

16443

361

4-76

1895

2010

2763

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

270

ՀԱՅՈՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԿՈՎԿԱՍՈՒՄ

1894

Տասն եւ չորրորդ տարի:

Տուք և տպի ձեզ —

Երանի ողորմածաց, զի նոքա ողորմաթիւն գտցին —

Որ ողորմի աղբատին, փոխ տալ Աստուծոյ —

Ա. և Ե. Ե. Ե. Ե.

ԹԻՖԼԻՍ

Տպարան Մ. Դ. Ռոտինկանցի

типография М. Д. Ротинянца, Голов. пр., д. № 41.

1895

361

- 76

W. W.

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՀԱՅՈՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

340

2414-ST

4 0 4 4 4 0 1 5

1894

Տասն եւ չորրորդ տարի:

Տուբ և տաղի ձեզ:—
Երանի ողորմածաց, զի նորա ողորմութիւնն գտցեն:—
Որ ողորմի աղքատին, փոխ տայ Աստուծոյ:—
Ա ւ ւ տ ա Ր ա ն .

ፆ ፡ ኮ ፡ ቋ ፡ ሊ ፡ ኮ ፡ ሀ

Տալարան Մ. Դ. Ռոտինեանցի

Типографія М. Д. Ротиніанца, Голов. пр., д. № 41.

1895

7045

7045

7045

7045

7045

7045

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 14 Октября 1895 года.

22002

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԽՈՐՀՐԴԻ

ի 17 սեպտեմբերի 1895 թ.

№ 18.

Կովկասի Հայոց Բարեգործական Ընկերութեան Խորհուրդը
իւր 1895 թ. սեպտ. 17-ին կայացած նիստում՝ № 18 ար-
ձանագրութեամբ, որոշեց հրատարակել Խորհրդի պ. քարտու-
ղարի խմբագրութեամբ կազմած սոյն տեղեկագիրը՝ Ընկերու-
թեան 1894 թուի գործունէութեան և հաշուի մասին:

Նախագահող՝ Ա. Մէլիք-Աղաբեան

Քարտուղար՝ Հ. Ասատուեան

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ի Ի Ր Կ Ե Ն Դ Ր Ո Ն Ո Վ, Ե Ի Ճ Ի Ի Ղ Ե Ր Ո Վ

Տարի	№	Կենդանի և ճիւղեր	Բացուելու ժամանակը:	Կանոնադր դրժու-նէութեան սկիզբը:
1881	1	Կենդանի կամ Խորհուրդ.	1881 թ. յուլիսի 6	1881 թ. նոյեմբ. 15
»	2	Շուշու ճիւղը (անդրանիկ)	1881 թ. դեկտ. 22	1881 թ. դեկտ. 22
1882	3	Երևանի ճիւղը	1882 թ. հոկտ. 24	1888 թ. յունիսի 5
1884	4	Արալյիսի ճիւղը	1884 թ. յունիսի 15	1884 թ. յունիսի 15
»	5	Ալեքսանդրապոլի ճիւղը	1884 թ. մարտի 15	1890 թ. օգոստ. 19
1885	6	Գորու ճիւղը	1885 թ. յունիսի 4	1885 թ. յունիսի 4
»	7	Հին-Նախիջևանի ճիւղը .	1885 թ. յունիսի 12	1892 թ. յունիսի 1
1889	8	Բաթումի ճիւղը	1889 թ. ապրիլի 20	1889 թ. ապրիլի 20
»	9	Նոր-Բաթումի ճիւղը . .	1889 թ. մայիսի 5	1889 թ. մայիսի 5
»	10	Կաղզուանի ճիւղը	1889 թ. մայիսի 10	1890 թ. յունիսի 1
»	11	Կարսի ճիւղը	1889 թ. յունիսի 31	1889 թ. յունիսի 31
»	12	Դերբենդի ճիւղը	1889 թ. դեկտ. 3	1890 թ. յունիսի 1
»	13	Վաղարշապատի ճիւղը .	1889 թ. դեկտ. 28	» » »
»	14	Արմաւիրի ճիւղը	1889 թ. դեկտ. 30	» » »
1890	15	Արալքալաքի ճիւղը . .	1890 թ. յունիսի 21	1890 թ. յունիսի 21
»	16	Թելաւի ճիւղը	1890 թ. փետրվ. 4	1890 թ. փետրվ. 4
»	17	Արդուի ճիւղի (մաս-նաժողով)	1890 թ. ապրիլի 1	1890 թ. ապրիլի 1
»	18	Յիւնիսի ճիւղը	1890 թ. նոյեմբ. 12	1891 թ. յունիսի 1
»	19	Նուբու ճիւղը	1890 թ. դեկտ. 1	» » »
»	20	Արդաշանի ճիւղը	» « »	» » »

ՀԱՄԱՌՕՏ ՀԱՇԻԻ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԿԵՆԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ (ԽՈՐՀՐԴԻ)

տասն եւ չորսամայ

(1881 թ. նոյեմբ. ց1-ն յունուարի 1895 թ.)

ՆԵՐԿԱՅԱՅՐԱՄ

Ներքին Գործոց Նախարարութեան, համաձայն նրա շրջա-
քերական հրամանի 30 յունուարի 1892 թ. № 950/1504.

Հիմնարկութեան օրից ց1 յունուար 1895 թ.

Մ Ո Ւ Տ Ք

Ընդամենը 124165 ր. 20 Կ.

Ե Լ Ք

Ընդամենը 74583 » 04 »

Առ 1-ն յունուարի 1895 թ. մնում է 49582 ր. 16 Կ.

Սոյն գումարը քաղկանում է

- 1) Անձեռնմխի զումարից 33871 ր. 54 Կ.
- 2) Յատուկ զումարներից 13157 » 22 »
- 3) Պահեստի զումարներից 2024 » 50 »
- 4) Առձեռն պատրաստ . . . 528 » 90 » 49582 ր. 16 Կ.

ՕԳՆՈՒԹԻՒՆ ՍՏԱՅԱՄ ԱՆՁԵՐԻ ԹԻԻԸ

Հիմնարկութեան օրից ց1 յունուար 1895 թ.

I. Ուսումնարանների մէջ.

Աշակերտներ և ուսանողներ . . . 228 հոգի
Աշակերտուհիներ 23 » — 251 հոգի

II. Դուրսը (չքաղուներ).

Տղամարդ 223 հոգի
Կին 48 » — 271 հոգի

		Ռ.	Կ.	Ռ.	Կ.
1	Անցեալ տարուանից մնացորդ.				
	ա. Գրադարան-ընթերցարանի գումարը	2400	—		
	բ. Շուշու յատուկ գումարի տոկոսիք տրամադրելի	54	75	2454	75
	գ. Ուսուցչական ցենզի գումար *).				
	1. Անցեալ տարի ստացած	2000	—		
	2. Այս տարի ստացած	264	—	2264	—
2	Տ ո կ ո ս ի ք՝				
	ա. Անձեռնմխելի գումարից	1879	55		
	բ. Յատուկ գումարից	470	45	2350	—
3	Անդամաձև 290 անդամներից	1450	—	1450	—
4	Պ ա ր ա հ ա ն դ է ս , ե ռ ե կ ո լ թ .				
	ա. Պարահանդ. արդիւնք	1800	—		
	բ. Թատրոնական ներկայացումից սպասվում է	400	—	2200	—
5	Ն ու է ը ն ե ր .				
	ա. Ուսուցչական ցենզի գործի Համար	800	—		
	բ. Հասարակ նուէրներ	150	—	950	—
	Գումարն է	—	—	11668	75
	Դէֆիցիտ **).	674	45	674	45
	Համագումարն է	—	—	12343	20
ՅԱՏՈՒԿ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐ.					
1	Շ ու շ ու լ չ ա տ ու կ զ ու մ ար .				
	ա. Տոկոսիք 1200 ր. 5%	60	—		
	բ. Մնացորդ տոկ. 1893 Թ.	54	75	114	75
2	Կարսի ուսումն. յատուկ գումարի %	266	—	266	—
3	Կարապետեան յատուկ գումարի %	66	65	66	65
4	Դրամատիքական ընկ. յատուկ գումարի %	48	65	48	65
5	Գօրու Տեղ. Վարչ.	29	15	29	15
	Գումարն է	—	—	525	20
*) Թէև ուսուցչական ցենզի գումարից անցեալ տարի ծախսուել է 591 ր. 46 կ. բայց Վեհափառ Մկրտիչ Ա. Կաթողիկոսը պատուիրած լինելով այդ գումարը լրացնել ընկերութեանս միջոցներից, Խորհուրդը պարտաւորութիւն Համարեց 591 ր. 45 կ.-ը իր Հաշուին անցնել և այդ պատճառով անցեալ տարուայ վերջին ունեցած 416 ր. 04 կ. դէֆիցիտը դառնում է 1007 ր. 50 կ.					
**) Եթէ սոյն դէֆիցիտը՝ 674 ր. 45 կ. չըծածկուի աւելորդ եկամտով, որ սպասելի է, Խորհուրդը ենթադրում է ծածկել անձեռնմխելի գումարից փոխարենաբար:					

		Ռ.	Կ.	Ռ.	Կ.
1	1893 Թ. դէֆիցիտը ծածկելու	—	—	1007	50
2	Ուսումնական ցենզի				
	ա. Նախընտրի ծխական ուսումն.	300	—		
	բ. Սախիբբեյի դիւղի	300	—		
	գ. Չխար	300	—		
	դ. Էլիշայի	120	—	1020	—
3	Ուսումնական ցենզի				
	ա. Լալայիցում ուսանող Գարեգին սարկ. Յովսէփեանին	600	—		
	բ. Ներսիսեան դպրանոցի 6 Թոշակատու աշակերտներին	360	—		
	գ. Արհեստագիտական և այլ դպրոցներում 7	420	—		
	դ. Ռաֆայէլ Պատկանեանի որդուն	180	—		
	ե. II-րդ Կիմնալ. աշակերտ Հայկ Տիգրանեանին	120	—		
	զ. Ուսանող Վճար դանազան դպրոցներում	150	—		
	է. Ուսանող Տիգրան Բէկդատեանին ամսական 10 ր.	120	—	1950	—
4	Ուսուցչական ցենզի գործի Համար .				
	ա. Վեհ. Կաթողիկոսի Հրամանով Նրուանդ Լալայեանին	400	—		
	բ. Ժընէվի ուսանող Վրթ. Փափաղեանին՝ Կաթ. Հրամ.	125	—		
	գ. Կուրսերի կազմակերպութեան	2475	—	3000	—
5	Տ ա ա պ ե ա յ ն ե ր ն .				
	ա. Ամերիկեանի քրոջը	60	—		
	բ. Զանազան	240	—	300	—
6	Պ ե տ ա կ ա ն 5%	94	—	94	—
7	Դ իւ ա ն , մ ա տ ե ն ա դ ա ը ա ն -ը ն Թ ե ը ց ա ը ա ն , գ ը ա -				
	ս ե ն ե ա կ .				
	I { ա. Բնակարան՝ ամսական 35 ր.	420	—		
	բ. Փարտուղարի առձեռն 600 ր.—դրամաշօգնական—				
	300 ր.	900	—		
	գ. Ծառայ—150 ր. փայտ, լուսատուութ. և այլն 100 ր.	250	—		
	դ. Դիւանական ծախք զանազան	200	—		
	II. Ընթերցարան—գրատուներ կաշակութու	300	—		
	III. Գրքեր, լրագրեր, ամսագրեր	2100	—	4170	—
8	Յ ա տ ու կ զ ու մ ար ն եր ի ե յ ը ր .	—	—	470	45
9	5% ա ն ձ ե ա ն մ ի ն ե յ ի Փ օ ն դ ի Հ ա մ ար	—	—	276	50
10	Շ ու շ ու լ ա ե դ ա կ ա ն Վ ա ը չ ու թ ե ա ն ու ղ ա ը կ ե լ ի .			54	75
	Գումարն է	—	—	12343	20
ՅԱՏՈՒԿ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐ.					
1	Շուշու գումարի—ա. Պետական 5%	3	—		
	բ. Փոստի և այլն	2	—		
	գ. Շուշի ուղարկելի վարչութեան	109	75	114	75
2	Կարսի գումարի—ա. Պետական 5%	13	30		
	բ. Փոստի ծախս և այլն	4	70		
	գ. Կարսի դպրոցներին ուղարկելի	248	—	266	—
3	Կարապետեան գումար —ա. Պետական 5%	3	35		
	բ. Դրամադրի վրայ բարդելի	63	30	66	65
4	Դրամատիքական գումարի—ա. Պետական 5%	2	40		
	բ. Դրամադրի վրայ բարդելի	46	25	48	65
5	Գօրու վարչ. գումարի՝ ա. Պետական 5%	1	45		
	բ. Դրամադրի վրայ բարդելի	27	70	29	15
	Գումարն է	—	—	525	20

	Բ.	Կ.	Բ.	Կ.
1 Մ ն ա ց ո ր դ.—Առ 1-ն լուծուարի 1894 թ. դրամարկդում պատրաստ	717	21	717	21
2 Պ օ ա օ վ ե ա ն գ ու մ ա ր.—Այրի տիկին Մարիամ Պօպովեանի ի նպաստ Յիսինվալի դպրոցի շինութեան տուած ցատուկ նուէր.	2000	—	2000	—
3 Ա ն ծ ե ու ն մ ի ս ե լ ի դ ու մ ա ր.				
1. Ընկերութեան տեղ. վարչ. 5% ֆոնդի համար.	429	14		
2. Մշտական անդամաւճարներ պ.պ. Եգոր Զոհ. րաքեանից և Մ. Սուլխանեանից	600	—		
3. Բարսեղ Եղիազարեանից ի վիշտակ հանգուցեալ Բաթշի Եղիազարեանի	500	—	1529	14
4 Ա ն դ ա մ ա վ ծ ա ր.				
1. 1893 թ. հաշուին մի անդամից.	5	—		
2. 1894 թ. 227 անդամներից	1135	—	1140	—
5 Ն ու լ է ր ն ե ր.				
1. Հասարակ՝ զանազան անձերից	330	—		
2. Յատուկ՝ «Մշակի» խմբագրութիւնից.	200	—	530	—
6 Տ ո կ ո ս ի ք.—Գումարներից, արժէթիթերի կուպոններից և այլն	2176	55	2176	55
7 Ու ս ու լ ց չ ա կ ա ն ց է ն զ ի դ ու մ ա ր.				
1. Հաւոց I ընդ. ուսուցչ. ժողովից մնացած գումարի մնացորդը	263	22		
2. Բազուի Մարգարիտական ընկերութիւնից.	800	—		
3. «Մշակ» լրագրի միջոցով նուէր	30	—		
4. Ախալցխայի վարչ. լեւ ստացած	87	—		
5. Թիֆլիսում Աղէքսանդր Ս. Անանեանի ձեռքով հանգանակած	2335	—	3515	22
8 Պ ա ր ա հ ա լ զ է ս, կ ո ն ց է ր տ.				
1. Փետրուար 6-ի պարահանդիսից.	1604	49		
2. Ապրիլի 30-ին տուած Կարա Մուրզայի կոնցէրտից արդիւնք.	213	40	1817	89
9 Կ ա ր օ տ ե ա լ ն ե ր ի դ ու մ ա ր.—Ի նպաստ Երեանի և Կարսի սովեալների և առհասարակ տառապեալների ստացուած են նուէրներ.				
1. Ապրիլի 5-ին օր. Պապապեանի տուած կոնցէրտի արդիւնք.	450	—		
2. Ապրիլի 21-ին հալուէիների տուած ներկաւացման արդիւնք.	1326	40		
Փոխադրելի			13426	01

	Բ.	Կ.	Բ.	Կ.
1 Ու ս ու լ մ ն ա ր ա ն.				
1. Նաւթլուխի ուսումնարանին.	300	—		
2. Սաչխէրէթի	300	—		
3. Զիւարի	300	—		
4. Էվլիլարի	120	—	1020	—
2 Ու ս ու լ մ ն ա ու ն ե ր.				
1. Գարեգին սարկաւազ Յովսէփեանին	600	—		
2. Խարկովի տէխնոլոգ. ինստ. ուս. Տիգրան Բէզգասեանին ամս. 10 ր.	120	—		
3. Արհեստագիտական ուսումն. հետեալ 4 թոշակաւորներին՝ ամբողջ տարի թոշակ ստացած 5-ական ր. ամսական, այն է—Ալէքսանդր Պետրոսեան, Սմբատ Բակովիւան, Արշակ Մկրտչեան և Զաք. Սարախաթուհեան	240	—		
4. Եւգինէ Պատկանեանին ամսական 15 ր.	180	—		
5. Սարգիս Անանեան 3 ամիս ստացած.	15	—		
6. Եփրեմ Կարախանեան 2 ամիս ստացած	10	—		
7. Աղալօ Մկրտումեան և Ամիրան Նիկողոսեան ամեն մինը 7 ամիս ստացած	70	—		
8. Ներսիսեան դպր. 5 հոգի—Աստուածատուր Ալիսաղեան, Վիր. Ասրեան, Գ. Մեհրաբեան, Գր. Մելիքեան և Արշ. Ղազարեան 12 ամիս	300	—		
9. Եղեկիլ Երզնկեան 9 ամիս	45	—		
10. II կլասիք. գիմնազ. աշակ. Հալկ Տիգրանեանին 10 ր. ամիսը.	120	—		
11. Նպաստ միանուագ 9 աշակերտների	75	—		
12. Ուսման վճար 6 հոգու (աշակերտ և աշակերտուհի).	150	—	1925	—
3 Տ ա ո ա պ ե ա լ ն ե ր.				
1. Ամերիկեանի քրոջը ամսակ. 5 ր.	60	—		
2. Պառաւ Դուշանին	12	—		
3. Զանազան անձանց միանուագ	60	—	132	—
4 Ու ս ու լ ց չ ա կ ա ն ց է ն զ.—Ըստ առանձին հաշուի ծախսուած է	3458	51	3458	51
5 Կ ա ր օ տ ե ա լ ն ե ր ի դ ու մ ա ր.—Ըստ առանձին հաշուի Երեանեան և Կարսի նահանգ. սովեալն. և այլ տառապեալներին տուած է.	6876	74	6876	74
6 Ը ն թ ա ց ի կ հ ա շ ի լ դ ր ա մ ա տ ա ն.—Յանձնուած է Թիֆլիսի առևտ. դրամատ. ընթացիկ հաշուով.				
1. Մարտի 18-ին.	600	—		
Փոխադրելի			13412	25

		Բ.	Կ.	Բ.	Կ.
	Փոխադրեալ	—	—	13426	01
	3. Թիֆլիսում հանգանակած և ալ տեղերից ստացած	5100	34	6876	74
10	Տեղեկագիրք.—1893 թ. տեղեկագրի վաճառքից	32	40	32	40
11	Ընթացիկ հաշիւ Թիֆլ. առետրական դրամատան հետ				
	1. Յունիսի 3-ին ստացած	1200	—		
	2. Յունիսի 7-ին ստացած	3000	—		
	3. Սեպտեմբերի 29-ին ստացած	2000	—		
	4. Դեկտեմբերի 29-ին ստացած	950	—	7150	—
12	Արժէթղթեր.—1. Ստացուած է արեւել. 2-րդ փոխ. № 278164 տոմսի արժ.	100	—		
	№ 085870 » »	100	—		
	2. Շուշու լատուկ գումարի պետական № 064701 տոմսի արժ.	100	—		
	3. 1893 թ. լունիս 2-ին № 20776 պարտամուրհակի գումարը	5100	—		
	4. 1892 թ. լունիս 20-ի № 19614 պարտամուրհակի գումարը	9000	—	14400	—
13	Բալախանի գումար				
	Բալախանի նախկին ճիւղից մնացած գումարը	840	—	840	—
14	Ընթերցարանից եկամուտ 3 ամսուայ	3	86	3	86
15	Խօլերայի գումար				
	1892 թուին վաղարշապատի վարչութեան համար լատկացրած գումարը չեւ է ստացուել	200	—	200	—
16	Գօրու յատուկ գումար				
	Գօրու վարչութիւնից ստացուել է լատուկ գումար	86	64	86	64
	Համագումարն է.	—	—	43015	65

		Բ.	Կ.	Բ.	Կ.
	Փոխադրեալ	—	—	13412	25
	2. Ապրիլի 11 ին	800	—		
	3. Ապրիլի 26 ին	1200	—		
	4. Մայիսի 10-ին	1000	—		
	5. Սեպտեմբերի 3-ին	1500	—		
	6. Ընթացիկ հաշուի տոկոսիք բարդուած է.	41	48	5141	48
7	Արժէթղթեր.—Յանձնուած է Թիֆլիսի առետր. դրամատան պարտամուրհակներով				
	1. Տիկին Պօպովեանի գումարը ի 13 լունով. 1894 թ. № 21545 մի տարի ժամանակով.	2000	—		
	2. 18 լունով. 1894 թ. № 22260 մի տարի ժաման.	5100	—		
	3. 12 սեպտ. 1894 թ. № 22600 » » »	9000	—		
	4. 29 սեպտ. 1894 թ. № 22656 » » »	3000	—		
	5. Արքունի դրամատ. խնայող. գանձարան	300	—	19400	—
8	Պետական 5% վճարուած է	108	54	108	54
9	Կարսի յատուկ գումար.—Ուղարկուած է ուսումնար. հոգաբարձութեան	248	—	248	—
10	Շուշու յատուկ գումար.—Շուշու վարչութեան լատուկ գումարի %	109	75	109	75
11	Բալախանի հաշիւ.—Ծախսուած է Բալախանի մասին	54	20	54	20
12	Ընթերցարան.—				
	1. Գրքերի տուած է.	1530	26		
	2. Լրագիրներ, ամսագիրներ բերել տալու	36	83	1567	09
	3. Կահաւորութիւն ընթերցարանի	273	67	273	67
	4. Բնակարանի վարձ	210	—		
	5. Ռոճիկ գրապահի սեղոյ.—դեկտ.	100	—		
	6. Ծառայ. փաշտ, լուսաւորութիւն և ալլն	107	51	417	51
13	Գիւղական օգնութիւն				
	1. Ռոճիկ քարտուղարի	600	—		
	2. Գրասենեակի կահաւորութիւն	148	33		
	3. Դիւանական գանազան ծախք	143	16		
	4. 1893 թ. տեղեկագիրը տպելու ծախք	130	87	1022	36
14	Յատուկ նուէրներ				
	1. Ճեմարանի աշակերտներին նպաստ	75	—		
	2. Ուսման վճարներ աշակերտներին	79	50		
	3. Երկու ուսանողների նպաստ	30	—		
	4. Երեք տառապեալների »	15	50	200	—
	Գումարն է	—	—	41954	85
	Մնացորդ առ 31-ն դեկտ. 1894 թ.	—	—	1060	80
	Համագումարն է.	—	—	43015	65

		Բ.	Կ.	Բ.	Կ.
Ա. ՄՆԱՅՈՐԳ 1893 ԹՈՒԻ.					
I	Մշտական գումարներ.				
	1. Անձեռնմխելի	32973	36	32973	36
	2. Յատուկ գումարներ.				
	ա. Շուշու յատուկ գումար.	1200	—		
	բ. Կարսի դպրոցների »	5320	—		
	գ. Կարապետեան »	1333	52		
	դ. Գրամատիքական ընկ. գումար.	973	31		
	ե. Գորու տեղակ. վարչ. »	583	50	9410	33
II	Տրամադրելի հասարակ մնացորդ.				
	1. Գրատուն-ընթերցարանի գումար.	2400	—		
	2. Ուսուցչական ցենզի գումար.	1408	54		
	3. Շուշու յատուկ գումարի 1/10-ի մնացորդ.	54	75	3863	29
Բ. ԵԿԱՄՈՒՏ 1894 ԹՈՒԻ.					
III	1 Պօպօլեան.—Տիկ. Պօպօլեանից յատուկ գումար.	2000	—		
	2 228 անդամներից վճար—5 ը.	1140	—		
	3 Մշտական անդամավճար, 50/10, նույն անձեռնմխ.	1529	14		
	4 Նույն ընկ. ա. Հասարակ. 330 {	530	—		
	» բ. Յատուկ 200 {				
	5 Տոկոսի ը. —Արժեթղթերից, կուսածններից և այլն.	2176	55		
	6 Ուսուցչ. ցենզ.—Ջանազան նույն ընկ.	3515	22		
	7 Կարօտ. գումար.—Ջանազան տեղերից, երեկոյթ- ներից	6876	74		
	8 Պարահանդես.—Փետրվ. 6-ի և ապր. 30-ի երեկոյթ- ներից	1817	89		
	9 Տեղեկագրեր.—1892 թ. տեղեկագրի վաճառումից.	32	40		
	10 Խօլերայի գումար.—Վարդապետի գումարը յետ ստացած	200	—		
	11 Բալախանի գումար.—Բալախանի նախկին ճիւղից յետ ստացած.	840	—		
	12 Գորու յատուկ գումար.—Գորու վարչ. ստացած յատուկ գումար.	86	64		
	13 Ընթերցարան.—Նկատման մանր.	3	86	20748	44
IV	Պահանջներ առ 1-ն յունուարի 1895 թ.				
	1 Բաթում.—Բաթումի տեղական վարչութիւնից.	2000	—		
	2 Կարս.—Կարսի »	800	—		
	3 Խօլերայի գումար.—Խօլերայի առթիւ յատկ. 5000 ը. գումարից.	4800	—	7600	—
	Համագումար.	—	—	74595	42

		Բ.	Կ.	Բ.	Կ.
Ա. ԾԱԽՔ.					
I	1 Ուսումնական ը.—Ուսումնարաններին	1020	—		
	2 Ուսումնական ը.—Թոշակաւորք, աշակերտք, ուս- ման վճար	1925	—		
	3 Տաւապետի ը.—Ջանազան անձանց.	132	—		
	4 Ուսուցչական ցենզ.—Ուսուցչ. ցենզի դործի վրայ ծախք.	3458	51		
	5 Կարօտ. գումար.—Բաթանուած է սովեալն. տաւապ. Պետական 50/10.—վճարուած է	6876	74		
	6 Կարսի յատուկ գումար.—Ուղարկուած Կարսի ու- սումն. Հրգաւ.	108	54		
	7 Շուշու յատուկ գումար.—Շուշու վարչ. յատ. գում. 1/10 »	248	—		
	8 Բալախանի Հաշիւ.—Ծախք է եղած	109	75		
	9 Ընթերցարան.—Գրքերի, կահաւորութեան և այլն. Դիւանական.—1) Ընթերցարանի Համար—417 ը. 51 կ. 2) Խորհրդի և դրասենեակի—1022 ը. 36 կ.	1840	65		
	12 Ուսումնական տեղերի, տաւապ. Յատուկ նուէր դանազան աշակ. և կարօտ. տուած	1439	87	200	—
				17413	26
Բ. ՅԱՏԿԱՅՆ ԵԼԻ.					
II	1 Անձեռնմխելի.—1. Տարուայ սկզբի եղածը.	32973	36		
	2. Տարուայ ընթացքի մ ստացածը	1529	14		
	3. 1894 թ. նախահաշուով որոշած 50/10.	276	—		
	4. Վարդապետի Համար ստացածը.	200	—		
	5. 1893 թ. գէշիցիւր Հանգչիւրու.	416	04	35394	54
III	2 Յատուկ դումարներ.—1. Տարուայ սկզբի եղածը, այն է՝ ա. Շուշու յատուկ գումար.	1200	—		
	բ. Կարսի երկսեռ դպրոցների	5320	—		
	գ. Կարապետեան գումար	1333	52		
	դ. Գրամատիք. ընկ. գումար	973	31		
	ե. Գորու տեղ. վարչ. գումար.	583	50	9410	33
	2. Տարուայ ընթացքում ըստ նախահաշուի. ա. Գորու վարչ. յատ. գում. տուած 27 ը. 70 կ. { բ. » » » » 1/10 նոր ստացածը 86 ը. 64 կ. { գ. Կարապետեան գումար ըստ նախահաշուի	114	34		
	դ. Կարապետեան գումար ըստ նախահաշուի	63	30		
	զ. Գրամատիք. ընկ. գումարին ըստ »	46	25	223	89
	Տիկին Պօպօլեանի գումարը.	2000	—	2000	
IV	Գ. ՄՆԱՅՈՐԳՆԵՐ ՅԱՏՈՒԿ.				
	1 Ընթերցարան.—Ընթերցարանի գումարի մնացորդ	559	25		
	2 Ուսուցչ. ցենզ.—Ուսուցչական ցենզի մնացորդ	1465	25	2024	50
	Գումարն է.	—	—	66466	52
V	Գ. ՄՆԱՅՈՐԳ ՏՐԱՄԱԴՐԵԼԻ.				
	Մնացորդ.—Առ 1-ն յունուարի 1895 թ. մնացորդ.	—	—	528	90
	Համագումար	—	—	66995	40
VI	Կշիւ.—Պահանջներ	—	—	7600	—
	Համագումարն է.	—	—	74595	42

	Տոկ.		Բ.	Կ.	Բ.	Կ.
I	6%	Արժէթղթեր եւ պետական տոմսեր.				
		1. Թիֆլ. Աղն. Հող. Դրամ. մի տոմս, № 007/1	500	—		
		2. Թիֆլ. քաղաքի 1-ն փոխ. 1000-ական ռ. հինգ օբլիգացիաներ, №№ 579, 581, 586, 588 և 589	5000	—		
		3. Թիֆլ. քաղ. 2-րդ փոխ. 1000-ական ռ. 7 օբլ., №№ 152, 690, 691, 692, 699, 700 և 715.	7000	—		
		4. Թիֆլ. քաղ. 2-րդ փոխ. 100-ական ռ. 3 տոմս, №№ 404, 405 և 406.	300	—	12800	—
II	5%	Արժէթղթեր եւ պետական տոմսեր.				
		1. Ներքին ա. փոխառ. 1 հատ տոմս, № 10994/14	100	—		
		2. Ներքին բ. փոխառ. 2 հատ տոմս, №№ 14235/20, 05650/22	200	—	300	—
III	5%	Թիֆլիսի առևտրական դրամատան պարտատոմսեր.				
		1. Մի պարտ. ի 31 դեկտ. 1893 թ., № 21512 ց31 դեկտ. 1895 թ. 2 տարի ժամանակով	15870	—		
		2. Մի պարտ. ի 13 յունուարի 1894 թ. № 21545 մի տարի ժամանակով ց13 յունվ. 1895 թ.	2000	—		
		3. Մի պարտ. ի 18 յունիսի 1894 թ. № 22260 մի տարի ժամանակով ց18 յունիս 1895 թ.	5100	—		
		4. Ի 12 սեպտ. 1894 թ. № 22600 մի տարի ժամանակով	9000	—		
		5. Ի 29 սեպտ. 1894 թ. № 22656 մի տարի ժամանակով	3000	—	34970	
IV		Հեռագր. խնայող. գանձ.				
		Խնայողական գանձարանում	300	—	300	
V		Թիֆլ. առևտր. դրամատան ընթացիկ հաշ. Դրամատան մէջ ընթացիկ հաշուով առ 1-ն յունուարի 1895 թ.	151	36	151	36
VI		Դրամարկղ.				
		Դրամարկղ պատր. առ 1-ն յունվ. 1895 թ.	1060	80	1060	80
		Գումար	—	—	49582	16
VII		Պահանջներ.—Պահանջներ	—	—	7600	—
		Համագումար	—	—	57182	16

		Բ.	Կ.	Բ.	Կ.
I	Անձեռնմխելի գումար.				
	1. Առ 1-ն յունուարի 1895 թ. պատրաստ.	33871	54		
	2. Պահանջներով " " "	7600	—	41471	54
II	Ցատուկ գումար.				
	1. Շուշու վարչութեան	1200	—		
	2. Կարսի ծխական երկս. ուսումնար.	5320	—		
	3. Կարապետեան գումար	1396	82		
	4. Դրամատիք. ընկ. գումար	1019	56		
	5. Գորու վարչութեան գումար	697	84		
	6. Ախալցխայի վարչութեան գումար.	1523	—		
	7. Յիւնիվալի վարչութեան գումար, տիկ. Պօպովեանի.	2000	—	13157	23
III	Հասարակ գումարներ.				
	1. Ընթերցարանի գումար—մնացորդ.	559	25		
	2. Ուսուցչական ցէնզի գումար—մնացորդ	1465	25	2024	50
IV	Մնացորդ տրամադրելի.				
	Առ 1-ն յունուարի 1895 թ. մնացորդ տրամադրելի	528	90	528	90
	Համագումար.	—	—	57182	16

ՀԱՄԱՌՈՏ ՀԱՇԻԻ

ՊԵՆՏՐՈՆԻ (ԽՈՐՀՐԴԻ) ՄԻԱՄԵԱՅ (1894 թ.) ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒ-
ԹԵԱՆ:

I. 1894 թուի ընթացքում Հնկերութիւնը Թիֆլիսում ու-
նեցել է

- 1) մշտական անդամ 38
- 2) գործադիր անդամ 228

II. Հնդհանուր ժողով կայացել է 2 անգամ, փետրուարի 20-ին
և դեկտ. 25-ին, նախագահութեամբ բժշկապետ Բազրատ
Նաւասարդեանի և քարտուղարութեամբ Խաչատուր Մալու-
մեանի: Առաջին ժողովին մասնակցել են 44, երկրորդին—
40 անդամ:

III. Հնկերութեան Խորհուրդը բաղկացած է եղել մինչև
1894 թ. փետրուար 20-ը՝ 8 անդամներից և 2 փոխ-
անդամներից, հետևեալ կազմակերպութեամբ:

- 1) Աղեքսանդր Անանեան—նախագահ
- 2) Աղեքսանդր Մանթաշեան—փոխ-նախագահ
- 3) Աղեքսանդր Մէլիք-Ազարեան—անդամ զանձապահ
- 4) Գաբրիէլ Սունդուկեան—անդամ
- 5) Բալաբէկ Մէլիք-Ղարաբեօղեան—անդամ
- 6) Յովհաննէս Սպէնդիարեան—անդամ
- 7) Աղեքսանդր Քալանթար—անդամ
- 8) Ներսէս Աթաբէկեան—անդամ

Փոխ-անդամներ—Յովհաննէս Տէր-Մարկոսեան և Փ. Վար-
դազարեան, իսկ փետրուարի 20-ից, յետոյ նոր ընտրութեամբ
վերակազմուել է հետևեալ կերպով—

- 1) Աղ. Անանեան, (նախագահ), 2) Աղ. Մանթաշեան,
(վերընտրուած), փոխ-նախագահ, 3) Աղ. Մէլիք-Ազարեան (վեր-
ընտրուած), զանձապահ, 4) ինժինէր Մկրտիչ Կարապետեան
(նոր-ընտիր), 5) բժշկապետ Վահան Արծրունի (նոր-ընտիր),
6) Բալաբէկ Մէլիք-Ղարաբեօղեան, 7) Յովհաննէս Սպէնդիա-
րեան, 8) Ներսէս Աթաբէկեան և 9) Ստեփան Սուլիսեան
(նոր-ընտիր):

Փոխ-անդամներ—Տիգրան Նազարեան (նոր-ընտիր) և Փ.
Վարդազարեան:

Քարտուղարն եղել է Հ. Առաքելեան:

Ծանօթ. Ինժինէր Կարապետեան հենց ընտրութիւնից յետոյ
հրաժարուել է անդամ լինելուց և բնաւ չէ մասնակ-
ցել նիստերին:

Նոյն փետր. 20-ին ընտրուել են 1) վերաստուգող ջանձ-
նաժողովի անդամներ—Նազարէթ Տիգրանեան, Յովհաննէս Ստե-
փանեան և Աւետիս Վարդապետեան, 2) Մատենադարանական
ջանձնաժողովի անդամներ—Իշխանուհի Սօֆիա Արղութեան,
Յակովբ Քոչարեան, Ստեփան Մալխասեան, Սամուէլ Բալաբեան
և Ալէքսանդր Մովսէսեան (Շիրվանզադէ):

Ծանօթ. Մատենադարանական ջանձնաժողովի նախագահն եղել
է Հ. Առաքելեան, իբրեւ կառավարիչ ընթերցարանի
ի տեղի ընթերցարանի տնօրէն—պատասխանատու պ.
Ա. Անանեանի:

IV. 1894 թուի ընթացքում Խորհուրդն ունեցել է 32 նիստ,
որից 4-ը խառն Ուսուցչական իրաւահաստութեան ջանձնա-
ժողովի հետ միասին: Այդ 32 նիստերին ներկայ են եղել՝
նախագահ Ա. Անանեան—24 նիստ, փոխ-նախագահ Ա.
Մանթաշեան—11, Բ. Մէլիք-Ղարաբեօղեան—28, Ա. Մէ-

լիք-Ազարեան—27, Ն. Աթաբէկեան—14, Գ. Սպէնդիարեան—22, Վ. Արծրունի—21 և Ս. Սուխանեան 20, (վերջին երկուսը փետր. 20-ից), Գ. Սունդուկեան—3, (մինչև փետր. 20-ը), Ա. Քալանթար—3, (մինչև փետր. 20-ը), Յ. Տէր-Մարկոսեան—5:

V. Այդ 32 նիստերում քննուել և վճռուել են 269 խնդիրներ:

VI. Այդ խնդիրների մէջ գլխավորներն եղել են—1) Նախահաշուի կազմումը և քննութիւնը, 2) Յիսինվալցի տիկին Մ. Պօպօվեանի առաջարկը Յիսինվալում դպրոց կառուցանելու, որի համար առաջադրել է 2000 ռ. 3) Նուխու ընթերցարանի բացումը և կանոնադրութիւնը, 4) Վեհ. Հայրապետի առաջարկը օգնելու Երուանդ Լալայեանցին և Վրթ. Փափագեանցին, Եւրոպայում ուսում ստանալու համար, 5) Վաղարշապատում Շերամապահական կայարան հաստատելու խնդիրը, 6) Երևանի և Կարսի նահանգների սովեալներին, կարօտեալ գաղթականներին օգնելու և և պատսպարելու խնդիրը, ստացուած հանգանակութիւնների բաշխումը տեղական վարչութիւնների միջոցով, որի մանրամասն հաշիւը առանձին կցուած է այս տեղեկագրին, 7) Ուսուցչական ցէնզի յանձնաժողով կազմակերպելը, ուսուցչական կուրսեր բանալու խնդիրը և հայոց եկեղեցական-ծխական ուսումնարանների ուսուցիչներին և վարժուհիներին օգնութիւն հասցնելը ու ուսուցչական ցէնզ ձեռք բերելու համար: Այդ յօդուածի առանձին մանրամասն հաշիւը նոյնպէս կցուած է տեղեկագրիս. 8) Հայուհեաց Բարեգ. Ընկերութեան հետ ունեցած բանակցութիւնը և միասին ներկայացում կազմակերպելը ի նպատակ սովեալների, 9) Ընկերութեան Բալախանի նախկին ճիւղի հաշիւները մաքրելը և մնացած գրամները ստանալը, 10) Բաքուի Մարդասիրական ընկերութեան

հետ բանակցելը և նրանից օգնութիւն ստանալը ուսուցչական ցէնզի գործի մէջ, 11) Կարս քաղաքում տեղական վարչութեան կից գրատուն-ընթերցարան բանալու խնդիրը և Թոյլուութիւն ստանալը, 12) Զիբրայիլ գաւառի 4 գիւղերում դպրոց բանալու համար յստջարկի քննութիւնը, 13) Կենդրոնական Մատենադարան ընթերցարանի բացումը, կազմակերպութիւնը, գրքեր ձեռք բերելը և այլն, 14) անդամակցական վճարների հաւաքումն, 15) Քուլթայիսի ուսումնաւարտ Ս. Երոմէզեղովին համալսարանում թոշակաւոր ընդունելու խնդիրը և ընդունելը, 16) Խորհրդի համար գրասենեակ բանալը, կենդրոնական մատենադարան-ընթերցարանին կից, 17) Վաղարշապատի վարչութեան 1892 թ. խօսերայի առթիւ ուղարկուած 200 ռ. գումարի յետ ստացման խնդիրն, 18) հանգուցեալ Պետրոս Ադամեանի յիշատակին և նրանունից տեղի ունեցած ընծայաբերութիւնը գրքերով, պատկերներով և այլն, որի մասին առանձին կը խօսուի ընթերցարանի տեղեկագրի մէջ, 19) Գէորգեան ճեմարանի և Շուշու դպրանոցի աշակերտներին օգնելու խնդիրը:

VII. 1894 թուի ընթացքում Ընկերութեան կենդրոնը ունեցել է հետևեալ թոշակաւորները:

Ա. Ներսիսեան դպրանոցում, ամսական 5 ռ. թոշակ ստացողներ—1) Աստուածատուր Ալխաղեան, 2) Վիրապ Ասրիեան, 3) Գէորգ Մէհրաբեան, 4) Գրիգոր Մէլիքեան, 5) Արշակ Ղազարեան և 6) Եգէկիէլ Երզնկեան (վերջինս միայն 9 ամիս), ընդամենը—345 ռուբլի:

Բ. Թիֆլիսի Միքայէլեան արհեստագիտական ուսումնարանում, ամսական 5 ռ. թոշակ ստացողներ—1) Ալէքսանդր Պետրոսեան, 2) Սմբատ Յակոբեան, 3) Արշակ Մկրտչեան, 4) Զ. Սարախաթունեան, 5) Սարգիս Անանեան (միայն 3 ամիս), 6) Եփրեմ Կարախանեան (2 ամիս), 7) Աղալօ Մկրտումեան

(7 ամիս) և 8) Ամիրան Նիկողոսեան (7 ամիս) և ամսական 15 ռ. [Թոշակ ստացող—9) Եւգինէ Պատկանեան—ընդամենը ուրեմն—515 ռուբլի:

Գ. Հալլէի համալսարանում—Գարեգին սարկաւազ Յովսէփեան 600 ռուբլի. Դ. Թիֆլիսի II կլասիքական գիմնազիոնում—Հայկ Տիգրանեան—120 ռ., Նիկողայոս Տէր-Աւետիքեան—25 ռ., Ալէքսանդր Քանանեան—25 ռուբլի:

Ե. Խարկովի տէխնոլոգիական ինստիտուտում—Տիգրան Բէգդադեան, ամսական 10 ռ., ուրեմն—120 ռուբլի:

2. Թիֆլիսի I իգական գիմնազիոնում—1) Մարթայ Արզեան 30 ռ., 2) Վարսենիկ Աբրահամեան 65 ռուբլի:

Է. Միանուագ նպաստ 9 աշակերների զանազան դպրոցների—75 ռ.

Ընդ ամենը տուած է ուսումնառուներին—1925 ռուբլի:

VIII. 1894 թուի ընթացքում Խորհուրդը նպաստել է հետեւեալ ուսումնարաններին. 1) Նաւթլուսի, 2) Սաչխէրէթ գիւղի, 3) Զխար գիւղի և 4) Երևանի նահանգի Էվջիլար գիւղի (տես ամփ. հաշուի):

IX. Ինչպէս առանձին հաշիւներից կարելի է նկատել Խորհրդի ամենանշանաւոր և արդիւնաւէտ գործունէութիւնը եղել է 1) Երևանի և Կարսի նահանգների սովեալ ու կարօտեալ գիւղական և Թիւրքիայից գաղթած ազգաբնակութեան օգնելը և 2) ուսուցչական ցէնզի գործը, որի արդիւնքն այն է եղել, որ մօտ 50 ուսուցիչներ և վարժուհիներ պատրաստուել են քննութիւն տալու և ցէնզ ձեռք բերելու: Դժբախտաբար այդ պատրաստողներից միայն մի մասը պարբերաբար տեղեկութիւններ են հաղորդել քննութեան հետեանքների մասին:

1894 թուի ընթացքում կենդրոնը իւր ձեռքերով հաւաքել է կարօտեալների օգտին 27802 ռ., 37 կ., իսկ

ցըմամիօրո՞ւ Նա. իգա՞յ միլիոն զոյա զցըմամիօրո՞ւ մօյ
-աճոյ ուսուցչական ցէնզի գործի օգտին Խորհուրդը ստացել է նուէրներ 3515 ռ. 22 կ., որ 1893 թուին ստացած վնասը 2360 ռ. նուէրի հետ կանի ընդամենը 5875 ռ. 22 կ.: Այդ գումարից Խորհուրդը ծախսել է 1893 և 1894-ին —4469 ռուբլի 97 կ.:

Մանօ՞. Ուսուցչական ցէնզի մասնաժողովի անդամներ եղել են յամեն հետեւեալ անձինք—1) Թեմական տեսուչ արժ. Մեսրոպ Կապանցի, 2) Ալէքսանդր Քալանթար, 3) Բժշկապետ Բ. Նաւասարդեան, 4) Փիլիպպոս Վարդանեան, 5) Յովհաննէս Սպենդիարեան, 6) Ստեփան Մալխասեան, 7) Յովսէփ Մէլիք-Բէգլարեան, 8) Համբարձում Առաքելեան և 9) Խաչատուր Մալումեան: Այս մասնաժողովին նախագահել է պ. Յովսէփ Մէլիք-Բէգլարեան, որի անունով և կովկասի ուսումնարանական շրջանի պ. հոգաբարձուն Թոյլատրելի էրբանալ ուսուցչական կոմիտեի ամարային 3 ամիսների ընթացքում—յունիսի 1-ից ց1 սեպտ.: Սակայն Խորհուրդը ինչ ինչ մասնաւոր հանգամանքներից ստիպուած էր կարողացաւ օգնու քաղել պ. հոգաբարձուի Թոյլատրութիւնից և անելի նպատակաշարմար համարեց օգնել ուսուցիչներին մասնաւոր ձեով պատրաստուել:

X. Գալով կենդրոնական մատենադարան-ընթերցարանին, որ բացուեց 1894 թ. սեպտեմբ. 1-ից, նրա հաշիւը կը հրատարակուի 1895 թուի տեղեկագրի մէջ, 1895 թուի հաշուի հետ միասին:

XI. Մի քանի խօսք ևս տիկին Պօպովեանի նուիրած 2000 ռ. յատուկ գումարի մասին:

Ընկերութեանս Յիսինվալի տեղ. վարչութիւնը 1894 թ. յունուար 12-ի գրութեամբ ներկայացնելով 2000 ռուբլի գումար, յայտնում է որ Յիսինվալցի հանգուցեալ Սպիրի-

Հ. 5. X

[illegible]

Համար	Ամիս	Օր	Մ Ո Ւ Տ Ք	Ռուբ.	Կ.	Ռուբ.	Կ.
1894			I. Ընկերութեան Խորհուրդը ստացել է.				
1	Փետ.	17	Տիկին Վարվարէ Ալիւանեանի ձեռքով հանգանակած	419	—		
2	»	20	Պ. Խուզավերդեանի ձեռքով հանգանակած	147	—		
3	»	»	Տիկին Վարդուհի Անանեանից	50	—		
4	»	»	Պ. Աղէքսանդր Անանեանից	50	—		
5	»	»	Պ. Բ. Մէլիք-Ղարադեօղեանից	50	—		
6	»	»	Պ. պ. Եգոր Զոհրաբեանից և Մ. Սուլիս- եանից	20	—		
7	»	»	Պ. Յովհաննէս Սպենդիարեանից	5	—	711	—
	Մար.						
8	»	12	Բագուից՝ պ. Առաքել Ծատուրեանից	100	—		
9	»	23	Թիֆլիսի Փիթոյեան Առևտրական տնից	1000	—		
10	»	»	Տիկ. Ն. Առաքելեանի ձեռքով հանգանակած	115	—		
11	»	»	Քչկապետ Վահան Արծրունու	26	—		
12	»	»	Բագուից՝ պ. Մնացական Խոնունցից	20	—		
13	»	»	Եղբարք Բունիաթեաններից «Մուրճ» խմբ. միջոցով	10	—	1271	—
	Ապր.						
14	»	9	Բագուից՝ տիկ. Կաճկաճեանի Նախաձեռ- նութեամբ պ. Յ. Աբէլեանի տուած Ներկապցման արդիւնքը	512	20		
15	»	»	Բագուից՝ պ. Աստուածատուր Վաչեանից, «Մշակի» խմբագր. միջոցով	109	—		
16	»	»	Պետերբուրգից՝ պ. Գասպար Նաղուբեանի միջոցով հանգանակած	773	—		
17	»	10	Թիֆլիսի մի խումբ օրիորդների կողմից՝ օ- րիորդներ Փոնդուկեանների միջոցով	770	—		
18	»	»	Ապրիլի 5-ին օր. Պապայեանի տուած կոն- ցէրտի արդիւնքը	450	—		
19	»	»	Թիֆլիսի հեռագրատան ծառայողներից	23	11		
20	»	23	Ղազարի հասարակութիւնից՝ տիկ. Ա. Մէ- լիք-Օհանջանեանի ձեռքով հանգանակ.	118	50		
21	»	»	Թիֆլիսում՝ տիկ. Շուշանի՝ Սուլիսեանի ձեռքով հանգանակած	105	—		
22	»	30	Պ. Աղէքսանդր Սերեբրակեանից	1	—		
			Փոխադրելի	—	—	1892	—

Համար	Ամիս	Օր	Մ Ո Ւ Տ Ք	Ռուբ.	Կ.	Ռուբ.	Կ.
	1894		Փոխանցումն . . .	—	—	1982	—
23	Ապր.	30	Ապրիլի 24-ին մի խումբ տիկիներին նախաձեռնութեամբ տուած թատրոնական ներկայացման (Քանդած օջախ) արդիւնքը Հալուհ. Բար. Ընկ. միջոցով.	1326	40	4188	21
	Մայ.	—					
24	»	1	Քիչնից Յուսիկ վ. Մովսիսեանից	50	—		
25	»	13	Թիֆլիսէ հեռագրատան ծառայողներին . .	17	75		
26	»	26	Գեօրգիսից՝ պ. Աղ. Մէլ.-Աղաբեանի միջոցով.	125	—		
27	»	»	Տիկ. Տէրեան-Ղորղանեանի տուած կոնցէրտի արդիւնքը	667	20	859	95
	Յուն.	—					
28	»	1	Կազմարար Տէր-Խաչատրեանից	5	—		
29	»	6	«Մշակ» լրագրի խմբագրութիւնից	200	—		
30	»	10	Բաթումից՝ պ. Ա. Սարուխանեանի միջոցով.	121	—		
31	Օգ.	20	Տիկ. Ն. Առաքելեանի ձեռքով հանգանակ.	85	—		
32	Սեպ.	17	«Մշակ» լրագրի խմբագրութիւնից	100	—		
33	»	»	Մանր.	2	78	513	78
			II. Ընկերութեանս Կարսի Վարչութ.				
			ստացել է.				
34	»	»	Նորին Օծութիւն Վեհափառ Կաթողիկոսից.	3000	—		
35	»	»	«Մշակ» լրագրի խմբագրութիւնից	2400	—		
36	»	»	Կարսի գաւառապետ պ. Շաղոբարեանի և չաջորդ արժ. Նահապետ վարդապետի ձեռամբ ժողոված	1098	—		
37	»	»	«Русск. Вѣд.» և «Тифлисск. Лист.» լրագիրների խմբագրութիւններից և մասնաւոր անձերից.	226	90		
38	»	»	Զրի ճաշարանին նիւթերով մի քանի վաճառականներից	130	10	6855	—
			Ծանօթ. Բացի այս 6855 ռ. վարչութիւնը ստացել է Խորհրդից նաեւ 1817 ռ. 20 կ., ուրեմն բոլորն ստացել է 8672 ռ. 20 կոպ.				
			Փոխադրելի.	—	—	14398	94

Համար	Ամիս	Օր	Մ Ո Ւ Տ Ք	Ռուբ.	Կ.	Ռուբ.	Կ.
1891			Փոխանցումն . . .	—	—	14398	94
1894			III. Ընկերութեանս Ալէքսանդրապօլի Վարչութ. ստացել է.				
39	Սեպ.	17	Պարահանդիսի արդիւնք	489	45		
40	»	»	Եղբարք Դրամբեաններէց.	325	—		
41	»	»	Մարտի 25-ին կապացած հալոց ներկայաց- ման արդիւնք.	86	35		
42	»	»	Մարտի 29-ին կապացած ոռոտաց ներկայաց- ման արդիւնք.	113	59		
43	»	»	Վէհափառ Կաթուղիկոսից	500	—		
44	»	»	«Մշակ» լրագրի խմբագրութիւնից	768	—		
45	»	»	Ճապաւիտեալ մատենանով հաւաքած. . . .	488	14		
46	»	»	Եկեղեցիների գանձանակներից	14	30		
47	»	»	Զրի էժմանագին ճաշարանի ծախած բաժին- ներից	180	47		
48	»	»	Պ.պ. Ռաֆայէլեանից, Խալաթեանից, Մէլի- քեանից և այլն—1892 թ. խօսերալի առթիւ ժողոված փողերի մնացորդը .	300	—		
49	»	»	Թիֆլիսից՝ վաճառական պ. Գէորգ Յակո- բեանից 50 փ. ցորեն 1 ռ. 40 կ. փու- թը և 15 ռ. ճանապարհածախք . . .	85	—		
50	»	»	Թիֆլիսից՝ վաճառական պ. Գրիգոր Բալան- դուբեանից 30 փ. ալիւր	30	—		
51	»	»	Արմաւիրից՝ եղբարք Տարասովներից . . .	100	—		
52	»	»	Հանգուցեալ Թադէոս Վարդապետրիկեանի կտակի համաձայն պ. Յ. Կոստանեա- նից.	200	—		
53	»	»	Պ.պ. Յակովբ Տէր Պողոսեանից և Խաչ. Ղա- սիբեանից	24	—		
54	»	»	Զրի էժմանագին ճաշարանից մնացած նիւ- թերի վաճառումից.	44	55		
55	»	»	Իւր միջոցներից աչն է ընթերցարանի գու- մարից պարտք է առել.	575	26	4450	11
			Ծանօթ. Բացի աչս 4450 ռ. 11 կ.-ը, Վար- չութիւնը ստացել է Խորհրդից 1400 ռ. ուրեմն ընդամենը 5850 ռ. 11 կ.				
			Փոխադրելի	—	—	18849	05

Համար	Ե	Լ	Ք	Ռուբ	Կ.	Ռուբ.	Կ.
I. Խոռոհոսերը.							
1	Իւր ստացած 7543 ռ. 94 կ. գումարից ուղարկել է.						
	ա.	Երևանի տեղ. վարչութեան		1000	—		
	բ.	Կարսի »		1817	20		
	գ.	Ն.-Բալաղէի »		1600	—		
	դ.	Ալէքսանդրապոլի »		1400	—		
	ե.	Կաղզուանի տեղ. »		700	—	6517	20
2	Մնացորդ 1026 ռ. 74 կոպէկը գործարել է հետեւեալ կերպով.						
	ա.	Թիֆլիսում Զատկին բաժանել է Կարօտեալներին		93	—		
	բ.	610 փութ ցորենի փոխադրութեան համար Ստաւրապոլից Աղստաֆայ «Նաղէփղա» ընկ. վճարել է		356	42		
	գ.	Թիֆլիսում տուել է գաղթականներին, կարօտեալներին		191	01		
	դ.	6517 ռ. ուղարկելու փոստի ծախք, հեռագիրներին և այլն		51	56		
	ե.	Մնացորդ կանխիկ ի 17 սեպտ. 1894 թ.		334	75	1026	74
				—	—	7543	94
II. Կարսի վարչութիւն.							
1	Միսիսիւն է ըստ առանձին մանրամասն հաշուի (տես հաշիւ Կարսի)			5143	11		
2	Մնացորդ առ 1-ն լուծուարի 1895 թ.			3329	09	8472	20
	Փոխադրելի			—	—	16016	14
Մ ա ն օ (թ. *) Բացի Էրեւնից 200 ռ. ուղարկել է Կաղզուանի վարչութեան, ուրեմն 8672 ռ. 20 կ., բայց որովհետեւ Կաղզուանի Հաշուի մէջ ծախք է գրուած, առ անձին այստեղ չգրուեց:							

Համար	Ամիս	Օր	Մ Ո Ւ Տ Ք	Ռուբ.	Կ.	Ռուբ.	Կ.
			Փոխանցումն . . .	—	—	18849	05
1894			IV. Հնկերութեանս Երեսանի Վարչ. ստացել է.				
56	Սեպ.	17	Պարահանդիսի արդիւնք 1158 ր. 26 Կ.-ից				
			վեր է առնուած	970	14		
57	»	»	Վեհափառ Կաթողիկոսից	200	—		
58	»	»	«Մշակ» լրագրի խմբագրութիւնից	700	—		
59	»	»	Ն. Նախիջևանից՝ Մխիթար վարդապետի ձեռքով	1000	—		
60	»	»	Ս. Սինդից	339	—		
61	»	»	Մոսկուայից՝ պ. Սմբատ Շահազիզի միջոցով	1000	—		
62	»	»	Մոսկուայից՝ տ. Օ. Աճէմեանի և Ներսէսեանի միջոցով	424	—		
63	»	»	Բագուից՝ պ. Բէլիքեանից	200	—		
64	»	»	Բագուից՝ տ. Ս. Արտէմեանի միջոցով	234	24		
65	»	»	Պ. Պօղոս Պօղոսեանից	10	—		
66	»	»	Թիֆլիսից՝ պ. Կարապետ Ղարիբեանից	50	—		
67	»	»	Տոկոս մնացորդ գումարից և քսակների վաճառումից	100	50	5227	88
			Ծանօթ. Բացի այդ—5227 ր. 88 Կ.-ից վարչութիւնը ստացել է Խորհրդից նաև 1000 ր.—ուրեմն ընդամենը 6227 ր. 88 Կով.				
			V. Նոր-Բայազէղի Վարչ. ստացել է.				
68	»	»	«Մշակ» լրագրի խմբագրութիւնից	834	—		
69	»	»	Վեհափառ Կաթողիկոսից	800	—		
70	»	»	Երևանի տեղ. վարչ. միջոցով Ն. Նախիջևանից	300	—		
71	»	»	Մոսկուայից՝ պ. Տիգրան Ափրիկեանից	100	—		
72	»	»	Շուշեցի մի խումբ հայ աշակերտներից	10	—		
73	»	»	Օդէսայի հայ ուսանողներից—ուսանող Գ. Բուդունեանի միջոցով	168	—		
74	»	»	Հին-Նախիջևանից՝ լաջորդ Գրիգորիս վարդապետի ձեռքով	68	—		
			Փոխադրելի	—	—	24076	93

Համար	Ե Լ Ք	Ռուբ.	Կ.	Ռուբ.	Կ.
	Փոխանցումն	—	—	16016	14
	III. Ալեքսանդրապօլի Վարչութիւն.				
1	Ծախսել է ըստ առանձին մանրամասն հաշուի (տես հաշիւ)	—	—	5850	11
	IV. Երեսանի Վարչութիւն.				
1	Ծախսել է ըստ առանձին մանրամասն հաշուի	4822	45		
2	Մնացորդ առ 1-ն չունուարի 1895 թ.	1405	43	6227	88
	V. Նոր-Բայազէղի.				
1	Ծախսել է ըստ առանձին հաշուի (տես հաշիւ)	—	—	4023	54
	VI. Կաղզուանի Վարչութիւն.				
1	Ծախսել է ընդ ամենը ըստ առանձին հաշուի (տես հաշիւ)	2123	89		
2	Մնացորդ առ 1-ն չունուարի 1895 թ.	78	01	2201	90
	Գումար	—	—	34319	57
	որից դուրս գալով Խորհրդի տեղական վարչութ. ուղարկածը	—	—	6517	20
	Զուտ ելք	—	—	27802	37

Համար	Ամիս	Օր	Մ Ո Ւ Տ Ք	Ռուբ.	Կ.	Ռուբ.	Կ.
1894			Փոխանցումն . . .	—	—	24076	93
75	Սեպ.	17	Պ. Իզդրաշենից (Բոժիկ-Պրոմիսլից) . . .	5	—		
76	»	»	Պ. Պոպովից (Ստաւրապոլից) . . .	100	—		
77	»	»	Մի խումբ հաշ աշակերտներից . . .	6	45		
78	»	»	Մանր քսակներից . . .	4	27		
79	»	»	Վարչութիւնը իւր միջոցներից սուսել է . .	27	82	2423	54
			Ծանօթ. Բացի այս 2423 ռ. 54 կ.-ից վարչութիւնը ստացել է Խորհրդից նաև 1600 ռուբ., ուրեմն ընդամենը— 4023 ռ. 54 կոպ.				
			VI. Կաղզուանի վարչ. ստացել է.				
80	»	»	Նուէրներ . . .	151	50		
81	»	»	Խօսերալի ժամանակ ուղարկած 100 ռուբլուց .	20	40		
82	»	»	«Արձագանքի» խմբագրութիւնից . . .	30	—		
83	»	»	«Մշակի» խմբագրութիւնից . . .	1000	—		
84	»	»	Վարչավայրից՝ Ղզլարեցի Միքայէլ Զոհրաբեանից . . .	100	—	1301	90
			Ծանօթ. Բացի այս 1301 ռ. 90 կ.-ը վարչութիւնը ստացել է Խորհրդից 700 ռ. և Երևանի վարչ. 200 ռ. = 900 ռ., ուրեմն ընդամենը 2201 ռ. 90 կոպ.				
			Գումարն է . .	—	—	27802	37
			Համագումար . . .	—	—	27802	37

Համար	Ե Լ Ք	Ռուբ.	Կ.	Ռուբ.	Կ.
	ՈՒՐԵՄՆ ԾԱԽՍԵԼ ԵՆ.				
1	Խորհուրդը . . .	619	99		
2	Կարսի տեղական վարչութիւնը . . .	5143	11		
3	Ալեքսանդրապոլի տեղ. » . . .	5850	11		
4	Երևանի » » . . .	4822	45		
5	Նոր-Բալաղէղի » » . . .	4023	54		
6	Կաղզուանի » » . . .	2123	89	22655	09
	Մ Ն Ա Յ Ո Ր Դ Ն Ե Ր.				
1	Խորհրդի մօտ . . .	334	75		
2	Կարսի վարչութեան մօտ . . .	3329	09		
3	Երևանի » » . . .	1405	43		
4	Կաղզուանի » » . . .	78	01	5147	28
	Գումար . . .	—	—	27802	37
	Համագումարն է . . .	—	—	27802	37

7 5 8 4 6 9 5 3 0 3 3

1894 B.

Ընկերութեան վարչութեան անունը		Մնացորդ անցեալ 1893 թ.		Տարիկան անգամագումար	Ն ու է Ր ն ե Ր			Քատրոն պարահանդէս և ալյն	Տ ո կ ո ս ի Ք		50) անձնանման տեղական վարչութիւններէ	Կարօտեալների դամար	Ցատակ դամար անգամագումար փոխարինող քուրթիկ	Սուսք բնութեանը	Ա և ալք և պատահականք	Գումար		Հարկաւոր ծանօթութիւններ																
		Ցատակ			Հասարակ		Անձնանմ		Հասարակ գումարն.							Ցատակ գումարն.			Բ.	Կ.														
		Բ.	Կ.		Բ.	Կ.			Բ.	Կ.						Բ.	Կ.																	
1	Խորհուրդ (Կենդրոն)	3863 ¹⁾	29	—	—	1140	330	—	5715 ²⁾	22	1300	—	1817	89	1706	10	470	45	429	14	6876	74	86	64	3	86	872	40 ³⁾	24611	73	1) Որից 2400 ր.—ընթել ցարանի, 1408 ր. 54 Կ.—ուսուցչական ցէնզի և 54 ր. 75 Կ. Շուշու լատ. գումարի տոկոսիք:			
2	Շուշու տեղ. վարչ.	—	—	122	705	190	—	137	18	—	—	—	77	23	—	—	57	—	—	—	—	—	300	—	193	25	—	—	1660	88	2) Որից 3515 ր. 22 Կ. յօգուտ ուսուցչ. ցէնզի գործի, 200 ր.—յօգուտ հեմարանի աշակերտների և 2000 ր. տիկին Պօպովեանից յօգուտ Յիւրիւվաւր զպրոցի շինութեան:			
3	Դերբէնդի " "	—	—	—	80	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	140	—	3) Որից 840 ր. Բալախանի նախկին հիւղից մնացորդ գումար, 32 ր. 40 Կ.—1893 թ. տեղեկագրի վաճառքի գին:			
4	Կաղզուանի " "	—	—	88	57	190	30	9	—	—	—	—	90	—	—	—	—	—	—	—	—	1301	90	900	—	—	—	—	—	2600	56	4) Գրքեր հրատարակելու համար:		
5	Ն.-Բալաղիղի " "	—	—	—	175	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2395	72	1600	—	—	—	—	—	4170	72	5) Խորհրդից՝ ուսուցչ. ցէնզի համար:		
6	Ախալցխայի " "	352 ⁸⁾	57	189	19	390	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300	300	76	33	1608	09	6) Խորհրդից 700 ր. Կարսից 200 ր. յօգուտ սովեալների:			
7	Ախալքալաքի " "	200 ⁹⁾	—	73	55	175	63	—	—	—	—	—	150	92	23	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	685	49	7) Խորհրդից յօգուտ սովեալների, բացի զրանից վարչ. ստացիւ է 554 պուշ 21 ֆունտ ցորեն և ալիւր:		
8	Թելաւի " "	—	—	28	19	305	190	80	—	—	—	—	58	62	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	223 ¹⁰⁾	—	805	61	8) Ցատակ գումար ընթերցարանի համար:			
9	Ներնանի " "	1598 ¹¹⁾	13	—	—	1110	9	58	—	—	—	—	1219	26	—	—	216	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	—	9460	71	9) Ցատկացրած ապագայ արհեստանոցին:			
10	Արմաւի " "	—	—	455	6	50	765	450	—	—	—	—	1116	31	113	94	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7001	75	10) 145 ր. թատրոնի շինութիւնից վարձ. 78 ր.—կահ-կարասիքի վաճառումից:		
11	Յիւրիւվաւր " "	—	—	236	70	75	28	50	—	—	—	—	—	—	9	47	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	349	67	11) 1198 ր. 13 Կ. ապագայ ընթերց. 400 ր.—Ալեքսէական զպրոցի:		
12	Ալէքսանդրապոլի " "	591 ¹³⁾	50	169	36	325	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70	68	—	—	—	—	3874	85	1700	—	—	—	—	—	6731	39	ա) Խորհրդից ուսուցչ. ցէնզի համար:	
13	Բաթումի " "	—	—	288	87	215	235	35	—	—	—	—	382	45	1	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1122	84	12) Խորհրդից՝ սովեալների համար:		
14	Ղարսի " "	1231 ¹⁵⁾	65	—	—	440	623	65	—	—	—	—	113	47	—	—	66	43	—	—	—	—	6885	—	1817	20 ¹⁶⁾	—	—	1	—	11	14	40	13) Ընթերցարանի գումար:
15	Նուխու " "	836 ¹⁷⁾	51	407	23	535	43	42	220	07 ¹⁸⁾	—	—	374	25	4	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55	76	—	—	2477	04	14) Խորհրդից՝ 1400 ր. սովեալների և 300 ր. ուսուցչական ցէնզի համար:	
16	Գօրու " "	—	—	282	56	125	—	—	—	—	—	—	114	28	85	79	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	607	63	15) Ընթերցարանի գումար:	
17	Վաղարշապ. " "	250	—	55	83	175	—	—	—	—	—	—	69	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	—	600	18	16) Խորհրդից՝ սովեալների համար:	
18	Հ.-Նախիջև. " "	—	—	241	20	80	8	80	—	—	—	—	—	—	2	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	332	75	17) Ընթերցարանի—680 ր., ապաստարանի—756 ր. 51 կոպ. 18) Ընթերցարանի համար:	
		8923	65	6618	97	7005	2263	19	6072	47	1300	—	5584	03	1947	04	880	56	429	14	25561	95	7703	84	552	87	1272	73	76115	44				

1	1893	380
2	1892	380
3	1891	380
4	1890	380
5	1889	380
6	1888	380
7	1887	380
8	1886	380
9	1885	380
10	1884	380
11	1883	380
12	1882	380
13	1881	380
14	1880	380
15	1879	380
16	1878	380
17	1877	380
18	1876	380
19	1875	380
20	1874	380
21	1873	380
22	1872	380
23	1871	380
24	1870	380
25	1869	380
26	1868	380
27	1867	380
28	1866	380
29	1865	380
30	1864	380
31	1863	380
32	1862	380
33	1861	380
34	1860	380
35	1859	380
36	1858	380
37	1857	380
38	1856	380
39	1855	380
40	1854	380
41	1853	380
42	1852	380
43	1851	380
44	1850	380
45	1849	380
46	1848	380
47	1847	380
48	1846	380
49	1845	380
50	1844	380
51	1843	380
52	1842	380
53	1841	380
54	1840	380
55	1839	380
56	1838	380
57	1837	380
58	1836	380
59	1835	380
60	1834	380
61	1833	380
62	1832	380
63	1831	380
64	1830	380
65	1829	380
66	1828	380
67	1827	380
68	1826	380
69	1825	380
70	1824	380
71	1823	380
72	1822	380
73	1821	380
74	1820	380
75	1819	380
76	1818	380
77	1817	380
78	1816	380
79	1815	380
80	1814	380
81	1813	380
82	1812	380
83	1811	380
84	1810	380
85	1809	380
86	1808	380
87	1807	380
88	1806	380
89	1805	380
90	1804	380
91	1803	380
92	1802	380
93	1801	380
94	1800	380
95	1799	380
96	1798	380
97	1797	380
98	1796	380
99	1795	380
100	1794	380

սկսեալ 'ի 1 յունուար 1893 թ. ց31 դեկտ. 1894 թ.

		Բ.	Կ.	Բ.	Կ.
I. 1893 ԹՈՒԻՆ.					
1	1893 թ. Նախահաշուով որոշած Խորհրդի միջոցներին.	—	—	360	—
2	Նահապետ Կաթողիկոսի հրամանի համաձայն բժշկական Շահպարտեանից, 1892 թ. Թիֆլիսում կապացած Հալոց առաջին ուսուցչական ընդհանուր ժողովի գումարների մնացորդ.	—	—	2000	—
	Գումար.	—	—	2360	—
II. 1894 ԹՈՒԻՆ.					
1	Անցեալ 1893 թ. մնացորդ ուսուցչ. ցէնդի գումար .	1408	54	1408	54
2	Ստացուած է բժշկ. Շահպարտեանից Ուսուցչ. ժողովի գումարի մնացորդը.	263	22	263	22
3	Բագուի Մարգարիտական ընկերութեան գումարը .	800	—	800	—
4	Ախալքալի տեղ. վարչ. ուղարկած գումարը. . .	87	—	87	—
5	Հետեւեալ անձինքները նուիրել են հետեւեալ գումարները.—				
	1. «Մշակի» խմբագր. միջոցով ստացուած է.	30	—		
	2. Աղէքսանդր Անանեան	500	—		
	3. Աղէքսանդր Մանթաշեան	200	—		
	4. Փիթոյեան և ընկ. առևտրական տունը. .	500	—		
	5. Կարապետ Մութաֆեան.	100	—		
	6. Աղէքսանդր Մէլիք-Աղարեան.	100	—		
	7. Մարկոս Գօլուխանեան	100	—		
	8. Եղոր փողկինեան.	200	—		
	9. Բժշկական Գասպարեան.	50	—		
	10. Յովհաննէս Ծովրեանեան	50	—		
	11. Բ. Մէլիք-Ղարաբեօղեան	50	—		
	12. Չիթախեան	100	—		
	13. Բարսեղ Եղիազարեան.	30	—		
	14. Кн. Константинъ Мухранскій.	100	—		
	15. Ներսէս Աթաբէկեան	25	—		
	16. Ս. Անանեան	30	—		
	17. Կոստանդին Ալիխանեան	50	—		
	18. Աղիլխանեան	50	—		
	19. Յովհաննէս Շաղինեան	50	—		
	20. Ստեփան Սուլխանեան	50	—	2365	—
	Համագումար.	—	—	4923	76
1893 և 1894 թ. ընթացքում ստացած գումար. .		—	—	5875	22

Պ. Աղէքս. Անանեանի—Նախագահի ձեռքով.

		Բ.	Կ.	Բ.	Կ.
I. 1893 ԹՈՒԻՆ					
Ամառուալ ընթացքում (չունիսի-20-ից մինչև օգոստոս 27) Թիֆլիսում կազմակերպուած մասնաւոր ուսուցչական կուրսեր, որտեղ պատրաստուել են 37 անձինք, ուսուցչական ցէնդի քննութիւն տալու համար.					
1	Պարագոյ 4 ուսուցիչներին տրուած է վարձ	325	—		
2	Ներսիսեան դպրոցի երկու նորաւարտ աշակերտներին տրուած է նպաստ Ախալքալքում առանձին պատրաստուելու համար	60	—		
3	Երեք ուսուց. առանձնապէս պատրաստուելու համար. .	110	—		
4	Գրքեր և ուսումնարանական առարկաներ	32	75		
5	Կահ կարասիք, լամպ, նաւթ, ծառաւ և ալէն գաւառներինց եկած ուսուցիչների համար	41	18		
6	Ախալքալք ուղարկուած տեղական վարչութեան 8 ուսուցիչների պատրաստութեան համար.	320	—		
7	Փոստի, հեռագրի ծախք	2	53		
8	Առաջին ուսուցչ. ընդհ. ժողովի 2263 ր. գումարի ստացման մասին ծախք եղել է	60	—		
	Գումարն է	951	46		
Մնացորդ առ 1-ն չունվարի 1894 թ.		1408	54		
	Համագումար.	2360	—		
II. 1894 ԹՈՒԻՆ.					
1	Ուղարկուած են տեղական վարչութիւններին եւ այլն.				
	I. ա. Շուշու տեղական վարչութեան	300	—		
	բ. Ախալքալի » »	300	—		
	գ. Աղէքսանդրապոլի տեղ. վարչութեան	300	—		
	II. ա. Շամախի պ. Հալո. Ղուկասեանին 200 ր. }	300	—		
	բ. Ռաֆ. Տէր-Աւագեանին նրա գրեւով 50 » }				
	գ. Արմ. Տէր-Խաչատրեանին » » 50 » }				
	Փոխադրելի	—	—	1200	—
		—	—	1200	—

	Ր.	Կ.	Ր.	Կ.
Փոխանցումն	—	—	1200	—
2 Վարձատրուծի թիֆլիսում կազմուած 3 խմբերի պատ- րաստող ուսուցիչներին, այն է				
ա. Ուսուցիչ Կրինինին I խմբի	400	—		
բ. Ուսուցիչ Գ. Տէր-Գաւթեանին II խմբի	208	—		
գ. Ուսուցիչներ—Քր. Միքայէլեանին, Պ. Մել- քումեանին և Ար. Նազարէթեանին III խմբի	250	—	858	—
3 Նպաստ զանազան ուսուցիչների եւ վարժուհիների.				
1. Ալէքսանդրեան ուսուցչ. ինստ. ազատ ուն- կեղիք Յովհաննիսեանին	50	—		
2. Ալէքսանդրապօլի հայոց դպրոցների ուսու- ցիչներ—Զուրաբ Զամբաղեանին, Վաղար- շակ Գասպարեանին, Արշակ Կարապետեա- նին, Սմբատ Վիրապեանին	100	—		
3. Ալէքսանդրապօլի հայոց դպրոցի ուսուցիչ Գէորգ Միքայէլեանին	50	—		
4. Վարժուհի օր. Շամքորեանին	27	—		
5. Փոթիալի ուսուց. Ղազար. Քարգարեանին	50	—		
6. Զեմարանի ուսանող Գրիգոր Տէր-Պողոսեա- նին 20+20	40	—		
7. Ուսուցչուհի Նատալիա Տէր-Մարկոսեանին	30	—		
8. Զեմարանի աշակերտ Խաչատուր Բաբայեա- նին 10+10	20	—		
9. Աղէքս. ուսուցչ. ինստ. աշակերտ Թորոս Պետ- րոսեանին	15	—		
10. Վարժուհի Ուսանող Տէր-Խաչատրեանին	50	—		
11. Ստեփան Մաղմանեանին	15	—		
12. Աղամ Ատոմեանին	10	—		
13. Վարժուհի տիկ. Ս. Խօջամիրեանին	25	—		
14. Ա. Բաբաջանեանին 10+10	20	—		
15. Առաքել Աւագեանին	10	—		
16. Վարժուհի Աննա Սերբերադեան 10+10	20	—		
Փոխադրելի	—	—	2058	—

	Ռ.	Կ.	Ռ.	Կ.
Փոխանցումն	—	—	2058	—
17. Մ. Խաչատրեանին 10+10	20	—		
18. Մկրտիչ Տէր-Մկրտչեանին	20	—		
19. Յարութիւն Միրիմանեանին, ուսուցիչ	25	—		
20. Եղիա Սուսանեանին 40+15	55	—		
21. Ղուկաս Տէր Գաւթեանին	10	—	662	—
4 Հրամանով Վեհափառ Կաթողիկոսի.				
1) Պ. Երուանդ Լալայեանին	400	—		
2) Պ. Վրթանէս Փափաղեանին	125	—	525	—
5 Դասարանական պիտուքներ 4 ր. 65 կ. + 6 ր. 65 կ. + 6 ր. + 27 ր. 11 կ.	44	41	44	41
6 Վարձատրուծի արտագրողների և ալն. Օհա- նեանին (30 ր.), Գիւլնազարեանին (15 ր.).	45	—	45	—
7 Մանր ծախք—Փոստի, թուղթ, հեռագիր և ալն	10	—	10	—
8 Շրջաբերականներ, բանկներ և ալն տպագրելու	20	70	20	70
9 Լեռն Բունիաթեանին	40	40		
10 Թորոս Պետրոսեանին (Ալէքս. ուս. ինստ. աշակ.).	10	—		
11 Ալէքս. Տէրտէրեանին (Ալէքս. » » » »)	14	—		
սեպտ. հոկտ. ամիսն. համար	15	—		
12 Յակոբ Խուբլարեանին Նպաստ	15	—		
13 Աղէքս. Տէրտէրեանին, նույնը. դեկտ. ամիսն.	14	—	93	40
Գումարն է	—	—	3458	51
1893 և 1894 թուի ընթացքում ծախք	—	—	4409	97
Առ 1-ն չունուարի 1895 թ. մնացորդ	—	—	1465	25
Համագումար	—	—	5875	22

ԿՈՎԿԱՍԻ ՀԱՅՈՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

1894 թ. ՆԻԻԹԱԿԱՆ ԵՆ ԵՒ ՄՏԻՅ ՀԱՇԻԻՆԵՐԸ ՎԵՐԱՔԵՆՈՂ
ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ

Ջ Ե Կ Ո Ւ Յ Ո Ւ Մ Ը:

Կովկասի Հայոց Բարեգործական Ընկերութեան 1894 թ. դրամական հաշիւները վերաքննող յանձնաժողովի անդամներ ընտրուած էին, համաձայն կանոնագր. § 44-ի, երեք հոգի, Աւետիք Վարդապետեան, Նազարէթ Տիգրանեան և Յովհաննէս Ստեփանեան: Մեզանից առաջինը, այն է՝ պ. Վարդապետեանը իսպառ հրաժարուելով իւր պաշտօնից, մնացած երկուքս միայն ստանձնեցինք և ըստ առաջարկութեան Խորհրդի, քըննեցինք հաշիւները, դրամական եւ և մահից մատեանները, հրահանգով մեզ տրուած իրաւունքների սահմաններում և դտանք հետեւեալը:

Մ Ո Ւ Տ Ք Ի Կ Ո Ղ Մ Ա Ն Է:

Ա) Ընկերութեան 1893 թ. նիւթական կարողութեան բոլոր մնացորդը ճշտութեամբ անցուցուած է 1894 թ. հաշուեմատեանում:

Բ) Հաշուեաւարւայ բոլոր դրամական եկամուտները արձանագրուած են պատշաճաւոր հաշուեգրքում:

Գ) Նախահաշուով որոշուած 276 ռ. ճշտութեամբ մուտք

է գրուած անձեռնմխելի գումարների հաշուին, որով վերջին գումարը (անձեռնմխելի) եղած նոր մուտքերի հետ միասին դարձած է 35394 ռ. 54 կ., չը հաշուելով դրա մէջ Բաթումի, Կարսի վարչութիւնների և Կենդրոնի խօլերայի համար այդ հաշուից փոխադարձաբար պարտք առած և մինչև այժմ չը հանգցրած 7600 ռուբ.

Դ) Բոլոր եկամուտները համաձայն են անդորրական մատեանների և այլ վկայագրքերի հետ:

Իբրև զանցաւութիւն մուտքի կողմից յանձնաժողովս հաշուեգրքերից նկատել է հետեւեալը:

Ա) Թիֆլիս Առևտրական Դրամատան ի շահեցումն 5%-ով աւանդ տուած 5100 պարտատոմսի ժամանակը լրացած լինելով յունիս 2-ին, գումարը ստացուած և նորից պահ է տրուած նոյն ամսի 18-ին, կը նշանակէ 16 օրով ուշ:

Բ) Նոյն դրամատան 5 1/2 %-ով շահեցումն տուած 2000 ռ. պարտատոմսի ժամանակը լրացած լինելով յունիսի 20-ին, պարտատոմսը փոխուած է միայն սեպտեմբերի 12-ին, կը նշանակէ 2 ամիս 22 օրով ուշ, որից Ընկերութիւնը այդ ժամանակամիջոցի համար 5%-ի փոխարէն ստանալով միայն 2%, կորցրել է աւելի քան 60 ռ.:

Գ) Նոյն դրամատան 5%-ով պահ տրուած 15870 ռ. առաջին կիսամեակի տոկոս 396 ռ. 75 կ. պիտի ստացուէր յունիսի 1-ին, սակայն ստացուած և մուտք է գրուած միայն սեպտ. 12-ին—և առհասարակ 0/0 0/0 թղթերի կտրոնների գումարները ստացուած են ժամանակից շատ ուշ, մինչդեռ այդ տոկոսները պատշաճաւոր ժամանակին ստանալով և ի շահեցումն տալով, կարող էին նոր տոկոսներ բերել:

Դ) Բաթումի և Կարսի վարչութիւնները, նոյնպէս և խօլերայի առթիւ անձեռնմխելի գումարից փոխ առած պարտքից, հակառակ իրանց խոստման, ներկայ հաշուեաւարում ոչինչ չեն հանգցրած:

Ե) Նախահաշուով ստանալիք տոկոսների գումարը պիտի լինէր 2380 ռ. սակայն ստացուած է միայն 2175 ռ. 55 կ. պակասն առաջանում է Առևտր. բանկի 9000 ռ. պարտատոմսը ուշ փոխուած լինելու պատճառով: Նոյնպէս պակաս է ստացուած նախահաշուի-անդամավճարների (1450 ռ.—1140 ռ.) և պարահանդէս ներկայացումների (2200—1817 ռ. 89 կ.) յօդուածներով, իսկ ուսուցչական ցէնդի և հասարակ նուէրների յօդուածներով նախահաշուի գումարներից աւելի է ստացուած, ինչպէս կը տեսնուի ընկերութեան հաշուեցոյցից:

Խորհուրդը ներկայ հաշուետարում եռանդով օգնութեան է հասել կարօտեալներին (զաղթականներին) զանազան անձանց միջոցով հանդանակելով և տեղ. վարչութիւնների աջակցութեամբ գործադրելով 6876 ռ. 74 կ.:

Ե Լ Ք Ի Կ Ո Ղ Մ Ա Ն Է

Ս) Ծախքի գումարները մեծ մասամբ չեն համապատասխանում նախահաշուի յօդուածներով որոշուած գումարներին. աւելի պարզ կացուցանելու համար այստեղ դնուած է մի աղիւսակ, որից կ'երևայ, թէ որքան պիտի լինէր նախահաշուով և իսկապէս որքան է եղած:

1893 թ. Դէֆիցիտը	1007 ռ. 50 կ.	416 ռ. 04 կ.
Ուսումնարանների	1020 » — »	1020 » — »
Ուսումնառուներին	1950 » — »	2125 » — »
Ուսուցչ. ցէնդի գործի համար.	3000 » — »	3458 » 51 »
Տառապիւղներ.	300 » — »	132 » — »
Պետական 5%	94 » — »	108 » 54 »
Դիւան, մատենադ. ընթերց.	4170 » — »	3280 » 52 »
Ցատուկ գումարների ելքը.	470 » 45 »	303 » — »
5% անձեռմխելի ֆօնդի	276 » 50 »	276 » — »
Շուշու տեղ. վարչ. ուղարկելու.	54 » 75 »	54 » 75 »

Գումար—12343 ռ. 20 կ. 11174 ռ. 36 կ.

Այստեղից երևում է յօդուածների գումարների տարբերութիւն: Նախահաշուով որոշուած դէֆիցիտից 416 ռ. 04 կ. ինչպէս Խորհրդի 1893 թ. գործունէութեան իսկական դէֆիցիտ հանգցրուած է այս հաշուետարում և անցուցած ըստ պատշաճին անձեռմխելի գումարին—մնացած 54 ռ. 46 կ. անցած (1893 թ.) ուսուցչ. ցէնդի համար ծախսած գումարն է, որը անցուցուած է ներկայ հաշուետարում նոյն յօդուածի ծախսի հաշուին և ելք գրուած:

Բացի վերոյիշեալ յօդուածներից եղել են և այլ երկու ելքի յօդուածներ, այն է՝ կարօտեալներին օգնելու յօդուածով 6875 ռ. 74 կ. և Բալախանի հաշուին 54 ռ. 20 կ.: Վերջին ծախքն առաջացած է Բալախանում դոյութիւն ունեցող ընկերութեան ձիւղի փակման առթիւ այնտեղ գնալու և մնացած 840 ռ. ձեռք բերելու համար:

Բ) Բոլոր ծախքերի վերաբերմամբ կազմուած են արձանագրութիւններ և ամեն մի ծախք վաւերացրած է համապատասխան վկայագրով, միայն արձանագրութիւն և ստացագիր չը կան մի աղքատ կնոջ տուած 5 ռ. մասին և լոկ անդորրագրեր չկան ծախսուած հետեւեալ գումարների մասին:

1. Մարթայ Արղեանին ուսումնաւճար տուած. 30 ռ. — կ.
 2. Բասենցի Թորոս աղային 30 » — »
 3. Երկու աշակերտների Շուշի գնալու ծախք. 13 » — »
 4. Մաշուրեան որբ աղջկան 10 » — »
 5. Խաչատուր Տէր-Գէորգեանին. 5 » — »
 6. Մի ուսանողի տուած. 15 » — »
 7. Կարախանեանին տուած 2 ամսուայ թոշակ. 10 » — »
- Փ. Թոշակաւոր աշակերտներից Անանեանը արհեստաւորաց ուսումնարանից դուրս եկած լինելով, շարունակել է երկու ամիս ընկերութիւնից թոշակ ստանալ 5-ական րուբլի. նոյնպէս Թոշակաւոր աշակերտ Պետրոսեանը մի ամսուայ թոշակ 5 ռ. աւելի է ստացել:

Այդ թոշակաւոր Անանեանը դեռ 1893 թ. ևս ուսումնա-
րանից դուրս եկած չլինելով, նոյն թուականում էլ մի քանի
ամսուայ թոշակ աւելորդ ստացած է, չը նայելով, որ մենք
դեռ այն տարուայ հաշիւները քննելիս ևս ակնարկած ենք
այդ մասին, բայց դժբաղտաբար նոյնը շարունակուել է և
այս հաշուետարում:

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԱՅՔԻ ԿՈՂՄԱՆԷ:

Թէև վերաստ. յանձնաժողովի հրահանգում պարզ ասուած
է, որ յանձնաժողովը պարտ է քննել և ստուգել, թէ՛ Ընկե-
րութեան շարժական և անշարժ կայքերը գրվում են արդեօք
մատեաններում իրանց գների արձանագրութեամբ և թէ ար-
դեօք անկորուստ մնում են բոլոր կայքերը, բայց յանձնաժո-
ղովս այդ պարտքն անկարող եղաւ կատարել, որովհետև ըն-
կերութեան ունեցած կահկարասիքի վերաբերմամբ մատեան և
ցուցակ չը կայ կազմուած, մինչդեռ այդպիսի մատեան կամ
ցուցակ Խորհուրդը պարտաւոր էր ունենալ և պահել ըստ
պարզ տրամադրութեան հրահանգի:

Ընդ սմին յանձնաժողովս հարկ է համարում նկատել.

Ա) Որ ընկերութեան գործերը (թղթերը) հիմնարկութեան
օրից մինչև այժմ անփոյթ անկազմ մնում են և մեր կարծի-
քով ամեն մի գործ առանձին պիտի կազմուէր և այնպէս
խնամքով պահուէր:

Բ) Որ Խորհուրդը առանց Ընդհ. Ժողովի թոյլտու-
թեան ընկերութեան անձեռնմխելի և յատուկ գումարներ կազ-
մող պարտատուների $\frac{0}{100}$ $\frac{0}{100}$ թղթերի գրաւակաւով բացած է
յատուկ ընթացիկ հաշիւ և թէև այդ կրեդիտով չէ օգտուած
և փող վերցրած սակայն նոյն այդ գործողութիւնը հակա-
սում է այն յատուկ գումարների նշանակութեան և պահելու
միջոցին:

Գ) Ընկերութեան ներկայ հաշուետարուայ դրամական
գործառնութիւնից զուտ մնացորդ է մնացած 528 ռ. 90 կ.
որը Խորհուրդը իբրև մնացորդ դրամադրելի գումար ստացել
է 1895 թ. դրամադրելի գումարների հաշուին. սակայն այդ
գումարը ըստ խոստման և պարտաւորութեան Խորհրդին և
ըստ որոշման Ընդհ. Ժողովի, պիտի անցնէր խօլերայի պարտ-
քի հանգուցման հաշուին:

Մենք կարծում ենք, որ խօլերայի հանգուցման հաշուին
պիտի անցուցուէր նաև Բալասանի փակուած ճիւղից ստա-
ցուած 840 ռ. հանելով դրա վերաբերեալ 54 ռ. 20 կ. ծախ-
քը, ուրեմն 785 ռ. 80 կ.-ը որ չէ արուած:

Յ. ՍԽԵՔԱՆԷԱՆ

Ն. ՏԻՖԻԱՆԷԱՆ

16 սեպտ. 1895 թ.

ԿՈՎԿԱՍԻ ՀԱՅՈՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Իւր 1895 թ. սեպտ. 23-ին կայացած նիստում լսելով վերաստուգող յանձնաժողովի ներկայ գեկուցագիրը եւ քննելով, № 19 արձանագրութեամբ որոշեց:

Առաջարկել վերաստ. յանձնաժողովի գեկուցադիրը առաջիկայ Ընդհանուր Ժողովի տնօրէնութեան, բացատրելով:

I. Իսկապէս յանձնաժողովի ցոյց տուած թերութիւնները եւ նկատողութիւնները ամփոփուած են հետեւեալ 8 կէտերի մէջ:

1) Խորհուրդը իր ժամանակին չէ ստացել 5100 ռ. եւ 9000 ռ. գումարները բանկից, որով 60 ռ. չափ տոկոսիքի վնաս է կրել:

2) Խօլերայի առթիւ անձեռնմխելի գումարից պարտք վերցրած, ինչպէս եւ Բաթումի եւ Կարսի ճիւղերին նոյն գումարից փոխ տուած գումարների որոշուած հանգուցումն տեղի չէ ունեցել:

3) 113 ռ. 36 կ. գումարի, որ տրուած է 8 անձանց՝ ստացագրեր չը կան, թէեւ արձանագրութեան մէջ յիշուած եւ գրուած են:

4) Թոշակաւոր Անանեանը 2 ամիս աւելի է ստացել 5-ական ռ. մինչ դպրոցում չէ եղել. իսկ Թոշակաւոր Պետրոսեանը 5 ռ. աւելի է ստացել որոշուած թոշակից դուրս:

5) Կահ կարասիքի համար առանձին մատեան չ'կայ.

6) Խորհրդի գործերը չեն կազմուած.

7) Խորհուրդը իրաւունք չունի բանալ բանկի հետ «յատուկ ընթացիկ հաշիւ» (Спеціальный текущий счетъ).

8) Խորհուրդը պարտաւոր էր տարուայ վերջին մնացորդ 528 ռ. 90 կ.-ը եւ Բալասանից ստացված 785 ռ. 80 կ. անցնել Խօլերայի առթիւ արած պարտքի հանգուցման հաշուին:

II. Այդ կէտերի դէմ Խորհուրդս տալիս է հետեւեալ բացատրութիւնները:

1) 5000 ռ. եւ 9000 ռ. մուրհակների ժամանակը լրացած լինելով յունիս ամսին, ամառուայ ընթացքում, երբ Խորհուրդը դադարեցնում է իւր նիստերը, դրանից առաջացել է չետաձգում եւ, արդարեւ ընկերութիւնը կրել է 60 ռ. վնաս:

2. Խօլերայի պարտքը չէ հանգուցուել, որովհետեւ նախ 1894 թ. նախահաշուի մէջ այդ հանգուցման համար չը կայ որեւէ գումար նշանակուած, երկրորդ՝ Խորհուրդը յայտնել էր թէ այդ պարտքը անհնարին է սովորական միջոցներով հանգցնել, այլ պէտք է սպասել արտակարգ եկամտներով կամ նուէրներով հանգցնել եւ Խորհրդի այս կարծիքին հաւանութիւն է տուել Ընդհանուր Ժողովը, որոշելով թողնել Խորհրդին հնարաւոր միջոցներ ձեռք առնել այդ պարտքը հանգցնելու համար: Ինչ վերաբերում է Բաթումին եւ Կարսին, առաջինը յայտնել է որ չէ կարող ամբողջ 1000 ռ. տալ եւ ուղարկել է միայն 350 ռ., իսկ վերջինը արդէն վճարել է սոյն տարվայ սկզբում իր պարտքը 200 ռուբլի:

3) 8 անձանց տրված 113 ռ. 35 կ.-ի մասին Խորհուրդը արդէն կարգադրել է ձեռք բերել ստացականներ, մանաւանդ որ մի մասը տրուած է կրթական հաստատութիւնների միջոցով:

4) Խորհուրդս միջոցներ է ձեռք առել, որ այլ եւս չը կրկնուեն Անանեանի թոշակ ստանալու պէս դէպքեր, իսկ Պետրոսեանին տրուած աւելորդ 5 ռ. Խորհուրդս տուել է իբրեւ նպաստ ի նկատի ունենալով այդ աշակերտի ծայրացեղ չբաւորութիւնը:

5) Որովհետեւ կահ կարասիք Խորհուրդս սկսել է ձեռք բերել միայն 1894 թ. սեպտեմբեր ամսից, երբ բացուել է գրասենեակ եւ ընթերցարան, ուստի միջոց չէ ունեցել բացի

եղած ցուցակներէից, առանձին ինվէնտար ևս կազմել և այդ ինվէնտարը կը կազմուի ներկայ 1895 թ. ընթացքում:

6. Դեռ անցեալ տարի Խորհրդիս քարտուղարը յայտնել էր գործերը առանձին-առանձին դասաւորելու, կազմելու և ցուցակագրելու անհրաժեշտութիւնը, սկսեալ ընկերութեան բացման օրից, որովհետև բացման օրից մինչև 1894 թ. սեպտեմբեր ամիսը Խորհուրդը չունենալով առանձին դիւանատուն և գրասենեակ, անհնար էր եղել այդ անել, իսկ այժմ երբ բացուել է գրասենեակ, ամբողջ 14 տարուայ գործերը կարգաւորելու, դասաւորելու, բաժանելու առանձին-առանձին գործերի, ցուցակագրելու համար պահանջվում է երկար ժամանակ և աշխատանք: Խորհուրդս մտադիր է այդ պակասը լրացնել եկող 1896 թ. ամառուայ ընթացքում:

Յատուկ ընթացիկ հաշիւ բանկի հետ Խորհուրդը բացել է այն նպատակով, որ 1) արժէթղթերի պահպանութեան համար աւելորդ փող չը վճարէ, և դրանով խնայողութիւն է լինում տարեկան մօտ 20 րուբլի, 2) արտակարգ դէպքերում երբ հարկաւոր լինի որևէ գումար պարտք անել, Խորհուրդը ձեռնամուկ չը լինի ընկերութեան արժէթղթերին, այլ միջոց ունենայ ձեռք բերել իբրև պարտք և ապա լրացնել. 3) վերջապէս, Խորհուրդը կարծում է, որ իրան է վերապահուած ընկերութեան գումարները բանկերում պահելու և շահեցնելու եղանակը:

8. Եթէ Բալխանից ստացուած 785 ր. գործադրուէր խօլերային պարտքի հանգուցման, այն ժամանակ Խորհուրդը տարուայ վերջին կունենար դէֆիցիտ և ոչ մնացորդ. իսկ Խորհուրդը պէտք է ծածկէր 416 ր. դէֆիցիտ, որ գոյացել էր դեռ 1893 թուից:

Նախագահող՝ Ա. Մէլիք-Ապրէեան

Քարտուղար՝ Հ. Առաքէլեան

ՈՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ ԽՆԴՐԻ ՄԱՍԻՆ

ԿՈՎԿԱՍԻ ՀԱՅՈՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ
ՔԱՐՏՈՒՂԱՐԻ ԶԵԿՈՒՅՈՒՄԸ:

5 մարտի 1894 թ.

1889 թիւ մարտի 22-ին կայացաւ հետեւեալ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ հրամանը. ԹԱԳԱՌՈՐ ԿԱՅՄՐԸ՝ քննելով ներքին Գործոց Նախարարի ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ բարենայեցողութեան ներկայացրած հայկական գործերի մասին խորհրդակցութեան օրագիրը, մարտի 22-ին ամենաողորմաձաքար բարենաճեց հաւանութիւն տալ այդ օրագրում բացատրուած դատողութիւններին, այն է՝

II. «Հայ-Գրիգորեան եկեղեցական-ծխական ուսումնարանների մէջ ուսաց լեզուի, պատմութեան և Ռուսաստանի աշխարհագրութեան ուսուցիչներ և վարժուհիներ պէտք է նշանակուեն այնպիսի անձինք, որոնք օրինաւոր ուսուցչական ցէնզ ունեն. բայց թոյլատրել Պատրիարքին ընդունել այդ դպրոցներում ուրիշ առարկաների դասատուութեան համար և այն անձանց, որոնք չունեն յիշեալ ուսուցչական ցէնզը, բայց միայն այն պայմանով, որ այդ բացառութիւնը տեղի ունենայ 5 տարվայ ընթացքում: Այդ ժամանակամիջոցից յետոյ, ցէնզ չունեցող անձանց, առհասարակ չը պէտք է այլ ևս թոյլատրուի դասատուութիւնը:»

Ուրեմն այդ ժամանակամիջոցը լրանում է ներկայ ամսի 22-ին: Թէ ինչու մեր Բարձրագոյն Հոգևոր իշխանութիւնը, աչքի առաջ ունենալով այդ հրամանը և 5 տարի ժամանակ,

չէ ձեռնարկել այդ պահանջի իրազորման և չէ հոգացել, որ հայ ուսուցիչները վաղօրօք աշխատեն ցէնդ ձեռք բերել, այդ անհոգութեան պատճառները մեզ յայտնի չեն: Իրողութիւնն այն է, որ այսօր, երբ այդ օրէնքի զօրութիւնը պէտք է գործադրվի, հայ ուսուցիչների և վարժուհիների մեծագոյն մասը արտաքսվելու վտանգին է ենթարկուած: Եթէ քննելու լինենք Կովկասի ուսումնարանական շրջանի հոգաբարձու պ. Եանովսկու հրատարակած հաշիւը (1892 թ.) կը տեսնենք. որ մեր եկեղեցական-ծխական ուսումնարանների թիւը նշանակուած է 197, որոնք ունեցել են 74 կրօնուսուցչ, 329 ուսուցիչներ, և 135 վարժուհիներ: Մի կողմ թողնելով կրօնուսուցչներին, որոնց համար ցէնդ չէ պահանջվում, քանի որ կրօնուսուցչների ցէնդը իրանց եկեղեցական աստիճանն է, 464 ուսուցիչներից և վարժուհիներից միայն 132-ը ուսուցչական ցէնդ ունեն, ուրեմն միայն 30 0/0-ը: Եթէ 464 թիւը քիչ համարենք, յամենայն դէպս մեր ուսուցիչների և վարժուհիների թիւը 500-ից աւելի չէ, ուրեմն 500-ից միայն 150-ը ցէնդ ունեն. մնացած 350-ը անցէնդ են և այս մարտի 22-ից կամ առաջիկայ սեպտեմբերից կը զրկվեն ուսուցչութեան իրաւունքից և մեր դպրոցները կը մնան առանց ուսուցիչների:

Կով. Հ. Բարեզ. Ընկեր. Խորհրդի ուշադրութիւնից չէր կարող վրիպել այդպիսի մի կենսական խնդիր, ուստի նա դեռ անցեալ 1893 թ. սկզբին իր նախահաշուի մէջ մտցրեց 260 ռ. մի գումար այդ գործի համար: Սակայն ստանալով հետզհետէ բազմաթիւ խնդրագիրներ ուսուցիչներից և տեսնելով որ այդպիսի մի չնչին գումարով անկարելի է որոշ նպատակի հասնել, Խորհուրդը լուրջ խորհրդակցութեան առարկայ դարցրեց այդ խնդիրը և 1893 թիւ մարտի 20-ին կայացած նիստում որոշեց հիմնական կերպով ձեռնարկել ուսուցչական ցէնդի գործի կազմակերպութեան: Իւր առաջին գործն եղաւ դիմել Ամենապատիւ Տեղապահ Սրբազան Երեմիա եպիսկոպոսին և ստանալ

Նորին Բարձր սրբազնութեան հաճութիւնը և հաւանութիւնը խնդրել, որ 1882-ին թիֆլիսում կայացած առաջին ընդհ. ուսուցչ. ժողովից մնացած գումարը—1500 ռ. որ 0/0—դարձել է 2250 ռ., դրուի Խորհրդի տրամադրութեան տակ այդ գործի համար: Տէր Տեղապահը ոչ միայն տուեց իւր բարձր հաճութիւնը և կարգադրեց որ գումարը յանձնուի Խորհրդին, այլ և ձօնեց իւր հայրական օրհնութիւնը և յորդորեց կանգնել գործի գլուխը և կազմակերպել դասընթացները, իւր գրութեամբ որ 'ի 21 ապրիլ 1893 թ. № 44: Խրախուսուած այդ աջակցութեամբ, Խորհուրդը մի առանձին մասնաժողով ընտրեց, որին անդամներ նշանակեց պ. պ. Սզ. Քալանթարին, Յովհաննէս Սպենդիարեանին, Ս. Մալխասեանին և Հ. Առաքելեանին և այդ մասնաժողովին յանձնեց զբաղուել ուսուցչական ցէնդ ձեռք բերել ցանկացող ուսուցիչների խնդրով: Մասնաժողովի գործունէութեան հետեւանքն եղաւ ամառուայ ընթացքում թիֆլիսում փորձական դասընթացների կամ մասնաւոր կուրսերի կազմութիւնը: Այդ կուրսերը բացուեցան յունիսի 20-ին և փակուեցին օգոստոսի 27-ին և 37 հոգի պատրաստուեցին, թէ ուսուցիչներ և թէ վարժուհի: Պատրաստող ուսուցիչները 4 հոգի էին: Ենթոհիւ այն հանգամանքի, որ Նորաշէնի և Չիգրաշէնի դպրոցների հոգաբարձութիւնները մասնաժողովի տրամադրութեան տակ դրին դպրոցական բնակարանները, կարելի եղաւ 37 հոգու պատրաստութեան վրա ծախսել 398 ռ. 93 կ.-ինչպէս երեւում է կուրսերի վերահսկող պ. Մալումեանի մանրամասն տեղեկագրից— ուրեմն իւրաքանչիւր պատրաստողի վրայ ծախս եղաւ 10 ռ. 80 կ.: Բացի այդ 37 հոգուց, 5 անձանց նպաստ տրուեց առանձին պատրաստուելու 170 ռ., իսկ Ախալցխայում—տեղական վարչութեան կազմած կուրսերի վրայ ծախսուեց 320 ռ. և այդտեղ իւրաքանչիւր պատրաստողը նստեց 40 ռ. որովհետեւ միայն 8 հոգի էին պատրաստվում: Ընդամենը ծախք եղել է անցեալ տարի

891 ր. 46 կ. և պատրաստուել են 50 հոգի, որոնք ցրուել են գաւառները պատեն առթով քննութիւն տալու։ Այդ փորձը հաստատ գրաւական էր, որ ձեռնարկած գործը կարող է յաջողութիւն գտնել և թէ պէտք է աւելի լայն հիմունքների վրա կազմակերպել այն։ Սակայն, որովհետեւ Տէր Տեղապահի կարգադրութիւնը գումարը յանձնելու մասին դեռ չէր կատարուել ուսուցչական ժողովի կարգադրիչ յանձնաժողովի կողմից և այդ ժամանակ արդէն բազմել էր Հայրապետական Գահի վրա այժմեան Վեհափառ Հայրապետը, Խորհուրդը կարեւոր դատեց զիմել իւր քարտուղարի միջոցաւ Նորին Վեհափառութեան և հայցել Հայրապետական օրհնութիւնը, թոյլ տուութիւնը և հրահանգը այդպիսի մի կարեւոր գործի համար։ Խորհրդի զիմումը Նորին Վեհափառութեան եղաւ 1893 թ. նոյեմբ. 29-ին։ Եւ ահա Հայրապետական կոնգակովի պատասխանի Խորհրդի զիմումին, Նորին Վեհափառութիւնը իւր Հայրապետական օրհնութեան հետ միասին յորդորեց և արտօնեց Խորհուրդը անյապաղ ձեռնարկել ուսուցչական կուրսերի կազմակերպութեան, միևնոյն ժամանակ հրամայեց, որ 2250 ր. անմիջապէս յանձնուի Խորհրդին, որպիսի գումարն և ստացաւ Խորհուրդը ներկայ ամի յունուարի սկզբին։ Զօրացած Հայրապետական արտօնութեամբ և օրհնութեամբ, Խորհուրդը իւր 1893 թ. դեկտ. 14-ին և 18-ին կայացած նիստերում № № 32 և 33 արձանագրութեանց հիման վրա վերակազմեց ուսուցչական մասնաժողովը և նրա 4 անդամների թիւը աւելացրեց այլևս 3-ով, որոնք են թեմական տեսուչ Հ. Մեսրոպ Մելեան, Յովսէփ Մէլիք-Բէգլարեան և Խաչատուր Մալումեան և յանձնեց այդ մասնաժողովին կազմակերպել ուսուցչական ցէնդի գործը և մի անփոփ ծրագիր մշակել և այդ գործի համար Խորհուրդը յատկացրեց և մտցրեց իւր նախահաշուի մէջ 3000 ռուբլի, որն և ընդունուեց Կենդրոնական Ընդհանուր ժողովից անցեալ փետրուարի 20-ին։

Մասնաժողովը՝ նախ քան մի վերջնական ծրագիր մշակելը և ներկայացնելը, կարեւոր համարեց զիմել բոլոր թեմական տեսուչներին վիճակագրական զանազան տեղեկութիւններ ձեռք բերելու համար. առանց որոնց դժուար է յաջողեցնել գործը։ Վժբադտաբար մինչև այժմ միայն Թիֆլիսի թեմի թեմական տեսուչը արձագանք տուաւ մասնաժողովի հրաւերին և ցոյց տուաւ իւր պատրաստականութիւնը և աջակցութիւնը։ Իւր ունեցած 3 նիստերում, մասնաժողովը զժապրեց գործի կազմակերպութեան ծրագիրը, որ բացատրուած է 3 արձանագրութեանց մէջ։

Եւ այժմ, երբ մեզ հետ է Վեհափառ Հայրապետի օրհնութիւնը և հրամանը, երբ մեր առաջ է վերահաս վտանգը, երբ ոչ միայն Բարեգ. Ընկերութիւնը այլ և հասարակութեան բանիմաց մասը արդէն զգում է ներկայ գործի կարեւորութիւնը և երբ վերջապէս, Հոգեւոր իշխանութիւնը յանձնեաւ որբ բազան առաջնորդի պատրաստ է ամէն ջանք և աջակցութիւն չը խնայելու գործի աջողութեան համար, պէտք է այլ ևս չը յետաձգել գործը և յիշել, որ անհոգութիւնը այսուհետև յանցանք պիտի համարուի։

Քարտուղար՝ Հ. Առաքելեան

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՈՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ԽԱՌՆ ԵՒՍՏԻՆ,

1894 թ. մարտի 5-ին

Ներկայ էին Վրաստանի և Իմերէթի թեմի վիճակաւոր առաջնորդ սրբազան Գեորգ եպիսկ. Սուրէնեան, Խորհրդի նախագահ պ. Ա. Անանեան, Խորհրդի փոխ-նախագահ պ. Ա. Մանթաշեան, Խորհրդի անդամներ պ. պ. Ա. Մէլիք-Աղարեան, պ. Մէլիք-Ղարաբեկեան, Ս. Սուլիսեան, բժ. Վ. Արծրունի, Ընդհանուր ժողովի նախագահ բժ. Բ. Նաւասարդեան, պատուաւոր հիւրեր պ. պ. Փ. Վարդանեան և Կ. Կոստանեան, իրաւահասութեան մասնաժողովի անդամներ պ. պ. Յ. Մէլիք-Բէկլարեան, Ա. Բալանթար, Հ. Առաքելեան, Խ. Մալումեան և Ստ. Մալխասեան:

Նիստը ղեկավարում էր պատուոյ նախագահ սրբ. առաջնորդը: Ժողովն զբաղուեցաւ քննելով ուսուցչական իրաւահասութեան դասընթացի խնդիրը, որ Բարեգ. Ընկերութիւնն այս ամառ պէտք է բանայ Թիֆլիսում ուսուցիչներին պետական սահմանաւ քննութեան պատրաստուելու համար:

Խորհրդի պ. քարտուղարը կարդաց Խորհրդի ղեկուցումը այդ խնդրի վերաբերութեամբ, որից երևեցաւ, որ Բարեգ. Ընկ. 1893 թ. սկսեալ աշխատել է նպաստել իրաւահաս ուսուցիչներ պատրաստելու գործին.—այդ նպատակի համար արդէն հերոս իւր նախահաշուի մէջ մտցրել է մի գումար.

հերոս ամառ բացել է մի դասընթաց՝ ուսուցիչներին պահանջուած քննութեան պատրաստելու համար. դիմել է Բարձրագոյն Հոգեւոր իշխանութեան և խնդրել է իւր արամադրութեան տակ դնելու Ա. ուսուցչական ընդհանուր ժողովից մնացած գումարն իր տրոսով հանդերձ՝ այդ նպատակին գործադրելու համար, և ոչ միայն ստացել է իւր խնդրածն՝ այլ և արժանացել է Վեհափառ Հայրապետի օրհնութեան կոնդակին, որով Նորին Վեհափառութիւնը ընկերութեան յանձնարարել է՝ իւր վերայ ստանձնել այդ գործը: Վերջապէս Խորհուրդը հերոս ընտրել է յատուկ մասնաժողով՝ իրաւահաս ուսուցիչներ պատրաստելու խնդրով զբաղուելու համար: Զեկուցումը վերջանում էր այս խօսքերով, թէ «անհրաժեշտ կարիքը խիստ մօտեցել է և սպասում է փակել մեր ծխական ուսումնարանները. այսուհետեւ անգործ մնալն յանցանք է»:

Զեկուցումից յետոյ, ժողովի որոշմամբ կարդացուեցան ուսուցչական իրաւահասութեան մասնաժողովի վերջին երկու նիստերի արձանագրութիւնները, որտեղ համառօտ մշակուած էր ամառս Թիֆլիսում բացուելու դասընթացի ծրագիրն և ցոյց տրուած մշտական պատրաստողական դասընթացի կարեւորութիւնը: Ժողովը մի առ մի քննելով ծրագրի բոլոր կէտերը և ինչ ինչ փոփոխութիւններ անելով, հետեւեալ վերջնական որոշումները կայացրեց:

1. Դասընթացի պարապմունքներն սկսել յունիսի 1-ից և շարունակել 3 ամիս: Խնդրել Բարձրագոյն Հոգեւոր իշխանութեան թոյլտուութիւնը, որ եկող ձմեռ տարում ծխական դպրոցներում պարապմունքները փոքր ինչ ուշ սկսուին, այն է սեպտեմբերի 15-ից, որպէսզի պատրաստողներն հնար առնենան իրանց տեղերը վերադառնալու և քննութիւն տալու:
2. Սրբազան Առաջնորդը Ներսիսեան և Յովնանեան դպրոցների տեսուչների պ. պ. Կ. Կոստանեանի և Փ. Վարդանեանի կարծիքներն հարցնելով և լսելով նոցա վկայութիւնը, թէ

յունիս—օգոստոս ամիսներում, այդ երկու ուսումնարաններն ազատ են և կարող են պատասպարել պատրաստող ուսուցիչներին՝ հաւանութիւն տուեց և կարգադրեց, որ դասընթացի պարապմունքները տեղի ունենան Յովնանեան դպրոցում, որտեղ այդ նպատակին կը յատկացուի երեք դասարան. պատրաստող վարժուհիները տեղաւորուին բնակութեան համար Գալիանեան դպրոցում, իսկ ուսուցիչները՝ Ներսիսեան գըղարոցում։

3. Բացուելիք դասընթացի մասին վաղօրօք շրջաբերական կերպով հ. հ. թեմական տեսուչների միջոցով յայտարարել բոլոր ծխական դպրոցների ուսուցիչներին առաջարկելով, որ քննութեան պատրաստուել ցանկացողները մինչև մայիսի 1-ը դրաւոր կերպով հ. հ. թեմական տեսուչների միջոցով յայտենն իրանց ցանկութիւնը Բարեգ. Ընկ. Խորհրդին տալով նաև այն տեղեկութիւնները իրանց ուսման և դրութեան մասին, որոնք կը պահանջէ Խորհուրդը։ Խորհրդի յայտարարութեան մէջ յայտնել ի միջի այլոց, որ չքաւորները Խորհրդի որոշմամբ, բացի ձրի ուսումից, բնակարանից և ծառայից՝ կ'ստանան նաև դրամական նպաստ երեք ամսուայ համար 20 ռ. և աւելի եթէ ընկերութեան միջոցները ներեն, և այս թէ Թիֆլիս հրաւիրուած ուսուցիչները դասընթացն ընդունուելիս կ'ենթարկուին քննութեան ուսացալեզուից։ Խորհրդի ցանկացած այս տեղեկութիւնները փութացնելու համար՝ դիմել նաև սրբազան վիճակաւոր առաջնորդներին և խնդրել նոցա աջակցութիւնը։

4. Երբ ուսուցիչների յայտարարութիւնները մինչև մայիսի 1-ը ստացուին այնուհետև իրաւահաստութեան մասնաժողովը կը քննէ նրանց և առանձին գրութեամբ Թիֆլիս կը հրաւիրէ արժանաւորներին, որոնց մասին հ. հ. թեմական տեսուչները, թէ վարք ու բարքի և թէ յաջողակութեան կողմից նպաստաւոր վկայութիւն կը տան և որոնք ուսած կը

լինեն պետական և ազգային միջնակարգ դպրոցներում, երաշխաւորութիւն կը համարուի թէ նոքա եռամսեայ դասընթացի ժամանակ յաջողութեամբ կը պատրաստուին պետական իրաւահաստութեան քննութեան։ Հրաւիրուածները նախընթաց քըննութեամբ կը բաժանուին երկու զուգընթաց դասարանների, ի նկատ առնելով նոցա պատրաստութեան աւելի կամ նուազ աստիճանը. — Եթէ հրաւիրուածների մէջ բաւականաչափ թուով վարժուհիներ լինեն՝ նոցա համար կազմել առանձին դասընթաց. իսկ եթէ սոցա թիւը նուազ լինի՝ սրանց էլ՝ զետեղել ուսուցիչների դասընթացներում։

5. Ժողովն արտօնեց իրաւահաստութեան մասնաժողովին քննուել յարմար ուսուցիչներ ամառուայ դասընթացի պարապմունքների համար և պաշտօնախօսել նոցա հետ և կայացրած որոշումն առաջարկել Խորհրդին ի հաստատութիւն։ Խորհուրդը յայտնեց նաև մասնաժողովին, որ ուսուցիչներ վարձելու խնդրում, նոյնպէս և յարմար պատրաստողներին թուի վեբաբերութեամբ չը սահմանափակուի նախահաշուով որոշուած 3000 ռուբլիով. որովհետև եթէ յարմարաւոր ցանկացողների թիւը ծրագրուած 80-ից աւելի լինի, երկուսի փոխանակ երեք զուգընթաց դասարանի պէտք է լինի կամ հրաւիրուելիք պատրաստող ուսուցիչներին աւելի մեծ դասադին տալ անհրաժեշտ լինի։ Խորհուրդը միջոց կը գտնէ նախահաշուով որոշուած գումարից դուրս ծախսեր անել։

Ժողովն ի նկատի ունենալով, որ մասնաժողովի այժմեան նիստերից ոմանք ամառուայ ընթացքում Թիֆլիսից կը հեռանան, որով դասընթացի գործը կարող է թույլ ընթանալ, յարմար համարեց մասնաժողովի թիւն երեքով աւելցնել և հասցնել տասնիւ ժողովը խնդրեց պ. պ. ֆ. Վարդանեանին, Կ. Կոստանեանին և բժ. Բ. Նաւասարդեանին՝ ստանձնել այս պաշտօնը։ Պ. պ. ֆ. Վարդանեան և Կ. Կոստանեան հրաժարուեցան, յայտնելով, որ ամառն Թիֆլիզում լինելու չեն և բացի

այս պէտք ունեն ամառնային հանգստութեան: Իսկ պ. բժ-
 Բ. Նասասարգեանն ընդունեց մասնաժողովի անդամակից լի-
 նել: Պատաստող երկու անդամները ժողովը որոշեց ընտրել Ներ-
 սիսեան գարոցի ուսուցիչներին և խնդրեց պ. Կոստանեանին
 տեղեկանալ և յայտնել Խորհրդին, թէ որոնք ցանկութիւն և
 յարմարութիւն ունին այդ պաշտօնն ստանձնելու: Մասնաժո-
 ղովը, ժողովի յայտնած ցանկութեան համաձայն, կ'ընտրէ իւր
 անդամների միջից մէկին նախագահ, որ առանձին հսկողու-
 թիւն կ'ունենայ դասընթացի վրայ:

Ժողովն ի նկատի առնելով, որ գուցէ քննութեան պատ-
 րաստուել ցանկացողների թիւը շատ լինի, որոնց բոլորին
 դժուար կը լինի Թիֆլիսում բաւականութիւն տալ, միւս կող-
 մից գտնելով, որ հեռաւոր տեղերից Թիֆլիս գալ բաւական նե-
 ղութիւն և պրամական ծախս է պահանջում ուսուցիչներից՝
 որոշեց երկու դասընթաց ևս բանալ, մէկը Երևանում, միւսը
 Ալեքսանդրապօլում, որոնք կը խնամուին Բարեգ. Ընկ. տեղա-
 կան ձեռնարկի միջոցներով և ղեկավարութեամբ: Նոյն նպա-
 տակով որոշեց դիմել Շուշու տեղական վարչութեան և առա-
 ջարկել նոյնպիսի դասընթաց բանալ՝ եթէ յարմարութիւն
 ունենայ:

Մշտական պատրաստողական դասընթաց հիմնելու առա-
 ջարկութիւնը ժողովը կարեւոր և օգտակար գտաւ, և առա-
 ջարկեց մասնաժողովին՝ այդպիսի դասընթացի համար ծրա-
 դիր մշակել, ուսումնական և տնտեսական կողմից: Այս մշտական
 դասընթացի տնտեսական կողմն ապահովելու համար, բացի
 Բարեգործ. Ընկ. դրամական օգնութիւնից՝ որոշեց դիմել և
 ապրիլեան նպաստ խնդրել Ներսիսեան դպրոցից, Բագուայ Մար-
 դասիրական Ընկերութիւնից և եթէ հարկ լինի՝ բոլոր ունեւոր
 դպրոցներից, հոգևոր իշխանութեան միջոցով:

Նոյն նպատակի համար, ժողովը որոշեց Վրաստանի և
 Իմերէթի վիճակի սրբազան առաջնորդի միջոցով դիմել Վե-

հափառ Հայրապետին և խնդրել, որ Նորին Վեհափառութիւ-
 նը բարեհաճի առաջիկայ սեպտեմբերի 1-ից ձեմարանին և
 Ներսիսեան դպրոցին կից հիմնել առանձին մանկավարժական
 դասընթացներ, ներկայումս եղած դասարաններից դուրս և
 նոցանից անկախ:

Պատուոյ նախագահ, առաջնորդ վիճակին հայոց Վրաս-
 տանի և Իմերէթի, Գէորգ Էդ. Սաբէնեան

Նախագահ Բարեգ. Ընկ. Խորհրդի՝ Ա. Առնէնեան

Փոխ-նախագահ	»	»	»	Ա. Մանուշեան.
Անդամներ	»	»	»	Բ. Մէլիք-Ղարաբէօղեան
				Ա. Մէլիք-Աղաբեան
				Վ. Արծրունի
				Ս. Սալուսեան

Նախագահ Բարեգ. Ընկ. Ընդհ. Ժողով.— Բժշկ. Բ. Նառնարեան

Պատուոյ հիւրեր	}	Փ. Վարդանէան
Անդամներ իրաւահաս. մասնաժողովի		3. Մէլիք-Բէգլարեան
	}	Ջ. Առաքելեան
		Ա. Քալանթար
		Խ. Մալումեան

Արձանագրող և անդամ իրաւահաս. մասնաժ.— Սփ. Մանուշեան

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԽՈՐՀՐԴԻ

10 Յունիսի 1895 թ.

№ 14.

Խորհրդի պ. Բարսեղյանի գեղուցումը Ընկերութեանս ծիւղերի 1894 թ. հաշիւների մասին:

Մինչև այսօր բոլոր 19 տեղական վարչութիւններից, որոնց մէջ հաշուած և Արդահանի վարչութիւնը և Արդուինի մասնաժողովը, որոնք անցեալ 1894 թ. որևէ գործունէութիւն չեն ունեցել և ժամանակաւորապէս դադարած են եղել, ներկայացրել են իրանց հաշիւները միայն 11 տեղական վարչութիւններ հետեւեալ ժամանակագրական կարգով, այն է՝—

1. Թեւաւի վարչ. սոյն ամի յունիս. 24-ին
2. Ախալցխայի » » » մարտի 4-ին
3. Շուշու » » » 10-ին
4. Ախալքալաքի » » » 28-ին
5. Արմաւրի » » » ապրիլ 6-ին
6. Դերբենդի » » » 16-ին
7. Ալէքսանդրապոլի » » » 29-ին
8. Նուխու » » » մայիսի 8-ին

9. Նոր-Բալաղէտի » » » 8-ին
10. Վաղարշապատի » » » 10-ին
11. Կարսի » » » 23-ին

Մնացեալ վարչութիւնները, այն է Բաթումի, Երևանի, Կաղզուանի, Հին-Նախիջևանի, Յիւնիվալի և Գորու մինչև այսօր չեն ներկայացրել իրանց հաշիւները: Սոյն յունիս ամսի 7-ին այդ զանցառու վարչութիւններին գրուել է շրջաբերական խտիւ պահանջելով ներկայացնել շուտով հաշիւները:

Զեկուցանելով այդ ամենը, քարտուղարը խնդրում է քննել 1894 թ. հաշիւները կամ Խորհրդի մէջ ամբողջ կազմութեամբ անդամների և կամ առանձին մասնաժողովի ձեռքով, որպէսզի կարելի լինի պատրաստել այդ հաշիւներից ընդհանուր տեղեկագիր և տպագրել:

ԿԱՐԳԱԳՐԵՑԻՆ.

Կազմել մի մասնաժողով, բաղկացած պ. պ. Ս. Սուլիսանեանից, Փ. Վարդապարեանից և Հ. Առաքելեանից, որին և յանձնել ընկերութեանս տեղական վարչութիւնների 1894 թ. հաշիւները քննել և քննութեան արդիւնքը ներկայացնել Խորհրդիս:

Նոյնպէս, Բաթումի Կաղզուանի, Հին-Նախիջևանի, Յիւնիվալի և Գորու ճիւղերի հաշիւները ստացածին պէս յանձնել յանձնաժողովի քննութեան:

որից դուրս գալով 282 ր. 28 կ.-ը ուսուցչ. ցէնզի համար, և 87 ր. Խորհրդին վերադարձրած իբրև 1893 թուին ուղարկած 320 ր. մնացորդը, ծախք եղել է ուրեմն 774 ր. 39 կ. (նախահաշուով 600 ր.), ուրեմն նախահաշուից 174 ր. 39 կ. աւելի: Այս 774 րուբլուց 671 ր. 39 կ. ցոյց է տուած ծախսուած ընթերցարանի վրայ, 40 ր.—50/0 Ֆոնդի համար և 63 ր. ուսանողներին տուած:

Այստեղ պէտք է նկատենք, որ մենք գործ դրինք ամբողջ ժամեր այդ թուանշանները որոշելու և ճշտելու համար, որովհետև վարչութեան ներկայացրած հաշիւը այնքան անկանոն և խառն է, որ շատ դժուար է մի ամփոփ դադափար կազմել և մեր ցոյց տուած թուանշանները այնուամենայնիւ չենք կարող ասել որ ճիշդ են ՚ի նկատի ունենալով գլխաւոր շէշումները անկանոնութիւնները:

1) 1893 թ. մնացորդ 189 ր. 19 կ. չէ մոցրած 1894 թ. նախահաշուի մէջ:

2) 1893 թ. Խորհրդի ուղարկած 320 ր., մնացորդ 87 ր. ցոյց չէ տուած 1894 թ. մուտքի մէջ, բայց հաշուած է ելքի մէջ իբրև ծախք, ուրեմն 87 ր. միանգամայն անկանոն է հաշուած իբրև ելք: 2 է կարելի հաշուել, որ 87 ր. մտնում է 189 ր. 19 կ. մնացորդի մէջ, որովհետև 87 ր. առանձին է ցոյց տուած 1893 թ. հաշուի մէջ:

3) 25 ր. իբրև 1895 թ. անդամակցական վճար անկանոն է մոցրուած 1894 թ. հաշուի մէջ:

4) 376 ր. 33 կ. ապլ և ալլ վերնագրով տեսակի մուտքը չէ բացատրուած:

5) Նախահաշուով որոշուած $136+40+124=300$ ր. մուտքը ընթերցարանից և նրա նկուղից յայտնի չէ ստացուած է և մտնում է 376 ր. 33 կ. ապլ և ալլ մուտքի մէջ թէ ոչ:

6) Յայտնի չէ ինչ տեսակ յատուկ գումար է 352 ր. 57 կ.-ը: Այդ գումարը չէ ցոյց տրուած ոչ 1893 թ. հաշուի և

ոչ 1894 թ. նախահաշուի մէջ. եթէ ենթադրել, որ նա ստացուած է 1894 թ. ընթացքում, այն ժամանակ նա պէտք է մտած լինէր 1895 թ. նախահաշուի մէջ, բայց այդտեղ էլ չկայ: Բացի դրանից հաշուին կից ընթերցարանի յատուկ հաշուի մէջ ցոյց է տուած 325 ր. մի գումար, իբրև յատուկ ընծայուած ընթերցարանին, արդեօք այդ 325 ր. մտնում է 352 ր. գումարի մէջ, թէ առանձին գումար է, յայտնի չէ: Յամենայն դէպս այդ յատուկ գումարները պէտք է ուղարկուեն Խորհրդին ՚ի պահեստ:

7) Փոխանակ 570 ր. ընթերցարանի վրայ ծախսուած է 671 ր. 39 կ. ուրեմն նախահաշուից դուրս 101 ր. 39 կ.

8) Խորհրդի ուղարկած ուս. ցէնզի 300 ր. գումարի մնացորդը 17 ր. 72 կ. չէ առանձնացրած, այլ մոցրած է տարուայ վերջի առ 1-ն յունվ. 1895 թ. մնացորդի մէջ, որ է 136 ր. 85 կ. մինչ պէտք էր ուղարկել Խորհրդին:

9) Առ 1-ն յունվ. 1895 թ. եղած 136 ր. 85 կ. մնացորդը չէ մոցրած 1895 թ. նախահաշուի մէջ:

10) Հաշիւը ըստ երեւոյթին չէ ենթարկուած տեղական վերաստուգող յանձնաժողովի քննութեան, որովհետև այդ քննութեան որևէ հետք չէ կրում:

11) Գրադարան-ընթերցարանի տեղեկագիրը, որ ներկայացուում է առաջին անգամ և պարունակում է 1892 թ. յունվ. 1-ից մինչև 1895 թ. յունվ. 1-ի շրջանի հաշիւը, նոյնպէս շատ չը բացատրուած կէտեր է պարունակում: Այդ հաշուից երևում է, որ ընթերցարանը ունի սեպհական շինութիւն, որն կառուցուած է քաղաքի ընծայուած գետնի վրայ և այդ շինութեան վրայ ծախսուել է 3000 ր.: Թէ ինչ տուած է մէնտներ կան, որոնք ապացուցանում են, թէ արդարև, այդ շինութիւնը պատկանում է Ընկերութեան, թէ ինչ եկամուտներից է հոգացուած այդ 3000 ր., որն չէ ցոյց տրուած ոչ իբրև մուտք և ոչ իբրև ծախք բոլոր անցեալ տարիների

(1892—1895) նախահաշիւների և հաշիւների մէջ աչոյ մասին որևէ բացատրութիւն և տեղեկութիւն չը կայ:

12) Ընթերցարանի հաշուի մէջ ցոյց է տուած 1894 թ. մուտք 168 ռ. 23 կ. և ծախք 160 ռ. 51 կ. արդեօք գրանք մտնում են հաշուի մէջ թէ առանձին են նոյնպէս յայտնի չէ:

13) Յոյց է տուած նաև 325 ռ. իբրև յատուկ անձեռն-մխելի գումար ընթերցարանի: Խորհրդի զօրծերից երևաց, որ վարչութիւնը ուղարկել է այս տարի Խորհրդին ի պահեստ այս գումարից 275 ռ.:

Այս բոլոր անկանոնութիւնների և թերութիւնների պատճառով, յանձնաժողովս կարծում է, որ անկարելի է ընդունել իբրև վաւերական այդ հաշիւը և հաստատել:

III. Շուշու տեղ. վարչ. — Նախահաշուով մուտք պէտք է լինէր 1657 ռ. ծախք — նոյնչափ: Եղել է մուտք — 1360 ռ. 88 կ. (բացի Խորհրդից ստացած 300 ռ. ուսուցչ. ցէնզի համար): Այդ զանազանութիւնը առաջացել է նրանից, որ ներկայացումներից սպասուած 450 ռ. փոխարէն, ստացուել է միայն 77 ռ.: Ծախք եղել է 1491 ռ. 82 կ.: Առ 1-ն յունվ. 1895 թ. մնացորդ 169 ռ. 06 կ. (1660 ռ. 88 կ. — 1491 ռ. 82 կ.) չէ մտցրուած 1895 թ. նախահաշուի մէջ:

IV. Ախալքալաքի տեղ. վարչ. — Նախահաշուով 300 ռ. մուտքի տեղ ստացել է 411 ռ. 94 կ.: Բացի գրանից 1893 թ. ուրից մնացորդ եղել է 273 ռ. 55 կ., որից 200 ռ. յատուկ գումար ապագայ արհեստանոցի համար, ուրեմն մուտք ընդամենը 685 ռ. 49 կ., գրանից դուրս գալով 211 ռ. 38 կ. ծախքը — առ 1-ն յունվ. 1895 թ. մնացորդ եղել է 474 ռ. 11 կ.: Այդ գումարից 450 ռ. առանձնացնելով իբրև յատուկ գումար արհեստանոցի (200 ռ. 1893 թ. և 250 ռ. էլ նոր յատկացրած), մնացել է 24 ռ. 11 կ.: Բաց թէ այդ 450 ռ. յատուկ գումարը և թէ 24 ռ. 11 կ. հասարակ մնացորդը

չեն մտցրուած 1895 թ. նախահաշուի մէջ, և ոչ ևս ուղարկուած Խորհրդին:

Ախալքալաքի վարչութեան գործունէութեան մէջ աչքի է ընկնում մի համակրելի կէտ — ժողովրդի մէջ գրքեր տարածել և գրքերի ընթերցանութիւնը գիւղական ժողովրդի մէջ, ղեկավարելը բացատրութիւններ և տեղեկութիւններ տալով:

V. Արմաւրի տեղ. վարչ. — 1893 թ. մնացորդ 4556 ռ. 50 կ. -ից բացի մուտք եղել է 2445 ռ. 25 կ., ընդամենը 7001 ռ. 75 կ. (նախահաշուով 5655 ռ.): Ծախք եղել է 5269 ռ., որից 5000 ռ. հայոց ծխական երկսեռ դպրոցների շինութեան համար (նախահաշուով ծախս 5450 ռ.) մնացորդ առ 1-ն յունվ. 1895 թ. 1732 ռ. 75 կ., որից սակայն պէտք է դուրս գալ 290 ռ. 50 կ., որ պէտք է ստանայ Խորհուրդը իբրև 1893 թ. և 94 թ. եկամուտի 50/0-ֆօնդի համար, ուրեմն մնացորդն է 1442 ռ. 25 կ.: Այս մնացորդի փոխարէն չը գիտենք ինչ պատճառով 1895 թ. նախահաշուի մէջ մտցրած է իբրև մնացորդ 1894 թ. 5500.:

VI. Դերբենդի տեղ. վարչ. — Մուտք ունեցել է 140 ռ. (նախ. 200 ռ.), ծախք — 140 ռ.: Ըստ երևոյթին, վերաստ. յանձնաժողովը չէ քննել, այլ միայն տեղակ. ընդհ. ժողովը:

VII. Ալէքսանդրապոլի տեղ. վարչ. — Նախահաշուով մուտք պէտք է լինէր 836 ռ. 50 կ., որից 636 ռ. 50 կ., մնացորդ 1893 թ., ուրեմն միայն 200 ռ., իսկ ծախք — 836 ռ. 50 կ.: Սակայն 1894 թ. ընթացքում մուտք եղել է ընդամենը 6731 ռ. 39 կ., իսկ ծախք — 6179 ռ. 13 կ.: Այս հանգամանքը բացատրուում է նրանով, որ անցեալ տարի տիրող սովի և Թիւրքացից եկած զաղթականների պատճառով Ալէքսանդրապոլի վարչութիւնը մեծ գործունէութիւն է ունեցել և ստացել է զանազան տեղերից դրամ, ցորեն, ալիւր-բաժանելու սովեալներին, և բացել ձրի ճաշարան: 6731 ռ. 39 կ. գումարի մէջ մտնում է և Խորհրդից ստացած 300 ռ. ուսուցչ.

չական ցէնզի համար: 1894 թ. լինելով բացառիկ տարի, հաշիւն ևս բացառիկ է: Յատկապէս սովեալների և գաղթականների համար վարչութիւնը ստացել է թէ կանխիկ դրամով, թէ նիւթով և թէ իբրեւ ներկայ սցումների արդիւնք, ընդամենը—5274 ռ. 85 կ., ուսուցչական ցէնզի համար 300 ռ. Խորհրդից, ուրեմն մուտք հասարակ—1156 ռ. 54 կ., որից 760 ռ. 86 կ. մնացորդ 1893 թ., իսկապէս հասարակ մուտք տարուայ ընթացքում 395 ռ. 68 կ.:

Ծախք եղել է—1) Սովեալների, գաղթականների և ձրի ճաշարանի վրայ 5850 ռ. 11 կ. ուսուցչ. ցէնզի համար 163 ռ. և 166 ռ. 02 կ. սովորական ծախք, ընդամենը 6179 ռ. 13 կ. մնացորդ առ 1-ն յունվ. 1895 թ.—552 ռ. 26 կ., որից եթէ դուրս գանք 137 ռ. ուսուցչ. ցէնզի գումարի մնացորդը և 20 ռ. իբրեւ 39 ռ. հասարակ մուտքի 50/0-ն Ֆօնդի համար, որ վարչութիւնը չէ ուղարկել (137+20=157), բուն մնացորդը կը լինի 395 ռ. 26 կ.: Սակայն որովհետեւ նախահաշուով պէտք է յատկացնուէր ապագայ ընթերցարանին 591 ռ. 50 կ. ուստի (591 ռ. 50 կ.—395 ռ. 26 կ.)=196 ռ. 24 կ. լինում է դէֆիցիտ: Ուրեմն վարչութիւնը պարտք ունի ընթերցարանի յատուկ գումարին 196 ռ. 24 կ. այդ հաշուով ՚ի նպաստ սովեալների մուտք և ծախք եղել է ուրեմն 5850 ռ. 11 կ.:

VIII. Նուխու տեղ. վարչ.—Նախահաշուով որոշուած 962 ռ. 23 կ.—տեղ ունեցել է մուտք 2320 ռ. 53 կ., որից 1087 ռ. 23 կ. մնացորդ 1893 թ. (407 ռ. 23 կ.+680 ռ.), ուրեմն մուտք 1233 ռ. 30 կ.: Ծախք եղել է 2027 ռ. 01 կ. (նախ 962 ռ. 23 կ.): Նախահաշուից աւել արած ծախք բացատրուած է նրանով, որ ընթերցարանի համար յատուկ նուէրներ են եղել: Այդ ընդհանուր 2320 ռ. 53 կ. մուտքից—992 ռ. 8 կ. ընթերցարանի վերաբերեալ յատուկ մուտք է, բացի դրանից նախահաշուով յատկացրուած է եղել 350 ռ.,

ուրեմն ընթերցարանը ստացել է 1342 ռ. 08 կ.: Ծախք ընդհանուր եղել է 2027 ռ. 01 կ., որից ընթերցարանի վրայ 1342 ռ. 08 կ., մնացեալը 684 ռ. 93 կ. սովորական ծախքեր և առ 1-ն յունվ. 1895 թ. մնացորդն 293 ռ. 52 կ., մնացած է 1895 թ. նախահաշուի մէջ: Բացի դրանից վարչութիւնն ունի ապագայ ապաստարանի համար նախորդ տարիներից յատկացրած 156 ռ. 51 կ. և 1894 թ. ընթացքում յատկացրած 50 ռ. ուրեմն ընդամենը 206 ռ. 51 կ., որն չէ մնցրուած 1895 թ. նախահաշուի մէջ և պէտք է ուղարկուի կենդրոնը ՚ի պահեստ:

Այստեղ պէտք է նկատենք, որ 1893 թ. հաշուի մէջ ընթերցարանի յատուկ գումար ց1-ն յունվ. 1894 թ. ցոյց է տուած 876 ռ. 90 կ. մինչ, 1894 թ. հաշուի մէջ այդ յատուկ գումարն ցոյց է տուած միայն 680 ռ. այս հարկաւոր է բացատրել:

IX. Նոր-Բայազէդի տեղ. վարչ.—Սովորական մուտք. 175 ռ. (նախ 170) արտակարգ յօգուտ սովեալների և գաղթականների 3995 ռ. 72 կ., ընդամենը 4170 ռ. 72 կ.: Ծախք—սովորական—139 ռ. արտակարգ (3865 ռ.+158 ռ. 54 կ.)=4023 ռ. 54 կ., ընդամենը—4162 ռ. 62 կ.: Հաշիւն կազմուած է մանրամասն և կանոնաւոր: Մնացորդ 8 ռ. 10 կ. մնցրած է 1895 թ. նախահաշուի մէջ, իբրեւ պատահական մուտք:

X. Վաղարշապատի տեղ. վարչ.—Մուտք ունեցել է 600 ռ. 18 կ. (նախ. 690 ռ.), որից 305 ռ. 83 մնացորդ 1893 թ. և պարտք—50 ռ.: Ծախք—133 ռ. 41 կ. և յատկացրած ապագայ ընթերցարանին և շերամապահական կաշարանին 400 ռ. մնացորդ առ 1-ն յունվ. 1895 թ. 66 ռ. 77 կ.: 400 ռ. յատուկ գումարը մնցրած է 1895 թ. նախահաշուի մէջ, բաց 66 ռ. 77 կ.-ը ոչ. այս վերջին գումարից պէտք է պահանջել 12 ռ. 50 կ. իբրեւ 1894 թ. եկա-

մոխ 50/0-ը ֆոնդի համար, որն վարչութիւնը չէ նշանակել հաշուի մէջ և ոչ ևս ուղարկել: Կը մնայ մնացորդ 54 ռ. 27 կ. որից հանելով պարտք առած 50 ռ. կը մնայ 4 ռ. 27 կ.:

XI. Կարսի տեղ. վարչ.—Մուտք ունեցել է 12148 ռ. 40 կ., որից 3476 ռ. 20 կ. սովորական, իսկ 8672 ռ. 20 կ. արտակարգ ՚ի նպաստ սովեալների և գաղթականների: Այդ 3476 ռ. 20 կ.-ից մի մասն, այն է 1231 ռ. 65 կ. մնացորդ է 1893 թ, իբրեւ յատուկ գումար ընթերցարանի, 1000 ռ. ցոյց է տուած իրրեւ 10 տոկոսաբեր տոմսերի արժէքը, բայց թէ ինչ տոմսեր են դրանք, որտեղից են ստացուել, կամ ի՞նչ գումարով գնուել, մնում է անյայտ և չէ բացատրուած, մնացած 1244 ռ. 55 կ. սովորական մուտքեր են:

Ծախք եղել է—1) սովորական ըստ նախահաշուի—973 ռ. 21 կոպ.: 2) Սովեալների և գաղթականների համար 5343 ռ. 11 կ. (որից 200 ռ. ուղարկուած է Կաղզուանի վարչ.) ուրեմն (973 ռ. 21 կ.+5343 ռ. 11 կ.)=6316 ռ. 32 կ., մնացորդ առ 1-ն յունվ. 1895 թ. ցոյց է տուած 5832 ռ. 08 կ. որից 1) 1038 ռ. 03 կ. իբրեւ վերոյիշեալ 10 տոկոսաբեր տոմսերի արժէքը. 2) 3329 ռ. 09 կ. մնացորդ սովեալների գումարից. 3) 1231 ռ. 65 կ. ընթերցարանի յատուկ գումար. 4) 166 ռ. 43 կ. նորից աւելացրած այդ գումարի վրայ ըստ նախահաշուի և իբրեւ տոկոսիք յատուկ գումարի և 5) հասարակ մնացորդ 66 ռ. 88 կ. որի համար վարչութիւնը միջնորդում է նոյնպէս աւելացնել ընթերցարանի գումարի վրայ, այնպէս որ ընթերցարանական յատուկ գումարն դառնում է առ 1-ն յունվ. 1895 թ. 1464 ռ. 96 կ.:

Այս մնացորդ յատուկ գումարը 1464 ռ. 96 կ. չէ մըտցրած 1895 թ. նախահաշուի մէջ, նոյնպէս չէ մտցրած և 10 տոկոսաբեր տոմսերը ՚ի գին 1038 ռ. 03 կ. գումարի, որի ինչ լինելը պէտք է պարզել, և որն պէտք է ուղարկել կենդրոնին համաձայն կանոնադր. § 49-րդին: Գալով սովեալ-

ների 3329 ռ. 09 կ. գումարին, նրա համար վարչութիւնը ներկայացրել է առանձին յաւելուածական նախահաշիւ:

XII. Երեւանի տեղ. վարչ.—Սրա հաշիւը ստացուած է 1895 թ. յունիսի 21-ին, բայց կազմուած է շատ պարզ, կանոնաւոր և մանրամասն, նրան կցուած է տեղակ. վերաստ. յանձ. խիստ մանրամասն զեկուցումը: Մուտք եղել է 1) սովորական—3232 ռ. 83 կ. սրա մէջ և տոկոսիք—216 ռ. (նախ. 3534 ռ.), որից 1598 ռ. 13 կ. մնացորդ 1893 թ. իբրեւ յատուկ գումարներ ընթերցարանի—1198 ռ. 13 կ. և Ալիքուշակի դպրոցի 400 ռ.) և 2) արտակարգ ՚ի նպաստ սովեալների և գաղթականների—6227 ռ. 88 կ. ընդամենը—9460 ռ. 71 կ.:

Ծախք եղել է—1) սովորական 1418 ռ. 70 կ. և 2) արտակարգ—սովեալներին և կարօտեալներին տուած—4822 ռ. 45 կ., այնպէս որ առ 1-ն յունվ. 1895 թ. մնացորդ եղել է 3219 ռ. 16 կ., որից 1405 ռ. 43 կ. սովեալների, իսկ 1814 ռ. 13 կ. (1528 ռ. 13 կ.+216 ռ.) ընթերցարանի և Ալիքուշակի յատուկ գումարներ: Այդ մնացորդներն մտցրած են 1895 թ. նախահաշուի մէջ:

XIII. Բաթումի տեղ. վարչ.—Մուտք ունեցել է 1893 թ. մնացորդ 288 ռ. 87 կ. (որից 251 ռ. 52 կ.-ը յատուկ գումար ապագայ ընթերցարանի) հետ միասին 1122 ռ. 84 կ. (նախ.—3643 ռ.): Ծախք—878 ռ. 95 կ. մնացորդ առ 1-ն յունվ. 1895 թ.—243 ռ. 89 կ., որն չէ մտցրուած 1895 թ. նախահաշուի մէջ և պէտք է իբրեւ յատուկ գումար ընթերցարանի ուղարկուէր Խորհրդին ՚ի պահեստ, բայց վարչութիւնը Խորհրդի թոյլտուութեամբ այդ գումարը դործ է դրել իր պարտքերի հանգուցման վրայ: Խորհրդին պարտ 1000 ռ. վճարն ևս չէ կարողացել հատուցանել:

XIV. Կաղզուանի տեղ. վարչ.—Սրա հաշիւն ստացուել է միայն յունիսի 27-ին: 1893 թ. մնացորդ —88 ռ. 57 կ.-ի

հետ միասին մուտք ունեցել է 1) սովորական — 398 ռ. 66 կ. (նախ. — 445 ռ. 81 կ.), 2) արտակարգ — սովեալների և գաղթականների օգտին — 2201 ռ. 90 կ., ընդամենը 2600 ռ. 56 կ.: Ծախք եղել է — 1) սովորական — 281 ռ. 51 կ. 2) արտակարգ — սովեալների համար — 2123 ռ. 89 կ. ընդամենը 2405 ռ. 40 կ., մնացորդ առ 1-ն յուշմ. 1895 թ. 195 ռ. 16 կ.: Սրանից պէտք է դուրս գալ և պահանջել 14 ռ., իբրեւ եկամտի 5% — Փօնդի համար, իսկ 181 ռ. 16 կ. համարել մնացորդ, որն սակայն չէ մոցրած 1895 թ. նախահաշուի մէջ:

XV. Գօրու տնդ. վարչ. — Սա ներկայացրել է իւր հաշիւը միայն յուլիսի 3-ին: Հաշիւը պարզ և կանոնաւոր չէ կազմուած: 1893 թ. մնացորդ 282 ռ. 56 կ.-ից բացի ունեցել է մուտք 325 ռ. 07 կ., ուրեմն ընդամենը 607 ռ. 63 կ. (նախահաշուով 640 ռ. 96 կ.): Ծախք ցոյց է տուած 376 ռ. 09 կ., այնպէս որ առ 1-ն յուշմ. 1895 թ. մնացորդ պէտք է լինի 231 ռ. 54 կ.: Բայց 1895 թ. նախահաշուի մէջ, որ կազմուած է 1895 թ. փետրվ. 18-ին այդ մնացորդը ցոյց է տուած 287 ռ. 93 կ.:

XVI. XVII. Հ.-Նախիջեւանի. եւ Յիւրիկալի ճիւղերը դեռ չեն ներկայացրել իրանց հաշիւներն իսկ —

XVIII. XIX. Արդահանի ճիւղը և Արդուինի մասնաժողովը 1894 թ. ընթացքում չեն գործել:

Ներկայացնելով պատկառելի Խորհրդիդ մեր քննութեան արդիւնքը, ի պարտու պատշաճ տնօրէնութիւն, հարկաւոր ենք համարում յայտնել, որ մեր կարծիքով, շատ անկարգութիւններ թիւրիմացութիւններ առաջ են գալիս նրանից, որ չը կայ մշակուած մի ընդհանուր ձև հաշիւների և նախահաշիւների համար: Որոշելով մի ընդհանուր ձև, զբաղելով թէ տեղական վարչութիւնները և թէ Խորհրդի գործը շատ թեթեւացած կը լինէր: Այդ ձևը մշակելով, պատիւ ունինք ընդամենն առաջարկել Խորհրդիդ քննութեան: Այդ ձևը կարելի էր

տպագրել և ուղարկել բոլոր վարչութիւններին ի գործադրութիւն:

Կովկասի Հայոց Բարեգործ. Ընկեր. Խորհուրդը իւր 1895 թ. սեպտ. 17-ին կայացած նիստում լսելով ներկայ գեկուցագիրը եւ քննելով, № 18, արձանագրութեամբ որոշեց.

1) Ախալցխայի, Արմաւրի, Նուխու, Կարսի և Գօրու վարչութիւններից բացատրութիւն պահանջել և խնդրել լուսաբանել քննիչ մասնաժողովի ցոյց տուած թերութիւնները և մոլթ կէտերը:

2) Պահանջուած բացատրութիւնները ստանալուց յետոյ, ներկայ գեկուցագիրը, ինչպէս և Ընկերութեանս 1894 թուի հաշուեցոյց պատկերը, ենթարկել Ընդհանուր Ժողովի բարեհայեցողութեան և տնօրէնութեան չիշեալ վարչութիւնների տուած բացատրութիւնների հետ միասին:

3) Պահանջել այն վարչութիւններից, որոնք մինչև այսօր չեն ուղարկել Փօնդի համար 1894 թ. եկամտի 5% -ը, անյապաղ հասցնել Խորհրդիս:

4) Պահանջել Ախալցխայի վարչութիւնից ուղարկել ուս. ցէնդի գումարի մնացորդ 17 ռ. 72 կ.-ը —

5) Պահանջել այն վարչութիւններից, որոնք որեւէ չափով գումարներ ունեն, ուղարկել այդ գումարները Խորհրդիս ի պահեստ:

Քննիչ մասնաժողովի մշակած ձևը ճիւղերի հաշիւներին և նախահաշիւների համար, իբրեւ նպատակադրման, ընդունել և տպագրել տալով ուղարկել բոլոր տեղական վարչութիւններին ի հրահանգ և ի գործադրութիւն:

Նախագահող՝ Ա. Մէլիք-Աղաբեկ

Քարտուղար՝ Հ. Առաքելեան

ԿԱՆՈՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ Ո Վ Կ Ս Ս Ի Հ Ա Յ Ո Յ Բ Ա Ր Ե Գ Ո Ր Ծ Ա Կ Ա Ն

Ը Ն Կ Ե Ր ՈՒԹ Ե Ա Ն

Կենդրոնական Մատենադարան-Ընթերցարանի:

1) Կովկասեան Հայոց Բարեգործական Ընկերութեան Կենդրոնական-Մատենադարան-ընթերցարանը, որ գտնուում է Թիֆլիսում բաղկացած է երկու մասից՝ հիմնական և շարժական:

2) Մատենադարան-ընթերցարանի հիմնական մասը բովանդակում է իր մէջ. ա) ամեն տեսակ հայերէն հին և նոր տպագրութիւններ. բ) հայագիտութեան, կովկասագիտութեան և առհասարակ արևելագիտութեան նպաստող հրատարակութիւններ՝ թէ՛ ռուսերէն և թէ՛ այլ լեզուներով. գ) ընդհանրապէս գիտութեան ամեն ճիւղերի վերաբերեալ ընտիր երկեր. դ) բառարաններ, օրէնսգրքեր, ակբոյններ, քարտէզներ, պատկերներ, գրացուցակներ և այլն և ե) ձեռագիրներ և գրաւոր յիշատակարաններ:

Մանօթ. ա) այս մասում գտնուում է հին դրամների ու կնիքների ժողովածուն: Բ) Պարտաւորիչ է՝ ունենալ մատենադարան-ընթերցարանում հայերէն այն գրքերը, որոնք անփոփոխ արտատպութիւն են նախընթաց տպագրութիւնների:

Մանօթ. Իբրև բացառութիւն մատենադարան-ընթեր-

ցարանի այս մասից կարող են հրատարակութիւններ և իրեր ուղարկուել գիտնական հաստատութիւններին՝ նըրանց գրաւոր խնդրի համաձայն, ընկերութեան Խորհրդի բարեհայեցողութեամբ:

3) Մատենադարան-ընթերցարանի հիմնական մասից որևէ գիրք կամ յիշատակարան և կամ հրատարակութիւն դուրս տալը արգելուած է:

4) Մատենադարան-ընթերցարանի շարժական մասը բովանդակում է իր մէջ. ա) մանկական գրքեր. բ) մանկավարժական հրատարակութիւններ. գ) աշխարհաբար և գրաբար գրքեր. դ) դասական գրականութեան ընտիր երկեր՝ ռուսերէն և այլ լեզուներով. ե) առհասարակ հանրակրթական գրքեր և զ) օժանդակիչ հրատարակութիւններ (բառարաններ, օրացոյցներ, կանոնադրութիւններ, գրացուցակներ, օրէնսգրքեր, քարտէզներ և այլն):

5) Շարժական մասից գրքեր (բացառութեամբ օժանդակիչ հրատարակութիւնների) դուրս տանելու պայմաններն վճարելիք տուրքը սահմանում է ընկերութեան Խորհուրդը առանձին հրահանգով, ինչպէս և մատենադարան-ընթերցարանի թէ՛ հիմնական և թէ՛ շարժական մասերում պարապելու պայմանները:

6) Մատենադարան-ընթերցարանը գտնուում է Խորհրդի կառավարութեան, հսկողութեան և պատասխանատուութեան ներքոյ:

7) Մատենադարան-ընթերցարանի անմիջական կառավարութիւնը Խորհուրդը յանձնում է իր անդամների կամ ընկերութեան անդամների մէկին՝ ըստ իր հայեցողութեան, որին եթէ հարկաւոր համարի, կարող է և ռոճիկ նշանակել:

8) Կառավարիչն է վարձում և արձակում մատենադարան-ընթերցարանի սպասաւորներին:

9) Մատենադարան-ընթերցարանը ունի և զրապահ, ո-

ըին ընտրում է և արձակում Խորհուրդը, կանխապես լսելով կառավարչի կարծիքը: 10) Ընդհանուր ժողովը ընտրում է մի յանձնաժողով, մատենադարան-ընթերցարանի համար գնուելիք հրատարակութիւնները, գրաւոր յիշատակարանները, և իրերը՝ գիտնական և հնագիտական՝ որոշելու համար (տես § 2): Յանձնաժողովը կանխօրէն առաջարկում է իր որոշումները Խորհրդի վաւերացման:

11) Մատենադարան-ընթերցարանի յանձնաժողովը ընտրւում է մի տարի ժամանակով և բաղկանում է 7 հոգուց, որոնցից հնգին ընտրւում է ընկերութեան Ընդհանուր ժողովը, Խորհրդի կողմից մատենադարան-ընթերցարանի պատասխանատու անձը և մատենադարան-ընթերցարանի կառավարիչը՝ ի պաշտօնէ համարւում են յանձնաժողովի անդամ:

12) Յանձնաժողովի նիստեր հրաւիրում է պատասխանատու անձը, առնուազն երկու ամիսը մի անգամ:

Յանձնաժողովի նիստերին նախագահում է մատենադարան-ընթերցարանի համար պատասխանատու անձը:

Պատասխանատու անձի բացակայութեան դէպքում յանձնաժողովի նիստ է հրաւիրում և նիստին նախագահում է կառավարիչը:

13) Մատենադարան-ընթերցարանի կառավարութեան ներքին շնորհաբերը, բացուելու և փակուելու ժամերը, ընթերցողների և գրապահի համար որոշ պարտաւորիչ հրահանգներ և կանոններ սահմանելը, ըստ ամենայնի պատկանում է Խորհրդին:

14) Խորհուրդը ներկայացնում է ընկերութեան Ընդհանուր ժողովին իւրաքանչիւր տարի իր ընդհանուր նախահաշուի և հաշուի հետ՝ ա) մատենադարան-ընթերցարանի տարեկան տեղեկագիրը. բ) մատենադարան-ընթերցարանի նախա-

հաշիւը և գ) մատենադարան-ընթերցարանի կանոնադրութեան վերաբերեալ փոփոխութիւնները:

15) Խորհուրդը մատենադարան-ընթերցարանի վերաբերեալ խնդիրներն վճռում է կառավարչի կարծիքը լսելուց յետոյ:

16) Խորհուրդը ապահովում է մատենադարան-ընթերցարանը հրդէհից:

17) Խորհուրդը որոշում է, թէ յանձնաժողովը տարուայ ընթացքում ինչ գումարի գիրք կարող է գնել իր հաշեցողութեամբ:

18) Խորհուրդը տնօրինում է տարուայ ընթացքում, երբ և կամենայ գնել և ստուգել մատենադարան-ընթերցարանի վիճակը:

19) Պրապահի պարտաւորութիւններն են. ա) գրքեր առնել ընթերցողներին և յետ ստանալ նրանցից. բ) կազմել գրացուցակներ. գ) արձանագրել վիճակագրական տեղեկութիւններ՝ Խորհրդի սահմանած ձևերի համեմատ. դ) կազմել տալ թուահամարել և դրօշմել մատենադարան-ընթերցարանի բոլոր գրքերը, ձեռագիրները, յիշատակարանները, պատկերները և այլ՝ Խորհրդի սահմանած կարգով. ե) հսկել մատենադարան-ընթերցարանի մաքրութեան և ներքին բարեկարգութեան:

20) Մատենադարան-ընթերցարանը պարտաւոր է ունենալ՝ ա) մայր ցուցակ (ինվէնտար). բ) սխտեմատիքական գրացուցակ. գ) հեղինակների գրքերի ալբանական ցուցակ. դ) ընթերցողների ցուցակ. ե) շարժական ցուցակ. զ) մատեան վիճակագրական տեղեկութիւնների համար և է) նկատողութիւնների մատեան:

Մատեանները պիտի լինին ժապաւինած և դրօշմած:

21) Մատենադարան-ընթերցարանը ունի սեպհական դրօշմը:

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

1894 թ. փետրվարի 20-ին՝ երեկոցեան 7¹/₂ ժամին Թիֆլիզի քաղաքային Դումայի դահլիճում կայացաւ Կովկասեան Հայոց Բարեգործական Ընկերութեան Ընդհանուր ժողովը, ներկայութեամբ 30 անդամների, որոնց թիւը վերջը հասաւ 44-ի, նախագահութեամբ բժ. Բ. Նաւասարդեանի:

Ժողովը բանալով՝ նախագահը հաղորդեց Ընկերութեան Գորու ճիւղի անդամ՝ Ստեփան աւագ քահանայ Տէր-Ստեփանեանի և Կարսի ճիւղի անդամ՝ բժ. Շահրիար Մէլիք-Փարսադանեանի մահը, և մատնանիշ անելով նրանց եռանդուն գործունէութեան վրայ, առաջարկեց ժողովին յարգել հանգուցեալների յիշատակը ոտքի կանգնելով: Ժողովականները ոտքի կանգնելով՝ արտայայտեցին իրանց յարգանքը:

Կարգացուեց նախորդ նիստի արձանագրութիւնը և վաւերացուեց:

Ժողովը տեղեկանալով, որ երկու անձինք՝ պ. պ. Մինաս Սուլիսանեան և Նզոր Զոհրաբեան Ընկերութեան մշտական անդամ են գրուել, վճռեց շնորհակալութիւն յայտնել այդ պարոններին:

Ապա կարգացուեց 1894 թ. ընդհանուր՝ այն է խորհրդի և ճիւղերի նախահաշիւը:

Պ. Մալխասեան առաջարկեց նախքան նախահաշիւներ հաստատելը՝ կարդալ Ընկերութեան 15 անդամների կողմից Ընդհանուր ժողովին ուղարկած գրութիւնը, որը կապ ունի

նախահաշուի հետ և ապա միայն հաստատել նախահաշիւը: Ժողովը յարգեց այդ առաջարկութիւնը:

Պ. Շիրվանզադէ այն կարծիքը յայտնեց, որ Ընկերութեան գործողներին խրախուսելու համար, շատ լաւ կը լինի, որ Ընդհանուր ժողովի կողմից շնորհակալութիւն յայտնուի այն ճիւղերին, որոնք եռանդուն գործունէութիւն են ցոյց տալիս: Այդ կարծիքին միացան պ. պ. Ռոտինեան և Մէլիք-Սարգսեան:

Պ. Կարապետեան նկատեց, որ անյարմար բան է Բարեգործական Ընկերութեան անդամներին շնորհակալութիւն յայտնել, քանի որ առհասարակ ընդունուած է շնորհակալութիւն յայտնել: Պ. Բարսամեան յայտնեց, որ ինքը համաձայն է այդ կարծիքին:

Պ. Ա. Արասխանեան. «Ես սկզբունքով դէմ չեմ շնորհակալութիւն յայտնելուն, բայց խնդիրը նրանումն է, որ շատ դժուար է որոշել, թէ որ ճիւղը աւելի եռանդուն է և որը պակաս, բիւզժէտի մեծութիւնը դեռ ևս ապացոյց չէ եռանդի: Կարող է մի ճիւղ շատ եռանդուն լինել, բայց հանգստեան փոքր ժամանակը, հասարակութիւնը այնքան անտարբեր, որ ճիւղը չը նայած իւր եռանդին՝ աւելի պակաս մոռալ կ'ունենայ: Օրինակ՝ Շուշու ճիւղը շատ եռանդուն գործողներից է, բայց ինչ կարող է նա անել, Շուշու հասարակութեան նման մի փթած հասարակութեան մէջ»:

Պ. Նազարեան նկատում է, որ ընդհակառակը Շուշու հասարակութիւնը շատ համակրութեամբ է վերաբերվում ճիւղի գործունէութեանը:

Այդ կարծիքին միացաւ և պ. Կարապետեան: Պ. Մէլիք-Ազարեան ևս միանալով այդ կարծիքին, առաջարկում է յանգիմանել պ. Արասխանեանին, որ նա Շուշու հասարակութեան հասցէին ուղղում է փթած վերաբերական բառը:

Նախագահի առաջարկութեամբ պ. Արասխանեան չեւ

Ժողովը ձեռնարկեց պաշտօնատար անձանց ընտրութեան պէտք է ընտրուէին—1) Ընդհանուր Ժողովի նախագահ և քարտուղար, 2) Խորհրդի 5 անդամ և 3 փոխ-անդամ, 3) վերաստուգող յանձնաժողովի 3 անդամ և 4) Կենդրոնական Մատենադարան-Ընթերցանի մասնաժողովի 5 անդամ:

Գաղտնի քուէարկութեամբ ընտրուեցին՝

Ընդհանուր Ժողովի նախագահ՝ բժ. Բ. Նաւասարդեան (33 սպ. 10 սև). Ընդհանուր Ժողովի քարտուղար՝ Խաչատուր Մալումեան (35 սպ. 9 սև). Խորհրդի անդամներ՝ Աղէքսանդր Մանթաշեան (միաձայն 44 ձայնով), Աղէքսանդր Մէլիք-Ազարեան (38 սպ. 5 սև), ինժիներ Մկրտիչ Կարապետեան (31 սպ. 13 սև), բժ. Վ. Արծրունի (30 սպ. 13 սև), Ստեփան Սուլիսեան (29 սպ. 14 սև): Փոխ-անդամ Տիգրան Նազարեան (33 սպ. 10 սև). Վերաստուգող Յանձնաժողովի անդամներ՝ Յովհաննէս Ստեփանեան (39 սպ. 4 սև), Նազարէթ Տիգրանեան (38 սպ. 6 սև). Աւետիս Վարդապետեան (37 սպ. 6 սև):

Մատենադարանի մասնաժողովի անդամներ՝ Յակովբ Քոչարեան (39 սպ. 4 սև), Ստեփաննոս Մալխասեան (38 սպ. 5 սև), իշխանուհի Սօֆիա Արղութեան (38 սպ. 6 սև). Շիրվանզադէ (37 սպ. 6 սև). Սամուէլ Բալաղեան (37 սպ. 7 սև): Ընտրութիւնների հատեանքը յայտնելուց յետոյ, նախագահը յայտարարեց Ժողովը փակուած:

Նախագահ Ընդհանուր Ժողովի՝ Բժշկապետ Բ. Նաւասարդեան

Քարտուղար Խ. Մալումեան

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

1894 թ. դեկտեմբերի 25-ին, քաղաքային դումայի դահլիճում կայացաւ Կովկասեան Հայոց Բարեգործական Ընկերութեան Ընդհանուր Ժողովը, 22 անդամների ներկայութեամբ, որոնց թիւը վերջումը հասաւ 40-ի:

Բանալով Ժողովը, նախագահը՝ Բժշկապետ Նաւասարդեան առաջարկեց յարգել Նորին Մեծութեան հանգուցեալ Աղէքսանդր III Կայսեր յիշատակը՝ ոտի կանգնելով, որը և անմիջապէս կատարուեց:

Կարգացուեց նախորդ Ընդհանուր Ժողովի արձանագրութիւնը: Պ. Արասխանեան յայտնեց, որ ինքը խօսելիք ունի արձանագրութեան մի կէտի մասին և ասաց. «Խնդրում եմ հանել արձանագրութիւնից, իմ խօսքերի միջից, «աղմուկ հանել» բառերը, և այն բոլորը ինչ որ ասուած է այդ բառերի առիթով: Նոյնպէս խնդրում եմ ջնջել այն խօսքերը, թէ ես ընտրուած եմ եղել գրադարանական մասնաժողովի անդամների կանգնողաւ»:

Ընդհանուր Ժողովի քարտուղար Խ. Մալումեան պատասխանեց, որ ինքը իբրեւ Ժողովից ընտրուած քարտուղար չի կարող հանել կամ ջնջել արձանագրութիւնից այն խօսքերը և այն որոշումները, որոնք ասուել և կայացել են:

Պ. Արասխանեան. «Ճշմարիտ է ես ասել եմ աղմուկ հանել խօսքերը, բայց որովհետեւ արձանագրութեան մէջ շատ անգամ բոլոր մանրամասնութիւնները չեն մտնու, ուստի ես չեի կամենայ, որ իմ այդ խօսքերը մնային այդ գրու-

Թեան մէջ, իսկ ինչ վերաբերում է իմ կանդիդատ ընտրուելուն, ինձ Խորհուրդը այդ մասին ոչինչ չէ հաղորդել, ուստի խընդրում եմ հանել այդ ընտրութեան վերաբերեալ խօսքերը:

Ընդհանուր ժողովի քարտուղարը Այն, ինչ որ ասուած է եղել ժողովի մէջ, և այն էլ շատ որոշ կերպով, ինչ որ առաջ է բերել նոյն իսկ վիճաբանութիւն, ես պարտաւոր էի արձանագրել և արձանագրութիւնից չեմ կարող հանել, իսկ ինչ վերաբերում է այն կարծիքին, թէ Ընդհանուր ժողովի ընտրութեան մասին Խորհուրդը չէ հաղորդել պ. Արասխանեանին, այդ արձանագրութեան չէ վերաբերում, այդ մասին ժամանակին հաղորդուած է եղել Խորհրդին: Խորհրդի քարտուղար Հ. Առաքելեանը հաստատեց այդ:

Նախագահը. Յերկու կողմի խօսակցութիւնից էլ երևում է, որ այն ինչ որ արձանագրուած է, տեղի է ունեցել ժողովում և դա լիկ իրողութիւն է: Բայց որովհետեւ պ. Արասխանեան, այժմ, ինքը անյարմար է համարում իւր ասած խօսքերը և միւս կողմից, որպէս ղի այդ առիթով ի զուր ժամավաճառ չըլինինք, ես խնդրում եմ ժողովից, թոյլ տալ, որ կատարուի պ. Արասխանեանի խնդիրը: Ընդհանուր ժողովի առաջարկութեամբ վերեւ յիշուած երկու կէտը հանուեց արձանագրութեան միջից:

Կարգացուեց վերաստուգողական ջանձնաժողովի զեկուցումը և Խորհրդի պարզաբանութիւնը:

Պ. Վարդապետեան նկատում է, որ Խորհուրդը իրաւունք չունէր չը հանգցնելու 5000 ր. դէֆիցիտը, որ գոյացաւ խօլերայի ժամանակ: Այս նոյն միտքը յայտնեց և պ. Արասխանեան:

Հարցը պարզուելու համար կարգացուեց 1892 թ. Ընդհանուր ժողովի արձանագրութիւնը և Խորհրդի կարծիքը այն մասին, որ Ընկերութիւնը անկարող էր հանգցնել որոշուած 1000 ր. միջոցներ չունենալու պատճառով:

Պարոններ՝ Ն. Տիգրանեան, Փ. Վարդապետեան պնդում են, որ պէտք է անպատճառ հանգցնել այդ պարտքը: Հայր Ղազարեան խօսելով նոյն մտքով, առաջարկում է, որ Ընկերութիւնը բոլոր միջոցներ ձեռք առնէ այդ պարտքը հանգցնելու համար:

Պ. Քալանթար և պ. Մէլիք-Վարազեօգեան շեշտում են այն կէտի վրայ, որ ինքը Խորհուրդը բուռն ցանկութիւն է ունեցել հանգցնել այդ պարտքը տարեկան որոշ գումարով, սակայն դրամական միջոցների պակասութիւնը մի կողմից, և ընթացիկ բազմութիւ կարիքները միւս կողմից, անհնարին են դարձրել այդ ցանկութեան իրագործումը:

Պ. Ա. Արասխանեան. «Ես կրկին անգամ առաջարկում եմ, որ Խորհուրդը անպատճառ լրացնի այդ դէֆիցիտը առանց ուշացնելու»:

Նախագահ. «Ինչպէս ես նկատում եմ ժողովը չէ համակրում Ձեր առաջարկին»:

Պ. Արասխանեան. Ի՞նչ կը նշանակէ ժողովը չէ համակրում. Ձեր իրաւունքից դուրս է, պ. Նախագահ, այդպիսի նկատողութիւն անել. դա կը նշանակէ ճնշում գործ դնել ժողովի արամագրութեան վրայ, ես մինչև անգամ առաջարկում եմ ժողովը յանդիմանութիւն յայտնի Խորհրդին, որ նա ճշտութեամբ չէ կատարել իւր վրայ դրած պարտաւորութիւնը:

Նախագահը քուէարկութեան ենթարկեց պ. Արասխանեանի այդ առաջարկը, և ժողովը միաձայն (բացի պ. Արասխանեանից) մերժեց նրան:

Պ. Ն. Մատինեան առաջարկում է ընտրել մի առանձին մասնաժողով, որը յատկապէս զբաղուէր այդ 5000 ր. պարտքը հանգցնելով: Այդ կարծիքին միացան և բժ. Վ. Արժրունի, Ս. Լիսիցեան: Սակայն ժողովը մերժեց առանձին մասնաժողով կազմելու առաջարկութիւնը:

նաւոր անձանց, այն եղանակով, ինչ եղանակով ինքը նպատակադարմար կը դառնի:

Այդ նախագահը առաջարկեց ժողովի վճռին հետեւեալ հարցը. — «Յանկանում է արդեօք ժողովը, որ Խորհուրդը վերելիշուած ձեւի յայտարարութիւններ այն է՝ պաշտօնական յանձնարարութիւններ տայ քարտուղարին, թէ ոչ»: Ժողովը քուէարկութեամբ որոշեց «Քարտուղարին այդպիսի յանձնարարութիւններ չը տալ. ինչպէս ճիւղերի գործունէութեան համար զեկուցագիր կազմելն է, այդ գործը յանձնել կամ Խորհրդի կամ Ընկերութեան անդամներին, ուրեմն և քարտուղարին այն զեպքում, երբ նա Ընկերութեան անդամ է»: Բացի զրանից Ընդհանուր ժողովը, ձայների մեծամասնութեամբ ընդունեց հետեւեալ առաջարկութիւնը. — «Առաջարկել, որ, ապագայում Խորհուրդը ներկայացնի Ընդհանուր ժողովին՝ ճիւղերի գործունէութեան պատկերը առանց համեմատութիւն անելու և կարգերի բաժանելու, ոչ այն ձևով, ինչ ձևով արուած է վերջին տեղեկագրի մէջ»:

Իրանից չեսոյ նախագահը յայտարարեց ժողովը փակուած գիշերուայ ժամը 12-ին:

Ընդհանուր ժողովի նախագահ՝ Բժշկապետ Բ. Նախարարեան

Քարտուղար՝ Խ. Մուշեղեան

50—5084 . մեղսագործ

ՀԱՇԻԻ

ԿՈՎԿԱՍԻ ՀԱՅՈՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԵՐԵՒԱՆԻ

ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ 1894 թ.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԱՇԻԻ

ՄՈՒՏԻ

1. Անցեալ տարուանից մնացորդ . . . 400 —
2. Ընթերցարանի յատուկ գումարն. 1198—13
3. Անդամավճար 222 1110 —
4. Պարահանդէսից 1158—26
5. Աղէքսանդր Աղամալեանից 50 —
6. Թատրոնասէրներից 61 —
7. Տուփերից 9—58
8. Ընթերցարանի և Ալիքուշակա դպր. գրամագլխին 1598 թ. 13 կ. 0/0 . . . 216 — 4202—97

Երևի սովեալների օգտին

9. Վեհափառ Կաթողիկոսից 200 —
10. Խորհրդից 1000 —
11. «Մշակի» խմբագրութիւնից 700 —
12. Ն. Նախիջևանից Գեր. Մխիթար 1000 —

Փոխարկելի . . . 4202—97

50—8141 . վիճակագր

Փոխանցումն . 4202—97

13. Ս. Սինուդից 339 —
14. Մոսկովացից պ. Շահազիզի միջոցաւ 1000 —
15. , , . Ս. Սինուդից 424 —
16. Բագուաբնակ Բէլիզեանից 200 —
17. Բագուից Ս. Ս. Սինուդից միջոցով 234—24
18. Պողոս Պողոսեանից 10 —
19. Թիֆլիսից պ. Կարապետ Ղարիբեանից 50 —
20. Վաճառուած ցորենի զսակներէից 60
հատ 12—50
21. Սովեալների մնացորդ գրամագլխի 0/0 88 — 5257—74

Գումար 9460—71

Ե Լ Ք

1. Զատիկուայ առթիւ Երեւանի չքաւորն . 200 —
2. Յէնզի համար ուսուցիչներին 570 —
3. Թեմական դպրոցին 300 —
4. Օր. Գայեանեան դպրոցին 100 —
5. Նորգայ երկսեռ դպրոցներին 50 —
6. Խորհրդին 96—80
7. Տուփերին 11 —
8. Դիւանական ծախսերի 25 —
9. Զանազան ծախսերի պ. Գէղէնի
ձեռքով 15—90
10. Նախահաշուով գրքեր և գնուած 50 — 1418—70

Սովելոց համար

11. Սովելոց վճարած է փողով և ալիւրով 99—13

Փոխադրելի . 1418—70

Փոխանցումն . 1418—70

12. Ն. Բաջազէտի վարչ. ուղարկուած
է 300 ռ. փողով ծախս 1 ռ. 83 ֆ. 301—83
 13. Դարաչիչազի և Ն. Բաջազէտի սո-
վեալների համար գնուած է Սղս-
տաֆալում ցորեն 1292 ֆ. իր
քրէհով և ծախսով առանձին հա-
շուով 1616—50
 14. Ղրխբուլախի և Աբարանի սովեալ-
ների բաժանելու գնուած է Կեր-
չում ցորեն 1719 ֆ. 38 ֆ. իր
քրէհով և ծախսով մանրամ. ա-
ռանձ. հաշուով 2571—99
 15. Խորհրդից ստացած 299 ֆ. 32 ֆ.
ցորենի քրէհ տես Կերչի հաշուով
 16. Ճեմարանի սաներին ճանապարհա-
ծախս և եւփուէնջիների 233 — 4822—45
 17. Գրադարանի և Ալիքուչակայ դրա-
մագլխին իր 0/0-ով 1814—13
 18. Սովեալների օգտին ստացուած դրա-
մագլխից աւելացաւ իր 0/0-ով 1405—43
- Գումար 9460—71

Մ Ո Ւ Տ Ք

Գնուած ցորեն

1. Աղստաֆում 1292 ֆ. — ֆ.
 2. Կերչում 1719 , 38 ,
 3. Խորհրդից ստացուած է 299 , 32 ,
 4. Աւելացած է 23 , 17 ,
- Կշիռն . . 3335 ֆ. 07 ֆ.

07—8141 Գնումների մեղով

1. Կերչի հաշիւներով	359			
2. Խորհրդից ստացուած է	65			
	424			

Ե Լ Ք

Գնուած ցորեան բաժանուել է հետեւեալ կերպով.

Նոր Բայեազէտի գիւղերում

	Ընտանիք.	Նափար.	Փութ.	Ք.
1. Քարիմբեանդ	34	169	42	10
2. Դալիզարտաշ	99	441	164	30
3. Նորադուղ	82	385	144	25
4. Ղշլաղ	70	300	110	15
5. Փաշվեանտ	67	300	112	20
	352	1595	574	20

Դարաշիւզազի գիւղերի

	Ընտանիք.	Նափար.	Փութ.	Ք.
1. Յարուխ	47	525	205	25
2. Բաբադշի	52	405	150	—
3. Բաջարուխ	50	555	230	05
	149	1485	585	30

Ղրիքուլաղի գիւղերի

	Ընտանիք.	Նափար.	Փութ.	Ք.
1. Բաշգիւղ	7	36	19	35
2. Արամուս	28	156	90	20
3. Բարցաբի	25	149	88	—

	Ընտանիք.	Նափար.	Փութ.	Ք.
4. Գեամրիս	32	167	100	05
5. Ճաթղուան	12	55	33	—
	104	563	331	20

Աքարանի գիւղերի

	Ընտանիք.	Նափար.	Փութ.	Ք.
1. Ղարաբուլաղ	28	117	87	30
2. Նորաշէն	14	71	53	10
3. Ածընկալ	21	101	75	30
4. Սազլու	19	81	60	30
5. Ափնադէղ	45	225	165	20
6. Բաքեառլու	27	145	89	08
7. Շիրադալայ	32	144	88	—
8. Բազարգիւղ	26	132	83	05
9. Ղալաչայ	21	108	64	—
10. Ղալթուր	4	23	14	15
11. Իլանչալան	20	88	56	10
12. Բլիսեր	39	206	181	10
13. Չամրլու	60	244	122	—
14. Ղարաքիլիսա	72	305	350	20
15. Ղազանֆար	79	345	171	20
	507	2335	1663	08

Ն. Բայազէտի սովեալ-

ների յանձնաժողովին ուղարկվ	100	—
Յորենը ալիւր դարձնելիս պակսել է	24	—20
Կարապետ Մինեսերեարին Իլանզա	10	—
Աւանեցիներին	12	—
Ալիքուշակցոց	5	28 14 —

Աւանդներն Աստից վերառած	13	—
Ալիքուչակցի Յարութիւնեան	3	—
Կարապետ Յարութիւնեան Շահրիգեցի	3	— 29
		180—09

Համագումար . . . 1117 6007 3335—07

Մեշոկ	1		
1. Հաշիւներով վաճառուած է	60		
2. Փչացած է	14		
3. Պատրաստի	250		
Գումար	424		
1.	1		
2.	2		
3.	3		
4.	4		
5.	5		
6.	6		
7.	7		
8.	8		
9.	9		
10.	10		
11.	11		
12.	12		
13.	13		
14.	14		
15.	15		
16.	16		
17.	17		
18.	18		
19.	19		
20.	20		
21.	21		
22.	22		
23.	23		
24.	24		
25.	25		
26.	26		
27.	27		
28.	28		
29.	29		
30.	30		
31.	31		
32.	32		
33.	33		
34.	34		
35.	35		
36.	36		
37.	37		
38.	38		
39.	39		
40.	40		
41.	41		
42.	42		
43.	43		
44.	44		
45.	45		
46.	46		
47.	47		
48.	48		
49.	49		
50.	50		
51.	51		
52.	52		
53.	53		
54.	54		
55.	55		
56.	56		
57.	57		
58.	58		
59.	59		
60.	60		
61.	61		
62.	62		
63.	63		
64.	64		
65.	65		
66.	66		
67.	67		
68.	68		
69.	69		
70.	70		
71.	71		
72.	72		
73.	73		
74.	74		
75.	75		
76.	76		
77.	77		
78.	78		
79.	79		
80.	80		
81.	81		
82.	82		
83.	83		
84.	84		
85.	85		
86.	86		
87.	87		
88.	88		
89.	89		
90.	90		
91.	91		
92.	92		
93.	93		
94.	94		
95.	95		
96.	96		
97.	97		
98.	98		
99.	99		
100.	100		

Հ Ա Շ Ի Ի

ԿՈՎԿԱՍԻ ՀԱՅՈՅ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ալէքսանդրապօլի տեղական վարչութեան 1894 թ. համար:

1894 թ. Ալէքսանդրապօլու ճիւղը բաղկացած է եղել 65 անդամներից. Վարչութիւնը կազմուած է եղել հետեւեալ անձինքներից — պ.պ. Արշակ Կարապետեան (նախագահ), Աղէքսանդր Արաբաջեան, Սարգիս Սահակեան, Արամ Բաղդասարեան և օր. Օլիմպիադա Անդրէասեան: Վարչութիւնը ամբողջ տարուայ ընթացքում ունեցել է 13 նիստ:

ԵԼԵԻՄՏԱՅՈՅՑ

1894 թ. համար կազմուած է եղել հետեւեալ նախահաշիւը.

Մ Ո Ւ Տ Ք

1) Անդամավճար 40 հոգուց	200	ր. — 4.
2) Մնացորդ 1893 թ.	636	» 50 »
	836	ր. 50 4.

Ե Լ Ք

1) Ընկերութեան 5 որդեգիրներին	100	ր.
2) 5% անձեռնմխելի	10	»

- 3) Տառապեալներին նպաստ 128 »
 - 4) Դիւանական ծախս 7 »
 - 5) Բացուելի գրադարան-ընթերցարանին . . . 591 » 50 կ.
-
- 836 ր. 50 կ.

1894 թ. իրականացեալ եղել է.

Մ Ո Ւ Տ Ք

- 1) Նախորդ 1893 թ. մնացորդ առ 1-ն յուսուարի 1894 թ. 760 ր. 86 կ.
- 2) 1893 թ. դեկտ. 14-ին տուած պարահան-դիսից 489 » 45 »
- 3) Եղբ. Գրամբեաններից ի չիշատակ իրանց հանգուցեալ հօր Բաղդասար աղա Գրամբեանի 325 » — »
- 4) Հայ սիրողների ներկայացումից կաջացած մարտի 25-ին 86 » 35 »
- 5) Ռուսաց խմբի ներկայացումից կաջացած մարտի 29-ին 113 » 59 »
- 6) Վեհափ. Վաթուղիկոսից, յօգուտ զաւանուստիկաների 500 » — »
- 7) Մշակո-ի խմբագրութիւնից յօգուտ ճաշարանի 768 » — »
- 8) Ընկերութեանս Խորհրդից՝ սովեալներին սերմացու և ուտելիք բաժանելու համար 1400 » — »
- 9) Ժապաւիտեալ մատենով յօգուտ ճաշարանի նուէր 488 » 14 »
- 10) Քաղաքիս եկեղեցիներում շրջեցրած զան-ձանակներից 140 » 30 »
- 11) Զրի-էժանագին ճաշարանի ծախսած բա-ժիններից 180 » 47 »

Փոխագրելի . . . 5252 ր. 16 կ.

Փոխանցումն . . . 5252 ր. 16 կ.

- 12) Գրադարան-ընթերցարանին յատկացրած փողի տոկոսը 70 ր. 68 կ.
- 13) 1892 թ. խօշերալի առթիւ քաղաքումս ժողոված փողերի մնացորդը պ.պ. Ռա-ֆայէլեանից, Խալաթեանից, Մելիքեանից և Սէյլանեանից 300 » — »
- 14) Տփլիսի վաճառական պ. Գէորգ Յակոբեանից 50 փ. ցորեն, որի փութը 1 ր. 40 կ. հաշուելով 70 » — »
- 15) Նոյն ցորենի համար ճանապարհածախս նոյնից 15 » — »
- 16) Տփլիսի վաճառական պ. Գրիգոր Բայան-դուրեանից 30 փութ ալիւր, փութը մի րուբլի հաշուելով 30 » — »
- 17) Արմաւիրից, եղբայր Տարասովներից՝ յօգուտ սովելոց 100 » — »
- 18) Հանգուցեալ Թադէոս Վարդպատրիկեանի կտակի համաձայն պ. Յովհաննէս Կոստանեանից 200 » — »
- 19) Խորհրդից՝ ուսուցիչներին ցէնզի պատրաստելու համար 300 » — »
- 20) Պ. պ. Յակովբ Տէր-Պողոսեանից և Խաչատուր Ղասաբեանից նուէր 24 » — »
- 21) Զրի-էժանագին ճաշարանից մնացած նիւթերի վաճառումից 44 » 55 »
- 22) 65 անդամներից վճար 325 » — »

Գումար . . . 6731 ր. 39 կ.

Ե Լ Ք

- 1) Զրիւթեանդին ճաշարանին բացման օրից մինչև փակուիլը (յուն. 24—ապր. 24) . 1642 թ. 66 կ.
 - 2) Սովեալներին բաժանուած է սերմացու և ուտելիք 1712 փ. 15 զր. ցորեն, արժու- ղութեամբ 2248 » 55 »
 - 3) Սովեալներին բաժանած սերմացու և ու- տելիք 1570 փ. գարի, արժողութեամբ 1369 » 09 »
 - 4) Սերմացու և ուտելիք բաժանող մասնա- խումբը սովեալներին ցուցակագրելիս մա- նրը ծախս արել է 85 » 04 »
 - 5) Դրամով բաժանուած է քաղաքի և գիւղերի սովեալներին 166 » 80 »
 - 6) Սովեալներին բաժանած է Տփլիսից ստա- ցած 50 փ. ցորենը և 30 փութ ալիւրը, արժողութեամբ 100 » — »
 - 7) Յիշեալ ցորենի և ալիւրի ճանապարհածախս 15 » — »
 - 8) Տաճկաստանի զաղթականնի ընդառաջ հաշ- րենիք դառնալու 36 » 50 »
 - 9) Գիւղացիներին փոխարինաբար տրուած սերմացուն ժողովելիս շտեմարանի, ձիերի, գործակատարի և այլ մանր ծախս . . . 186 » 47 »
 - 10) Ընկերութեան որդեգիրներին շորերի համար 110 » — »
 - 11) Յէնզի համար 6 ուսուցչի 163 » — »
 - 12) Ներսիսեան դպրոց գնացող երկու աշակեր- տի ճանապարհածախս 6 » — »
 - 13) Գիւղական ծախս 50 » 02 »
- Գումար . . 6179 թ. 13 կ.
- Առ 1-ն յունուարի կանխիկ դրամով մնում է 552 » 26 »
- Համագումար . . 6731 թ. 39 կ.

Հաշուէտարում Վարչութեանս բոլոր և գլխաւոր ուշա- գրութիւնը կենդրոնացած է եղել քաղաքի և գիւղերի սո- վեալներին օգնութիւն տալում: Այդ նպատակի համար Ընդ- հանուր Ժողովի որոշմամբ քաղաքի սովեալների համար բա- ցուել է ձրիւթեանդին ճաշարան, իսկ գիւղերում՝ բաժա- նուել է սերմացու և ուտելիք, թէ հացահատիկներով և թէ դրամով: Թէ առաջին և թէ երկրորդ գործը կատարուել են առանձին մասնախմբերի ձեռքով:

Ա. ճաշարանը իր բոլոր գոյութեան ընթացքում—յու- նուարի 24-ից մինչև ապրիլի 24-ը ամենատեսակ ծախս ու- նեցել է 1642 թ. 66 կոպ.: Նրա ամբողջ գոյութեան ըն- թացքում նրանից օգտուել են 559 ընտանիք օրական մօտա-ւորապէս 260 ընտանիք: ճաշարանը կառավարող մասնախմբի անդամներ եղել են՝ յարգելի տ. Աննա Խոյեցեան, օր. Ե. Սա- նոյեան, պ.պ. Թադէոս Արշակունի, Թադէոս Խզմալեան, Աղէք- սանդր Ղասաբեան, Պետրոս Մոճուեան և Յակովբ Խաչվան- քեան: Նրանք ունեցել են ինն կանոնաւոր նիստեր, ուր ար- ծարժուել և վճռուել են ճաշարանի վերաբերեալ 39 հար- ցեր: Մասնախումբը իր եռանդուն գործունէութեան և օրի- նակելի կանոնաւոր հաշուապահութեան համար արժանացել է Վարչութեանս գրաւոր շնորհակալութեան:

Բ. Սերմացու և ուտելիք բաժանող մասնախմբի անդամ- ներ եղել են՝ պ.պ. Թադէոս Խզմալեան, Յակովբ Խաչվանքեան, Ստեփան Վահագնեան, Արամ Բաղդասարեան, Աւետիք Մա- լայեան, Գէորգ Միքայէլեան, Յովհաննէս Յակովբեան և Վա- ղարշակ Ստեփանեան: Նախագահն եղել է պ. Ա. Վարապետեան:

Ա. մասնախումբը գիւղացիներին իբրեւ սերմացու փոխա- րինաբար բաժանել է 1422 փ. 20 զր. ցորեն և 1096 փ. գարի, որից օգտուել են 39 գիւղ կամ 539 ընտանիք:

Բ. մասնախումբը իբրեւ ուտելիք բաժանել է 297 փ. 20 զր. գարի, 25 փ. ալիւր և 286 փ. ցորեն-ալիւր, որից

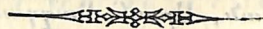
քաղաքում օգտուել են 112 ընտանիք կամ 525 հոգի և 10 գիւղ կամ 86 ընտանիք:

Գիւղացիներին փոխարինաբար բաժանած սերմացուն զանազան յարգելի պատճառներով հաշուէտարու վերջին (կալի ժամանակ) վարչութիւնս չը կարողացաւ բոլորը ժողովել: Նրանից յետ է ստացուել միայն 306 փ. 13 գր. ցորեն և 90 փ. 28 գր. գարի:

Նախագահ Վարչութեան՝ Արշակ Կարապետեան

Անդամներ՝
 0. Աւարէտեան
 Աղ. Արաբաբեան
 Խ. Չիւղուցեան
 Ա. Բաղդասարեան

Դործավար՝ Ա. Փարսոպեան

Հ Ա Շ Ի Ի

ՊՈԼԿԱՍԻ ՀԱՅՈՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Շոր-Բայազէտի տեղական վարչութեան

1894 թ.

Մ Ո Ւ Տ Ք

1. Տարեկան անդամավճար (35 անդամ) . . . 175 ր. — 4.
2. Նուէրներ դրամով (յատուկ) . . . 3991 » 45 »
3. Իրեղենների վաճառքից (մէշոկներ, կարբոլի տակառ) . . . 3 » 80 »
4. Պատահական (աւելացած վարչ. գանձապահի կասսայում) . . . — » 47 »

417) ր. 72 4.

Բացի դորանից վարչութիւնս ստացել է նուէրներ յօգուտ քաղաքիս և գաւառիս սովեալների ցորենով և ալիւրով ըստ հետեւելոյն.

1. Պ. Աղէքսանդր Մամիկոնեանի միջոցով ալիւր (Աղստաֆայ) . . . 115 փ. — Ֆ.
2. Խորհրդի միջոցով ցորեն և ալիւր . . . 349 » 21 »
3. Երևանի տեղ. վարչ. ցորեն և ալիւր . . . 90 » — »

554 փ. 21 Ֆ.

Դրամով ստացուած նուէրները եղել են նոյնպէս յօգուտ քաղաքիս և գաւառիս սովեալների հետեւեալ կերպով.

1. Խորհրդի միջոցով	1600	ր.
2. Մշակչի միջոցով	834	»
3. Վեհափառ Հայրապետից—գործակալ Կիւրեղ վ. միջոցով	800	»
4. Երեւանի տեղ. վարչ. միջոցով (Ն. Նախիջևանում հանգանակած)	300	»
5. Տիգրան Ափրիկեանից (Մոսկուա)	100	»
6. Մի խումբ հայ աշակերտներից (Շուշի)	10	»
7. Օրեստայի հայ ուսանողներից (Գ. Բուդուժեանի միջոցով)	168	»
8. Հին-Նախիջևանից. —Գրիգորիս վարդապետի հանգանակած	68	»
9. Պ. Իւզբաշեանից (Բօժից Պրօմիսլ)	5	»
10. Պ. Պօպովից (Ստաւրոպոլ)	100	»
11. Պ. Գ. Ափրիկեանից—Երեւանի մի խումբ հայ աշակերտներից հանգանակած	6	» 45 կ.
	3991	ր. 45 կ.

Ե Լ Ք

1. Ուսումնարանին	50	ր.
2. Ուսանողներին	80	»
3. Տառապեալներին	3865	» 08 կ.
4. Դիւանի և այլ ծախք	158	» 54 »
5. 5% անձեռնմխելի	9	» — »
	4162	ր. 62 կ.

Ծախքի հաշիւը աւելի ևս լուսաբանած լինելու համար՝ աւելացնենք այդ պատկերին հետեւեալը.—

Ա. Ուսումնարանի համար ծախսուած 50 ր. գումարից

վարչութիւնս իւր ձեռքով գնել է 10 հատ աշակերտական նոր ձեւի նստարան՝ երկ-երկու հոգու տեղ՝ յանձնելով քաղաքիս Հայոց երկսեռ ուսումնարանին:

Բ. Ուսանողների համար ծախսուած 80 ր. գումարը վարչութիւնս գործադրել է ըստ հետեւելոյն—իւր հինգ որդեգիր աշակերտ և աշակերտուհիների վրայ, որոնք սովորում են քաղաքիս հայոց եկ. ծխակ. ուսումնարանում, ծախսուած է 40 ր. մատակարարելով նրանց համար ուսման վարձ, հագուստ և դասական առարկաներ: Իսկ մնացած 40 ր. մատակարարուած է հագուստ և դասական պիտոյք 23 աղքատ աշակերտ, աշակերտուհու:

Գ. Տառապեալների օգտին ստացուած 3865 ր. 8 կուպ. նուէրը և 554 փ. 21 Ֆ. ցորենը և ալիւրը վարչութիւնս գործադրել է իւր նպատակի համեմատ, ըստ հետեւելոյն. 1) Այդ գումարից ուղարկուած է 1894 թ.-ի ընթացքում սովեալներին օգնելու համար քաղաքումս կազմուած մասնաժողովին ալիւր գնելու սովեալներին բաժանելու համար 1192 ր. 97 կ., որի ստացման համար վարչութիւնս ունի ապահովագրեր մասնաժողովից: Բացի դրանից վարչութեանս նախագահը և անդամներից ոմանք շարունակ մասնակցել են մասնաժողովի գործունէութեան՝ ներկայ լինելով դրամների մասնաժողովի գործունէութեան՝ ներկայ լինելով զրամների ծախսելուն և նպաստների բաշխելուն: 2) Վարչութիւնս ինքը գնել է 2567 ր. 8 կ. կանխիկ դրամով ալիւր 2072 փ. 37 Ֆ. և որը նուէր ստացած 554 փ. 21 Ֆ. ալիւր—ցորենի հետ անում է 2627 փ. 18 Ֆ.: Սորանից վարչութիւնս ուղարկել է քաղաքիս սովելոց մասնաժողովին բաժանելու քաղաքի տառապեալներին 360 փութ. իսկ մնացած 2267 փ. 18 Ֆ. ալիւրն և ցորենը վարչութիւնս ինքը բաշխել է սովեալ ազգաբնակչութեան ըստ հետեւելոյն: Քաղաքիս մէջ 622 փ. 17 Ֆ. և գաւառիս 16 հայ գիւղօրայքում—որք են.— 1) Ղշլաղ—34 փ. 13 Ֆ. 2) Ղուլալի—204 փ. 26 Ֆ. 3) Քեօ-

սամահմալ—181 փ. 10 Ֆ. 4) Քեարիմքեանդ—50 փ. 5) Քիւզաշի—58 փ. 2 Ֆ. 6) Բաշքեանդ—68 փ. 6 Ֆ. 7) Երանոս—80 փութ. 8) Գեօլ—105 փ. 9) Աթամխան—203 փ. 10) Թաղաքեանդ—100 փ. 11) Ծակ-Քար—30 փ. 12) Ներքին-Ադիաման—160 փ. 13) Վերին-Ադիաման—70 փ. 24 Ֆ. 14) Գեօղարլարալ—60 փ. 15) Արխեուլադ—150 փ. 16) Վալիադալու—90 փ.—Գումարն է գիւղերում բաժ. 1645 փ. 1 Ֆ.: Բաշխումը կատարուել է թէ քաղաքում և թէ գիւղօրայքում վարչութեանս օրագիրների համաձայն (ընդամենը 15 օրագիր), իւր անդամների կամ առանձին նշանակած մարդկանց ձեռքով: Նախ քան բաշխումը առաջօրէն կազմուած են եղել աղքատ ընտանիքների ցուցակներ—իւրեանց անդամների թւով հանդերձ, որի համեմատ և բաշխուել են նպաստները: Այդ ցուցակները—թւով 38 հատ—ստացւում են վարչութեանս գործերում՝ վաւերացրած լինելով այն անձինքների ստորագրութեամբ, որոնք բաշխել են նպաստները: Բաշխման ժամանակ գիւղերում ներկայ են զտնուել միշտ գիւղական տանուտէրերը և արժանահաւատ անձինք, որոնց օգնութեամբ և կազմուելիս են եղել աղքատ ընտանիքների ցուցակները:

3. Վարչութիւնս կանխիկ դրամով, դեղօրայքով, հազստեղենով և այլ միջոցներով օգնել է տառապեալներին ծախսելով—104 ռ. 8 կ.:

Աւրեմն ընդամենը տառապեալների վրայ ծախսուած է 3865 ռ. 8 կոպ.:

Դ. Դիւանի և մանր մունր ծախսուց մէջ են հաշուած ալիւրը տեղափոխելու կամ բերել տալու ճանապարհավարձը, գիւղերն ուղարկած մարդկանց ճանապարհածախսը, հեռագիրների, փոստային և այլ ծախսերը...

Ե. 9 ռ. անձեռնմխելին ուղարկուած է Խորհրդին որպէս 50% 175 ռ. սովորական մուտքի հաշուի:

Ինչպէս մուտքի, նոյնպէս և ելքի գումարները իւրեանց

բացատրութեամբ հանդերձ ժամանակագրական կարգով արձանագրուած են վարչութեանս հաշուեմատեանում: Իսկ ելքի իւրաքանչիւր յօդուածի համար վարչութիւնս ունի առանձին-առանձին ստացագրեր (№№ 1—67) այն անձերից, որոնք վաճառել են ալիւր կամ մի որեւէ իր վարչութեանս և ստացել են նրանից լիովին արժէքը կամ փողը. նոյնպէս և այն անձերից, որոնք դրամով մի որեւէ նպաստ են ստացել վարչութիւնիցս:

Այսպէս 1894 թ. ընթացքում ունեցած 4170 ռ. 72 կ. մուտքից դուրս գալով 4162 ռ. 62 կ. ծախքը, մնում է կանխիկ դրամ առ 1-ն յունվարի 1895 ամի 8 ռ. 10 կոպ, որ և արձանագրուած է մուտք հաշուեմատեանի ներկայ 1895 թ. հաշուում:

Փոխ-նախագահ վարչութեան Ս. Բաթիկեան

Գործավար-անդամ Գ. Բաթիկեան

Հ Ա Շ Ի Ի

ԿՈՎԿԱՍԻ ՀԱՅՈՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿՆՈՒԹԵԱՆ

ՇՈՒՇՈՒ ԳՐԱՂԱՐԱՆ-ԸՆԹԵՐՅԱՐԱՆԻ.

Վեցերորդ տարի

(1894 թ. յունվարի 1-ից մինչև 1895 թ. յունվարի 1-ը)

I

ԳՐԱՂԱՐԱՆ-ԸՆԹԵՐՅԱՐԱՆԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆԸ

1894 թ. յունվարի 1-ին Գրադարանն ունէր 2801 կտոր գիրք՝ 4370 թուրք. 25 կոպ. արժողութեամբ: Մի տարուայ ընթացքում՝ այն է մինչև յունվարի 1-ը 1895 թ. այդ քանակութեան վրայ աւելացել է 371 հատոր գիրք՝ 463 թ. 48 կ. արժողութեամբ:

Այդ քանակութիւնը կազմուել է գլխաւորապէս վարչութեան միջոցներով ձեռք բերուած ա) գրքերից, բ) պարբերական հրատարակութիւններից և գ) նուիրաբերութիւններից:

Վարչութեան միջոցներով ձեռք են բերուած գրքեր 130 կտոր՝ 166 թ. 72 կ. արժողութեամբ (հաշուած և կազմերի փողը): Պարբերական հրատարակութիւններից կազմուել են 120 կտոր՝ 185 թուրք. 96 կ. արժողութեամբ:

Նուէր՝ Արամ Տէր-Խարաչէլեանից, ի չիշատակ իր հանգուցեալ հօր՝ Սիմէոն քահանայ Տէր-Խարաչէլեանի, 103 կտոր գիրք 96 թ. 95 կ. արժողութեամբ:

Ուրեմն առ 1-ն յունվարի 1895 թ. գրադարանն ունի 3172 ¹⁾ կտոր գիրք՝ 4833 թուրք. 73 կ. արժողութեամբ ²⁾:

Ծանօթ. 1) Այս հաշուի մէջ են մտած բոլոր պարբերական հրատարակութիւնները, բացի օրագիրներից:

2) Այս գումարի մէջ մտած է նաեւ կազմերի փողը իւրաքանչիւր կտոր գրքի համար 20 կ. հաշուած: Գրադարան-ընթերցարանն ունի կահկարասիք, 302 թուրք. 46 կոպ. արժողութեամբ:

II

ԳՐԱՂԱՐԱՆ-ԸՆԹԵՐՅԱՐԱՆԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹԻՒՆԸ

Գրադարան-ընթերցարանի գործունէութեան աստիճանաբար զարգացումը՝ սկսած նրա գոյութեան առաջին տարուանից, երևում է ստորեւ առաջ բերուած թուանշաններից: Տրուած են անդամակցական անդորրագրեր. — Ա. տարի. Բ. տ. Գ. տ. Դ. տ. Ե. տ. Զ. տ.

Տարեկան	9	1	4	3	5	6
Ամսական	161	216	228	230	233	359
Մուտքի (օրական)	270	423	323	306	246	327

Գրաւականով գրքեր են տարուել կարդալու 1834 2631 3353 4202 3506 5371

Ծանօթ. 1. Վերոյիշեալ հաշուի մէջ չեն մտնում Ընկերութեան անդամները, որոնք օգտվում են գրադարան-ընթերցարանից ձրիաբար:

2. Զ-րդ տարուայ տարեկան և ամսական անդորրագրերի մէջ են և չունեոր բաժանորդներին տրուած

անդորրագրերը: Զուսմաններ եղել են տարեկան 2
և ամսական. 117 անգամ: Զուսմանը ընթերցողների
մեծ մասը եղել են աշակերտներ:

3. Տուն տարուած գրքերի հաշուի մէջ չեն մտնում
օրաթերթերը և բոլոր այն գրքերը, որոնք կար-
դացվում են ընթերցարանում:

2-րդ տարեշրջանում գրադարանն ունեցել է մոտ 193
ր. 25 կ. որը մաս մաս յանձնուած է վարչութեան:

Գրքերի բաշխման մատեանից երևում է, որ աւելի շատ
կարդացվում են վիպական գրուածքները: Յոյց տալու համար
թէ աւելի որ հեղինակների աշխատութիւններն են կարդաց-
վում, այստեղ մի համառօտ վիճակագրական տեղեկութիւն
ենք առաջ բերում քաղած գրքերի բաշխման մատեանից:

Վերցրած են:

Բաժնի. — Կայծեր—33 անգամ, Դաւիթ-բէկ—24,
Խենթը—24, Խաչ. յիշատ.—23, Զալալէղդին—21, Վէպիկ-
ներ—21, Ոսկի աքաղ.—19, Սամուէլ—17, Հայ կինը և հայ
երիտ.—16, Փունջ I և II—10, Խամա. Մելիք—5. Ընդա-
մենը Բաժնու զանազան հեղինակութիւնները վերցրուել են
213 անգամ:

Պռօշեան.—Սօս. և Վարդ—19 անգամ, Շահէն—21,
Հացի խնդիր—12, Սկիզբն երկանց—10, Յեցեր—7, Բղդէ—
6 անգամ:

Աբովեան.—Վէրք Հայաստ.—29:

Շիրվան զադէ.—Արսէն Դիմաքս.—21, Զուր յոյսեր—
12, Գործակ. յիշատ.—9, Նամուս—9, Խնամատար—8, Ա-
րամբին—8:

Արծրունի.—Էվէլինա—16, Այստեղ և այնտեղ—12:

Մերենց.—Երկունք—13, Թորոս Լիսնի—7, Թէոդ.

Ռշա.—4:

Աղայեան.—Արութիւն և Մանուէլ—13, Երկու քոյր
—5, Անահիտ—2:

Հազար մէկ գիշեր 6 հատոր—31 անգ.

Тургеневъ—102 անգ.

Толстой—64.

Достоевский—55.

Гончаровъ—51:

Այնուհետեւ աւելի շատ են կարդացուել հետեւեալ հեղի-
նակների գրուածքները, որոնց անունները ղնում ենք ըստ
առաւելութեան

Հայերէն.—Շէքսպիր, Շիլլէր, Մօլիէր, Եթ (Լուսադէմին),
Սոնդրուկեան, Պարոնեան, Խրիմեան, Էօթէն Սիւ, Դիւմա, Հիւ-
գօ և Արպետեան:

Ռուսերէն. Зола, Шиллеръ, Островский, Шпильга-
генъ, Монтегацца, Диккенсъ, Шекспиръ, Гюго, Ска-
бичевск., Бѣлинскій, Гоголь, Лермонтовъ և Пушкинъ.

Պարբերական հրատարակութիւններից (ամսագիրներից)
աւելի շատ կարդացուել են՝ «Մուրճ», «Артистъ», «Вѣстн.
Европы», «Кн. Недѣли», «Русск. Мысль», «Сѣверн.
Вѣстникъ», «Міръ Божій», «Вѣстникъ Иност. Лит.» և
«Русское Богатство»:

Գրադարան-ընթերցարանը 2-րդ տարեշրջանում ստա-
նում էր հետեւեալ պարբերական հրատարակութիւնները.

1) ԱՄՍԱԳՐԵՐ ԵՒ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹԵՐ:

1. «Вѣстн. Европы».	7. «Вопр. Фил. и Псих.»
2. «Сѣверн. Вѣстникъ».	8. «Вѣст. Иност. Лит.»
3. «Русск. Мысль».	9. «Всемирн. Иллюстр.»
4. «Артистъ».	10. «Трудъ»
5. «Русск. Богатство».	11. «Недѣля съ книжками».
6. «Міръ Божій»	12. «Стрекоза».

13. „Наука и Жизнь“ 17. «Թատրոն»
14. «Մուրճ» 18. «Արարատ»
15. «Աղբիւր» և «Տարազ» 19. «Հանդէս Ամսօրեայ»
16. «Հանդէս Գրակ. և Պատմ.» 20. «Մասիս»

2) ՕՐԱԳԻՐ.

1. „Русск. Вѣдомости“. 6. „Тифл. Листокъ“.
2. „Русская Жизнь“. 7. „Каспій“.
3. „Новое Время“. 8. «Մշակ» (Նուէր Մոս-
4. „Кавказъ“. 9. «Արձագանք») կուսակ
5. „Новое Обозрѣніе“. 10. «Նոր-Դար» (Ժամհարեան
վարչութիւնը 1894 թ. տպագրել տուաւ աւելացած
գրքերի չաւելուած գրացուցակը № 2.

Գրադարան-ընթերցարանի վեցամեայ գործունէութիւնը
պարզ ցոյց է տալիս, որ այդ հիմնարկութիւնը հետզհետէ
ընթերցող հասարակութեան համար պահանջ է դառնում.—
ընթերցող դասի շրջանը հետզհետէ ընդլայնում է. ընթեր-
ցողների թիւը՝ քաղաքիս զանազան ազգութիւններից, տա-
րեցտարի աւելանում է: Այս հանգամանքը վարչութեան վրայ
պարտք է դնում, որ նա առ այժմ իւր միջոցները չը խնայէ
գործադրելու ընթերցարան-գրադարանի վրայ, մինչև որ Շու-
շին ունենայ մի հարուստ գրադարան, որ կարողանայ ընթեր-
ցող դասի պահանջները լցուցանել:

Տնօրէն Գրադարան-ընթերցարանի՝ Մ. Լաւրաշեան

Անդամք վերաստուգող յանձնաժողովի } 3. Խաչատրեան
Ն. Տէր-Մկրտչեան

ՀԱՅԻԻ

ԿՈՎԿԱՍԻ ՀԱՅՈՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Կարսի տեղական վարչութեան 1894 թ.

Մ Ո Ւ Տ Ք

- 1) Անդամավճար 88 հոգուց 440 ռ. — 4.
2) Նուէրներ սովելոց և գաղթականների օգտին 8672 » 20 »
3) Նուէրներ աօների և այլ առթիւ 510 » — »
4) Այլ եւ այլք.—
ա. Թատերասիրաց ներկայացումից . . . 113 » 47 »
բ. Սխալմամբ աւելորդ ելք գրուած . . . 1 » — »
գ. Խնայողական արկղում ունեցած գրա-
տուն-ընթերցարանի յատուկ գումար-
ի և վարչութեանս ընթացիկ փո-
ղերի տոկոսն 66 » 43 »
դ. Եկեղեցիներում ունեցած վարչու-
թեան գանձանակներից 113 » 65 »
5) Նախորդ տարիներից գրատուն-ընթերցա-
րանի համար եղած գումարը 923 » 79 »
6) 1893 թ. հաշուից մնացորդ և ընթերցա-
րանի գումարին աւելացնելիք 307 » 86 »
7) Ներքին փոխառութեան 1893 թ. 41/2
°/0-աբեր տասն տոմսերի №№ 023404—
023413 պետական արժէքը 1000 » — »
Գումար . . . 12148 ռ. 40 4.

Ե Լ Ք

- 1) Կարսի երկսեռ դպրոցներին նպաստ. . . . 400 ր. — 4.
- 2) Ուսանողներին. —
 - ա. Հագուստի 96—55
 - բ. Ցենզի 30 —
 - գ. ձեմարան գնացող 2 հոգու ա-
ւանդադրամ 50 — 176—55
- 3) Տառապեալներին. — Տեղական 64—60
- 4) Սովեղոց եւ գաղթական կարօտեալներին.
 - ա. Դրամով 528—71
 - բ. Բժշկութեան համար 36—55
 - գ. ձաշարանին կերակրի 535—95
 - » հացի 402—22
 - դ. Յորեն 196—69
 - ե. Գարի 55 —
 - զ. Ալիւր 3512—94
 - է. Քրէհի 75—05 5343—11
- 5) Նախահաշուից 5% անձեռնմխելի դրամագլխի
համար 55 —
- 6) Վարչութեանս 1000 ր. պարտքի երկրորդ $\frac{1}{5}$ -ի
վճարը 200 —
- 7) Դիւանական եւ այլ մանր ծախսեր 77—06
- 8) 1893 թ. $4\frac{1}{2}$ տոկոսաբեր ներք. փոխ. տասն
տոմսերի արժէքը 1038—03
- 9) Մնացորդ առ 1-ն յունվ. 1893 թ.
 - ա. Սովեղոց եւ գաղթակ. դրամա-
գլխից 3329—09
 - բ. Բացուելի գրադարանին նա-
խորդ տարիներէից 1231—65
 - գ. Բացուելի գրադարանի դրա-

մի և ընթացիկ փողերի 0%-ը. 66—43
 զ. Նախահաշուով գրադարանին
 ազ. զճոյս յատկացրած 100 —
 ուր. զ. Վարչ. նախահաշուի մնացորդը 66—88 4794—05
 Գումար . . . 12148—40

ԿՈՎԿ. ՀԱՅՈՅ ԲԱՐԵԳ. ԸՆԿ. ՏԵՂ. ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ. 1894 թ.

ՀԱՇՈՒԵԿՇՈՒ ԲԱՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆԸ:

1894 թ. սկզբներէից քաղաքիս և նահանգի մէջ օրա-
 լուր սկսաւ բազմանալ ծածկահայաստանից գաղթական հա-
 յերի թիւը: Այդ թշուառները, վայրենի քուրդի բարբարո-
 սութիւնից իւրեանց կեանքը և պատիւը ազատելու համար,
 թողնելով հայրենի հողը, տունը, տեղը և բոլոր գոյքը, գաղ-
 թեցին մեր երկիրը, հանգիստ կեանք վարելու համար: Բայց
 ճակատագիրը այլ կերպ էր տնօրինել նոցա բաղդը: Նոքա
 ազատուելով բարբարոս քուրդի արիւնաթաթախ ճիրաննե-
 րից, մեր երկրում ընկան քաղցածութեան և սովի գիրկը:
 Մի կողմից խստաշունչ ձմեռը, միւս կողմից սովը և մերկու-
 թիւնը այդ խղճովներին հասցրին յետին աստիճանի դրու-
 թեան և աղքատութեան, այնպէս որ գիւղերում և քաղա-
 քում ամեն դռան առաջ կարելի էր տեսնել նոցանից տաս-
 նեակ անձնաւորութեանց ողորմութիւն և օգնութիւն խնդ-
 րելիս: Ահա այդպիսի հանգամանքի մէջ հարկաւոր էր, որ
 տեղիս ճիւղի Վարչութիւնը իւր օգնութեան ձեռքը կար-
 կառէր այդ թշուառներին: Նայելով իւր նախահաշուի ոչըն-
 չութեանը, անգոր էր նա այդ անելու: Այդ նպատակի հա-
 մար նա միայն 400 ր. ունէր, որ կարիքի մեծութեան հա-

մար դա մի զէրօ էր: Բայց Վարչութիւնս չը յուսահատեցաւ այդ ճգնաժամում: Նա իւր յոյսը դրեց հայի պատմական ողորմածութեան վրայ և սկսեց օգնութեան գործը՝ քաղաքումս բանալով ձրի ճաշարան, իսկ գիւղերում ալիւր, ցորեն և գարի բաժանելով: Զը սխալուեցաւ Վարչութիւնս իւր հաշուի մէջ—սկսելով իւր գործունէութիւնը, այնպիսի համակրանք վայելեց, որ ոչ միայն տեղիս քաղաքացիներին, այլ և ամեն կողմերից առատ նուէրներ սկսան թափել Վարչութեանս գանձարանը:

Քիչ չ'օգնեց գործի յաջողութեանը և մամուլը: Կովկասի հայ և օտարազգի պարբերական մամուլը հրաւեր կարդաց ազգաբնակչութեանը, օգնութիւն հասնելու այդ թըշուառներին: Վարչութեանս յոյսերն այնպէս յաջող պսակուեցին, որ նա այդ խեղճուկների կարիքների համար 5343 ր. 11 կ. ծախսելուց և իւր նախահաշիւն լրացնելուց յետ, առ 1-ն յունուարի 1895 թ. խնայողութիւն ունեցաւ 3329 ր. 09 կ. նուիրատուութեանց գումարից և 66 ր. 88 կ. իւր տարեկան նախահաշուից: Ուստի Վարչութիւնս իւր սեպուհ պարտականութիւնն է համարում բերել իւր խորին շնորհակալութիւնը բոլոր նուիրատուներին, պարբերական մամուլի ղեկավարներին, պաշտօնական հիմնարկութեանց և այն ամեն անձնաւորութեանց, որոնք իւրեանց աջակցութեամբ նպաստեցին Վարչութեանս գործի յաջողութեանը:

Մ Ո Ւ Տ Ք Ի Բ Ս Յ Ա Տ Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

I. Տարեկան անդամավճար ստացուել է 440 ր. Վարչութեանս նախահաշուով նշանակուած էր ունենալ 100 անգամ: Բայց այդ թիւը Վարչութիւնս ինչ ինչ պատճառներով անկարող եղաւ լրացնել, ուրեմն սպասուածից պակաս ստացուեց 60 ր.

II. Նուէրներ սովորեց և զաղթականաց համար. 8672 ր. 20 կ. Նախահաշուի մէջ այգալիսի վերտառութեամբ նուէրներ չը կար և չէր սպասուում: Բայց ինչպէս չիշեցինք այդ ստեղծեցին հանգամանքներն. ամեն կողմից Վարչութեանս օգնութեան հասան և ինչպէս տեսանք մի պատկառելի գումար կազմուեցաւ: Նուէրներ այդ նպատակի համար կազմուել են հետեւեալ կերպիւ:

- 1) Վեհափառ Կաթողիկոսից Հոգեւոր կառավարութեան ձեռքով 3000 ր. — կ.
- 2) «Մշակ» լրագրի խմբագրութիւնից 2400 » — »
- 3) Խորհրդից 1150 » — »
- 4) Տիկ. Տէրեան-Ղորղանեանի կոնցէրտի արգիւնքը 667 » 20 »
- 5) Կարսի գաւառապետ պ. Շաղուբաթեանի և արժ. Նահապետ վարդապետի ձեռամբ հաւաքած 1098 » — »
- 6) „Русск. Вѣдомости“, „Тифл. Листокъ“ խմբագրութիւններից և այլ մասնաւոր անձերից 226 » 90 »
- 7) Զրի ճաշարանին նիւթերով տեղիս մի քանի վաճառականներից 130 » 10 »

Գումար. 8672 ր. 20 կ.

III. Մասնաւոր նուէրներ ստացուել են 510 ր. Վարչութիւնս իւր նախահաշուով նուէրներից սպասուած էր մուտք 300 ր. Բայց քաղաքիս պատուելի հասարակութիւնը ակնյայտնի տեսնելով Վարչութեանս գործունէութիւնը, քաջալերեց նրան իւր առատ նուիրատուութեամբ: 510 ր. նուէրներից 200 ր. ստացուել է զանազան առիթներով. իսկ 310 ր. ստացուել է տօնախմբութեանց առթիւ այսպէս.

Մեղքոն, Գասպար և Բաղդասարի տոնին	4 մարդուց	15 ռ.
Ս. Նուռէի տոնին	1 »	5 »
Ս. Յովհաննու Մկրտչի տոնին	9 »	31 »
Ս. Պարսամի տոնին	1 »	3 »
Ս. Աբիսողոմի »	1 »	3 »
Ս. Սարգսի »	10 »	39 »
Ս. Սիմէոնի »	7 »	19 »
Ս. Վարդանանց տոնին	10 »	33 »
Ս. Սօֆիայի տոնին	1 »	5 »
Քառասուն մանկանց տոնին	3 »	13 »
Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի »	5 »	14 »
Աւետեաց տոնին	1 »	3 »
Ս. Յարութեան տոնին	4 »	16 »
Աղէքսանդրի »	8 »	38 »
Գաբրիէլ-Միքայէլի տոնին	2 »	8 »
Ս. Յակովբայ տոնին	4 »	15 »
Դաւիթ մարգարէի տոնին	1 »	5 »
Պօղոս և Պետրոսի »	7 »	45 »
Գումար		310 ռ.

IV. Այլ եւ այլք 2526 ռ. 20 կ.

1) Թատերական ներկայացումից արդիւնք 113 » 47 »

Այդ բաժնից Վարչութիւնս իւր նախահաշուով սպասում էր ստանալ 300 ռ. մուտք. բայց այդ չը յաջողուեցաւ նրան նախ այն պատճառաւ, որ այդ ժամանակամիջում թէ ուսումնարանի և թէ այլ բարեգործական նպատակներով յաճախակի ներկայացումներ եղան, որոնք նիւթակահապէս ծանրանում են հասարակութեան մի մասի վրայ, որ իւր նախահաշուի այս կամ այն մասի մէջ աւելի մուտք ունենալով կարող կը լինի լրացնել իւր ծրագիրը, չը ցանկացաւ իւր կողմից ծանրաբեռնել, առանց այն էլ ծանրաբեռնուած հասարակութիւնը:

2) Երկու եկեղեցիներում ունեցած զանձանակների արդիւնք 113 ռ. 66 կ.

3) Գրադարան - ընթերցարանին յատկացրած գումար.

1. Նախորդ տարիներից գոյացած . . . 923 ռ. 79 կ.
2. 1893 թ. վերջին նախահաշուի մնացորդը 307 » 86 »
3. Գրադարանի յատուկ գումարի և Վարչութեան ընթացիկ գումարի խնայող. զանձ. շահեցրած փողի տոկոսիքը 66 » 43 »
4. Վարչութեան Զ-րդ նիստի վճռի համաձայն գնուած ներքին փոխառութ. 1893 թ. $4\frac{1}{2}\%$ -աբեր ՁՁ 023404—023413 տասն տուսերի պետական արժէքը 1000 ռ. — կ.

Գումար . . . 12148 ռ. 40 կ.

Այսպիսով Վարչութիւնս 1894 թ. մուտք է ունեցել 12148 ռ. 40 կոպէկ:

Ե Լ Ք Ի Բ Ա Յ Ա Տ Բ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ը

1) Վարչութիւնս իւր նախահաշուի ելքի բաժնի առաջին կէտի հիման վրայ օժանդակել է Կարսի Հայոց երկսեռ ուսումնարաններին 400 ռ.

2) Զբաւոր ուսանողներին նպաստ է տուել 176 ռ. 55 կ. Վարչութիւնս 1894 թ. նշանակած էր այդ նպատակի համար միայն 100 ռ. բայց վարչութիւնս ծախսել է որոշուած գումարից 76 ռ. 55 կ. աւելի: Նախահաշուի 100 ռուբլով վարչութիւնս պարտաւոր էր տեղիս հայոց երկսեռ ու-

սու մնարանաց և ուսաց օրիորդաց Մարիանեան հայ աղքատ սանուհիներին հազուստ մատակարարել. բայց որովհետեւ Մարիանեան դպրոցում հաշուետու տարուաց ընթացքում կարիք ունեցող օրիորդ չը կար, ուստի վերոյիշեալ 100 թուբուլց 96 ռ. 55 կ. ծախսեց տեղիս հայոց ուսումնարանների 10 աշակերտի և այդքան էլ աշակերտուհու համար շորեր կարելու:

Ընկերութեանս Խորհուրդը յունիս 6 գրութեամբ ընդ № 246, յայտնել էր Վարչութեանս, որ սորա արամադրութեան տակ ղենելու է 300 ռ. այն նպատակով, որ տեղիս հայ ուսուցիչներից և կամ ձեմարանաւարտներից, որոնք կը ցանկան պատրաստուել քննութիւն տալու ուսուցչական իրաւունք ձեռք բերելու, այդպիսիների համար ծախսել վերոյիշեալ 300 ռ.: Այդ հիման վրայ տեղս եղած ձեմարանաւարտներից պ. պ. Տէր-Մելքոնեան, Եղիկեան և Կիրակոսեան դիմելով վարչութեանս խնդրեցին օժանդակել նոցա, վճարելով իւրեանց վարձած ուսուցիչ Պ. Տէր-Ստեփանեանի ամսականը: Վարչութիւնս հիմնուելով Խորհրդի վերոյիշեալ գրութեան վրայ վճարեց յիշեալ ուսուցչին մի ամսական վարձը 30 ռ.: Յիշեալ պարոններն մի ամիս պարապելով թողին իւրեանց նպատակը և Խորհուրդն էլ ինչ ինչ հանգամանքներից ստիպուած գումարն չ'ուղարկեց այդպիսով Պ. Տէր-Ստեփանեանին վճարուած 30 ռ. տուեց Վարչութիւնս...:

Վարչութեանս դիմել էին տեղիս երկսեռ հայոց ուսումնարաններում ուսումնաւարտ երկու սաներ՝ Բաղդասար Բաղդասարեան և Մատթէոս Մուրարեան և յայտնել որ թէև իրանք ընդունուել են Գէորգեան ձեմարան ուսում շարունակելու համար, բայց աւանդադրամ չունենալու համար անկարող են գնալ, ուստի խնդրում էին վարչութիւնիցս վճարել ձեմարանի պահանջելիք աւանդադրամը, վարչութիւնս թէպէտ իւր նախահաշուի մէջ որոշած չունէր այդ նպատակի համար նշանակուած գումար, սակայն աչքի առաջ ունենա-

լով, որ տառապեալների համար նշանակած գումարի մի մասն էէ ծախսուել, ուստի կարեւոր դուռ նոցա խնդրին բաւակա-նութիւն տալու վճարելով ձեմարանին 50 ռ. ահա այդպիսով ուսանողների համար ծախս եղաւ 176 ռ. 55 կ.:

3) Կարսում բացուելիք գրադարան-ընթերցարանին 1398 ռ. 08 կ. Վարչութիւնս առ 1-ն յունվարի 1894 թ. այդ նպատակի համար նախորդ տարիներից մնացած ունէր 923 ռ. 72 կ. 1893 թ. մնացորդը 307 ռ. 86 կ. որն տեղիս Ընդհանուր Ժողովի որոշման համաձայն և Ընկերութեանս Խորհրդի Թոյլտուութեամբ պէտք է աւելանայ նոյն գումարի վրայ: Գրադարան-ընթերցարանի գումարի վրայ աւելանալու է թէ իւր յատուկ գումարի և թէ վարչութեանս ընդհանուր գումարների տոկոսիքը 66 ռ. 43 կ., նաև 1894 թ. նախահաշուով նշանակուած 100 ռ. որով բոլորը միասին կը կազմէ 1398 ռ. 08 կ.:

4) Տառապեալներին 629 ռ. 86 կ.: Վարչութեանս նախահաշուի մէջ տեղական տառապեալ-ներին օգնելու համար յատկացրած էր 400 ռ. բայց այդպիսի մի գումար հարկ չեղաւ ծախսելու տեղական չքաւորների համար, որովհետեւ տարուաց սկզբից քաղաքումս կազմուեցաւ մի յանձնաժողով տեղիս քաղաքացիներից ընդ նախագահու-թեամբ նորին Գերագանցութեան Մեծայարգ տիկին Պէտան-տէրի. այդ մասնաժողովն քաղաքիս չքաւորներին հաց էր մա-տակարարում մինչև յունիս 4 և ապա այդ յանձնաժողովի գործունէութեան դադարելովը, վարչութեանս նախաձեռնու-թեամբ մայիս 15-ին բացուած ձրի ճաշարանից առանց խտրութեան կրօնի և ազգութեան կերակուր էին ստանում թէ տեղական և թէ գաղթական չքաւորներն. ուստի հարկ չեղաւ ծախսել նախահաշուով որոշուած գումարն, այլ միայն ծախսուեցաւ 64 ռ. 60 կ.: Այդ գումարն տրուած է 16 անձ-

նաւորութեանց զանազան քանակութեամբ. միջին թուով իւրաքանչիւրին ընկնում է 4 բուբլի:

Բայց բացի տեղական տառապեալներից բազմաթիւ էին և գաղթականներն, որոնց միայն կերակուր և հաց մատակարարելով անկարելի էր նոցա կարիքները լրացնել. ուստի վարչութեանս խորհրդածութեան և մտատանջութեան առարկայ էին դարձած նոքա: Վարչութիւնս դրամական օժանդակութիւն է տուել նոցանից ամենակարօտեալներին 261 բ. 51 կոպ. գաղթականաց գումարից ընդամենը 39 անձնաւորութեանց: 200 բ. ուղարկել է Ընկերութեանս Կաղզուա՝ ի ճիւղի վարչութեանը այնտեղի գաղթականներին բաժանելու և 67 բ. 20 կ. ուղարկած է Վերին-Բէդքիւքերու ուսումնարանական վարչութեանը իւրեանց խնամոց յանձնած ուսումնարանի մէջ գաղթական չքաւոր սաներին կերակրելու համար: Նաև 36 բ. 55 կ. վճարուած է բժշկութեան վարձ տեղիս զինւորական հիւանդանոցում 4 գաղթական հիւանդի բժշկութեան: Ուրեմն թէ տեղական և թէ գաղթական տառապեալների համար ծախսել է 629 բ. 86 կ.

5) Սովեալների համար ծախսուած է 4778 բ. 85 կ.

Այդ գումարը բաժանվում է երկու կարգի. զորա մի մասը 938 բ. 17 կ. ծախսուած է ճաշարանի սրահանոցութեան համար: Ճաշարանը բացուեցաւ հաշուետարուան մայիս 15-ին. այդ օրից սկսած մինչև յունիս 4-ն վարչութեանս ճաշարանից ստանում էին միայն կերակուր առանց հացի, որովհետև մինչ այդ թիւը հացը տալիս էր վերոյիշեալ քաղաքային յանձնաժողովը: Իսկ այդ օրից սկսած իւրաքանչիւր անձն ստանում էր օրական մի ֆունտ հաց և մի բաժին կերակուր: Ճաշարանը գոյութիւն ունեցաւ մինչ յունիս 6.— 53 օր: Ճաշարանից օգտուեցան 153 ընտանիք: Իւրաքանչիւր օր ճաշարանից միջին թուով տանում էին 350—400 բաժին կերակուր և այդքան էլ հաց: Այդ բոլորի համար ծախսուած

է 939 բ. 17 կ.: Երկրորդ մասն.— 3839 բ. 68 կոպէկի առնուած և բաժանուած է նահանգիս գիւղերում գտնուող գաղթականներին ցորեն, գարի և ալիւր, ցորեն բաժանուած է 130 փ. 30 ֆ., 196 բ. 69 կոպ. արժողութեամբ: Գարի բաժանուած է 50 փ. 55 բ. արժողութեամբ. ալիւր բաժանուած է 2260 փ. 16 ֆ. 3512 բ. 94 կ. արժողութեամբ: Ալիւր, ցորեն և գարի նահանգի գիւղերը ուղարկելու համար ծախս եղել է 75 բ. 05 կոպ.: Կարսի գաւառում բաժանուած է 54 գիւղում, 374 գերդաստանի 1520 փ. ալիւր, 136 փութ 30 ֆ. ցորեն և 50 փ. գարի: Կաղզուանի գաւառի Բասենի մասի 10 գիւղում ընդամենը 121 գերդաստանի 624 փ. ալիւր և Նախշեանի մասի 7 գիւղում 29 գերդաստանի 116 փ. ալիւր: Ուրեմն ընդամենը ստացել են օգնութիւն 37 բնիկ, 524 գաղթական գերդաստաններ, որոնք միասին կազմուած են 3657 անձինքներից:

6) Անձեռնմխելի 5% և պարտուց վճար 255 բ.

Վարչութիւնս բացի անձեռնմխելի դրամագլխի 5% 55 բ. նախահաշուով որոշուած վճարից, այս տարի Խորհրդին ուղարկեց իւր ունեցած 1000 բ. պարտուց երկրորդ 200 բ. որով վարչութիւնս պարտք մնաց կրկին 600 բ., որ վճարելու է յընթացս երեք տարուան:

7) Դիւանական և այլ մանր ծախսեր 77 բ. 06 կոպ. Այս նպատակի համար նախահաշուով որոշուած էր միայն 45 բ., բայց որովհետև չը նախատեսուած ծախքեր ևս պատահեցին, ինչպէս վարչութեանս անդամ հանգուցեալ բժիշկ Մէլիք-Փարսադանեանի դագաղի վրայ պսակ դնելու համար ծախսը որ 26 բուբլի 80 կ. էր և այլ մանր ծախքեր 6 բ. 20 կոպ. ուստի փոխանակ 45 բ. ծախսուել է 77 բ. 06 կ.

8) Մուտքի բաժնում ներմուծուած ներքին փոխառ. 1893 թ. 4 1/2 % օրբեր № 023404—023413 տասն հատ տոմսակների արժէքն 1038 բ. 03 կ.:

9) Ելք է գրվում 66 ր. 88 կ. որ կազմուել է 1894 թ. նախահաշուի մնացորդից, որ վարչութիւնս խնդրում է յարգելի Ժողովից միջնորդութիւնը Խորհուրդի առաջնայի գումարն յատկացնելու գրադարան-ընթերցարանին, որն շատ շուտ օրով բացուելու է:

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ԿԱԶՄԵՆՏԱՆԻ ՄԱՍԻՆ
 ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱՊԵՏԱՆԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
 7/11 1922
 Կ. ԱՅԱՍԻՒՅԱՆԻ ԱՆՎՈՆ

ԱՆԴԱՄԱՑՈՒՑԱԿ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ

ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ		
1	Գերազ. Գէորգ արքեպիսկ. Սուրենեան	23 Արզումանեան Խոսրով
2	Արամսանեան Աւետիք	24 Ամիրխանեան Յովսէփ
3	Առաքելեան Համբարձում	25 Աւետիսեան Նիկողայոս
4	Աթաբէկեան Ներսէս	26 Արզութեան-Ներկայնաբազուկ իշխ. Պարէտ.
5	Արծրունի բժ. Վահան	27 Բաբայեան բժ. Աւետիք
6	Ամիրաղեան Բագրատ	28 » Խոսրով
7	Աղասարեան բժ. Բախշի-բէկ	29 Բաղամեան Գրիգոր
8	Ալիխանեան տ. Նազեթդա	30 Բայանդուրեան Գրիգոր
9	» Յովհաննէս	31 Բալաղեան Սամուէլ
10	» Կոստանդին	32 Բօզարջեան Նիկողայոս
11	Աղամիրզեան Յովհաննէս	33 » Յովհաննէս
12	Աքիմեան Գէորգ	34 » Միքայէլ
13	Աբովեան Եսայի	35 Բարխուդարեան Բարսեղ
14	» Համազասպ	36 » Սողոմոն
15	Աստուածատրեան Յովհ.	37 » Արշակ
16	Ալշվանց (գերմանացի)	38 Բաղինեան Յովհաննէս
17	Ամիրաղեան Աբէլ	39 » Սողոմոն
18	» Աղէքսանդր	40 Բուզդանեան Իսահակ
19	Ազմունեան	41 Գաֆեան Սերգէյ
20	Արուստէ (վրացի)	42 » Միքայէլ
21	Աւետիսեան Հայրապետ	43 Գարսոյեան Մարտիրոս
22	» տիկին	44 Գուլասպեան
		45 » Կոստանդին
		46 » Միրոն

47 Գուրգէնեան Պաւլէ
48 » Յակովբ
49 » Յարութիւն
50 » Յովսէփ
51 Գէորգեան Խաչատուր
52 » Ստեփան
53 Գուլեան Ստեփան
54 Գօլղիլիստ (գերմ.)
55 Դաւթեան Եգոր
56 Դէմուրեան Ստեփան
57 Եւանգուլեան Գէորգ
58 Եղիշարեան Սարգիս
59 » Ս. Օլգայ
60 Զելինսկի Ստեփան
61 Զուրաբեան Ծղալօբ
62 Զալինեան Բազրատ
63 Էնֆիաջեան Համբարձում
64 » Տիգրան
65 » Մկրտիչ
66 » Արտաշէս
67 Էլիբէկեան Արտէմ
68 Էլիսով Իյօ
69 Թումանեան Իշխ. Մարիամ
70 Թամամշեան Միքայէլ
71 Թումեան Եղիսաբէթ
72 » Իվան
73 Թինիբէկեան Իսաջան
74 Իստամանեան Գրիգոր
75 Իւզբաշեան Եգոր
76 Իգիթիսանեան Յովսէփ
77 Լիսիցեան Ստեփան
78 Լէյց (գերմանացի)
79 Լանկօ
80 Խանդամիրեան Գրիգոր

81 Խոսրովեան Նիկողայոս
82 Խուզադեան Յովհաննէս
83 Խարան Իլիա (վրացի)
84 Խիթարեան Նիկողայոս
85 Խօջափարուխեան Եգոր
86 » Աղէքս.
87 Խարազեան Յովհաննէս
88 Խուզավէրդեան Աղէքս.
89 Խաչատրեան Արզամ †
90 Ծատուրեան Եփրեմ
91 Ծատուրեան Ա.-Ծատուր
92 Ծովիանեան Պետրոս
93 » Արշակ
94 » Յովհաննէս
95 » Կոստանդին
96 Ծուրինեան Ս. Ս.
97 » Սողոմոն
98 Կուլուրցեան Յարութիւն
99 Կիրակոսեան Սարգիս
100 » Գրիգոր
101 Կուլմանեան Նիկողայոս
102 Կալալեան Գրիգ.
103 Կաց (հրէայ)
104 Կաճկաճեան Յովհաննէս
105 Կարապետեան Ն.
106 » Մկրտիչ
107 Հեջուբեան Կոստանդին
108 » Աղէքսանդր
109 Ղարադեօգեան Յարութ.
110 » Գրիգոր
111 » Գրիգոր
112 Ղաֆարով (թուրք)
113 Ղարաջեան Յովհաննէս
114 Ղարիբեան

115 Ղարիբեան Աղա
116 Ղազարեան Նազար
117 Ղոնդաղսագեան Արշակ
118 Միրիմանեան բժ. Արտէմ
119 » Աղէքսանդր
120 » Յակովբ
121 » Յովհաննէս
122 » Ս. Նունէ
123 » Բազրատ
124 Մարումեան Խաչատուր
125 Մէլիք-Ղարադեօգեան Բ. †
126 Մէլիք-Աղամեան Ռուբէն
127 Մալխասեան Ստեփան
128 Մէլիք-Բէգլարեան Յովսէփ
129 Մանուէրեան Ստեփան
130 Մինասեան Աղէքսանդր
131 Մեսանիկեան Գրիգոր
132 Միրզոյեան Միքայէլ
133 Մատինեան Աղէքսանդր
134 » Նիկողայոս
135 Մարտիրոսեան Մովսէս
136 » Ռոստոմ
137 Մէլեան Աղէքսանդր
138 » Արշակ
139 Մէլիք-Աղամեան Սոկրատ
140 Մէլիք-Բախտամեան
141 Մալսուրեան բժ. Սամսոն
142 Մէլիք-Սարգսեան Սեդրակ
143 Մամիկոնեան Արտաշէս
144 » Ս. Աննա
145 Մեկքիկեան
146 » Գրիգոր
147 Մեղվինեան Գրիգոր
148 Յէյրանեան Պետրոս

149 Յովհաննիսեան Աբգար
150 Յակոբեան Իվան
151 » Աղէքսանդր
152 Յակոբեան Աբրահամ
153 » Աւետ. Իվան
154 Յարութիւնեան Կոստանդ.
155 » Եգոր
156 Յովսէփեան Աբրահամ
157 Նաւասարդեան բժ. Բազր.
158 Նազարեան Տիգրան
159 Նազարբէգեան Միքայէլ
160 » Նիկողայոս
161 Նարիմանեան Իսահակ
162 Նուբալեան Շաքար
163 Շաքեան Կարապետ
164 Շարիբէկեան Աղէքսանդր
165 Շադինեան Գաբրիէլ
166 » Յովհաննէս
167 Շահիկեան Աղէքսանդր
168 Շահումեան Արտէմ
169 » Դաւիթ
170 » Գէորգ
171 Չարախչեան Ստանիսլաւ
172 Չաթալբաշեան Յովակիմ
173 Պետրոսեան Աղէքսանդր
174 » Պետրոս
175 Պապինեան Ստեփան
176 Ջալալեան Կարապետ
177 Ջանպետեան Անդրէաս
178 Ռօտինեան Աղէքսանդր
179 Ռոստոմեան
180 Սերբերկեան Աղէքսանդր
181 Սուլխանեան Ստեփան
182 Սպենդիարեան Յովհաննէս

183 Սառաջ-Գուրգենեան Բ.
184 Սուրբուկեան Գաբրիէլ
185 Ստեփանեան Գրիգոր
186 » Յովհաննէս
187 » Բժ. Կարապետ
188 Սարգսեան Միքայէլ
189 Սալամբէկեան Գաբրիէլ
190 Սարուխանեան Արտէմ
191 » Գրիգոր
192 Վարդապետեան Աւետիս
193 Վարդազարեան Փիլիպպոս
194 Վարդանեան Փիլիպպոս
195 » Սարգիս
196 » Մովսէս
197 Վահանեան Օքսէնտ
198 Տէր-Յակովբեան
199 » տ Շուշանիկ
200 Տէր-Գրիգորեան Միրզաջան
201 Տիկին Տօլլէ
202 Տէր-Սարգսեան Յ.
203 » Յովհաննէս
204 » տիկին
205 Տէր-Մարկոսեան Յովհաննէս
206 Տէր-Նիկողոսեան Գրիգոր
207 Տէր-Առաքելեան Սմբատ
208 Տէր-Գրիգորեան Արշակ
209 » Բժ. Գ. (ղլարեցի)
210 Տէր-Յովսէփեան Յովսէփ
211 Տէր-Յովհաննիսեան Սարգ.
212 Տէր-Միքայէլեան Թադէոս
213 Տէրտէրեան Արտաշէս
214 Տիգրանեան Ղազար
215 Իէնիէ տիկին
216 Բատեանի Գարսեան
217 Յիցիկեան Աղէքսանդր

218 Փրիգոնեան Նիկողայոս
219 » տ. Մարիամ
220 Փանեան Մարգար
221 Քալանթար Աղէքսանդր
222 Քէփինեան Յովհաննէս
223 Քիշմիշեան Աղէքսանդր
224 Քոչարեան Յակովբ
225 Օքոյեան Արտէմ
226 Կիրակոսեան Գրիգոր
227 Թումեան Յովհաննէս

ԲԱԹՈՒՄՈՒՄ
228 Ադամեան Հրաչեայ
Ակինեան Ստեփան
Աւագեան Աշոտ
Գրիգորեան Գրիգոր
Դանիէլեան Գրիգոր
Դարմանեան Ղազար
Էլիզբարեան Աղասի
Թառումեան Սարգիս
Խարազեան Դաւիթ
» Մարիամ
Խօջամիրեան Աղէքսանդր
» Աւետիս
Ծատուրեան Արշակ
» Աննա
Համբարձումեան Միքայէլ
Մեհրաբեան Մկրտիչ
Մակարեան Սարգիս
Մէլիք-Փիլիպպարեան Ս.
Յովհաննիսեան Սմբատ
» Աբիսողոմ
» Գրիգոր

Շահմէլիքեան Երուանդ
Շահբազեան Սայադ
» Եղիսաբէթ
Շահնազարեան Գէորգ
Պալեան Գրիգոր
Պարոնբէկեան Յակոբ
Ջէրրահեան Լևոն
» Աբիկ.
Սարգսեան Մկրտիչ
Սարուխանեան Առաքել
Սամուէլեան Ղուկաս
Սողոմոնեան Հայկ
Վարդիկեան Մեսրոպ
Վերմիշեան Քրիստափոր
Վարդանեան Յարութիւն
Տէր-Պետրոսեան Յովսէփ ք
Տէր-Ստեփանեան Տիգրան
Փէշէքեան Մանուէլ
» Բարսեղ
Քալանթարեան Մելքիսէդ.
Քէսուեան Սերովբ
43 Ծօսէրեան Սամ.

Շ Ո Ւ Շ Ւ
271 Աբրահամեան Անդրէաս
Աթաբէգեան Մ-բէկ (բժիշկ)
» Նիկողայ
» Ասլան
Ահարոնեան Դանիէլ
» Համբարձում
Աւագեան Ասլան
Աւշարեան Յովակիմ

Աւետեան Միքայէլ
Առաքելեան Իւան
Արզումանեան Բաղդասար
Աղախանեան Թադէոս
Ասրիբէգեան Աղէքսանդր
Արուսեան Աղաջան
Աթամալեան Միրզա
Բաբախանեան Առաքել
Բահաթրեան Աւետիս
» Խաչատուր Բժ.
Բալաշեան Զհանշիր
Բաղդասարեան Իսահակ
Բախտամեան Միքայէլ
Բէզլարեան Իսրայէլ
» Միքայէլ
Բէժանեան Կարապետ
Բարսեղեան Վլադիմիր
Գաթէնեան Զատիկ
Գալստեան Քրիստափոր
Գափեան Աղէքսանդր
Գասպարեան Յարութիւն
Գիւլնազարեան Յովհաննէս
» Տիրուհի
Գրիգորեան Կարապետ
Դաւթեան Լևոն
Դէմուրեան Ստեփան
Դոլուխանեան Միքայէլ
Եարամիշեան Յովսէփ
Զաքարեան Պետրոս
Զուրաբեան Նիկողայոս
» Իվան
Թադէոսեան Իսահակ
Թորոսեան Գրիգոր
Թումանեան իշխ. Գէորգ

Ժամ հարեան Յովհաննէս
 » Իսահակ
 » Նիկողայոս
 » Աթանաս
 Իշխանեան Զաւար
 » Իվան
 Իւզբաշեան Սիմէօն
 » Սարգիս
 Լալազարեան Միրզաջան
 » Արշակ
 Խանլարեան Միքայէլ
 Խանդամիրեան Մկրտիչ
 » Մարթա
 Խաչատրեան Իվան
 Խալափեան Իվան
 » Սարգիս
 » Ալէքսան
 Խաչատրեան Յակոբջան-բէկ
 Խաչիկեան Թէոդորոս
 Խունուկ Մնացական
 Մատուրեան Յարութիւն
 Կարապետեան Աւետիս
 Կրասիլնիկեան Մովսէս
 » Կոստանդին
 » Արսէն
 » Տիգրան
 » Նիկիտ
 Հախեան Գէորգ
 Հախումեան Արտէմ
 Հալումեան Մահտեսի Յ.
 Դարաջեան Գէորգ
 Դարամեան Աղէքսանդր
 Դուլիքեխայեան Սարգիս
 Դուկասեան Միքայէլ

Ղոնդաղաղեան Տիգրան
 Մարտիրոսեան Միքայէլ
 Մադաթեան Յովհաննէս
 Մալխասեան Ածատուր
 Մախմուրեան Զումշուդ
 Մելքումեան Պետրոս
 Մելիքեան Նիկողայ
 Մելքոնեան Ներսէս
 Մէլիք-Թանգեան Նիկող.
 » Իվան
 Մէլիք-Ղարադեօղեան Ս.
 Մ.-Շահնազարեան Աղէքս.
 » Յովսէփ
 Մ.-Յովսէփեան Մարիամ
 Մ.-Ալլահվէրդեան Ներսէս
 Մ.-Բաբախանեան Վ. բժ.
 Միրզայեան Բարնաբաս
 Մինասբէկեան Գրիգոր
 Մնացականեան Հայրապետ
 Մուսայէլեան Արտէմ
 Յարութիւնեան Աղաջան
 Յակովբեան Զումշուդ
 Յովհաննէսեան Պօղոս
 Յովսէփեան Միքայէլ
 Նազարեան Ալբերտ
 Ներսիսեան Դաւիթ
 Նուսնուսեան Հայրապետ
 Շահնազարեան Մովսէս
 » Գրիգոր
 » Գերասիմ
 » Իլիա
 » Աղաբէգ
 Շահկալդեան Փիրուս
 Շիսեան Բագրատ

Զիժեան Սարգիս
 Պարունակեան Կարապետ
 Պատուականեան Մարգարէ
 Պետրոսեան Մինաս
 Պօղոսեան Եփրեմ
 Զանումեան Յովսէփ
 Սարգսեան Լևոն
 » Փիրուզա
 Սաղդեան Մեսրոպ
 Սափարեան Արտէմ
 » Բաղդասար
 Սէլլանեան Մկրտիչ
 Ստեփանեան Սարգիս
 Վարդապետեան Յար. քհ.
 » Կարապետ
 Վարունցեան Բէգլար
 Տէր-Ասատուրեան Կոստ.
 Տէր-Գասպարեան Միքայէլ
 Տէր-Մարտիրոսեան Համբ.
 Տէր-Մարգարեան Գասպար
 Տէր-Մկրտչեան Ներսէս
 » Յովհաննէս
 Տէր-Յակովբեան Եփրեմ
 Տ.-Յովհաննիսեան Աւետիս
 Տէր-Սահակեան Բագրատ
 » Հայրապետ
 Տէր-Սարգսեան Միրզա
 » Եփրեմ
 Քարամեան Աղէքսանդր
 Քոչարեան Առաքել
 0հանեան Արշակ
 Ն Ո Ի Խ Ի
 412 Արթ. Ս. Վ. Բաղդասարեան

Բարեկր. Մովս. քահ. Տէր-
 Գանիէլեան
 Բարեկ. Յովհ. Աղբաշեան
 Ալլահվէրդեան Միքայէլ
 Ահարոնեան Յակովբ
 » Նիկողայոս
 » Բողդան
 Աղաջեան Աւետիս
 Աջունցեան Գասպար
 Աստուածատրեան Բէգլար
 Ասրեան Աղէքսանդր
 Աւանեան Նիկողայ
 » Մելքիսեդէկ
 Աւետիսեան Մկրտիչ
 Աւագեան Սահակ
 Անդրէասեան Բախշի
 » Սարգիս
 Ահարոնեան Մկրտիչ
 Աբրահամեան Աբգար
 Աղբաշեան Աւետիս
 Աթաբէգեան Նիկողայ
 Աղաբէգեան Լազար
 Բաբայեան Յակոբջան
 Բունիաթեան Բունիաթ
 » Յովհաննէս
 » Աբրահամ
 Բողդանեան Սարգիս
 Բարսեղեան Եգոր
 Գիւլբասարեան Թովմատ
 Գրիգորեան Բարսեղ
 » Գրիգոր
 » Յովհաննէս
 Գասպարեան Սարգիս
 Դաւթեան Նիկողայոս

Եստուրեան Թէոս
 Զախարեան Վահան
 Էլիբէկեան Ամիրջան
 Թոփչեան Յովհաննէս
 Թեւեան Արշակ
 Թուամեան Գալուստ
 Իշխանեան Ալէքսան
 » Մինաս
 » Յովհաննէս
 Խոջամիրեան Խաչատուր
 Խօջաջեան Վասիլ-բէկ
 Խարազեան Սամսոն
 Խաչիկեան Մկրտիչ
 Խասպապեան Մինաս
 Ծատուրեան Հայրապետ
 Կարախանեան Միքայէլ
 Կոճանեան Յովհաննէս
 Հայրապետեան Վարդան
 » Յարութիւն
 Հախփէրդեան Բագրատ
 Դուկասեան Կարսապետ
 Դուլեան Հայրապետ
 Դարաղաշեան Եղբարք
 Մալեան Բաղդասար
 Մակեդոնեան Ալէքսան-բէկ
 Մանուկեան Իվան
 Մանուչարեան Արշակ
 Մարգարեան Գրիգոր
 » Մինաս
 Մէլիք-Մուրադեան Կոստ.
 Միքայէլեան Յարութիւն
 » Սարգիս
 Մոսեան Ստեփան
 Մարութեան Գարեգին

Մելիքջանեան Յովսէփ
 Մելիք-Աղամաշեան Աղէք.
 Մարգարեան Աղէքսանդր
 Միհրըբանեան Աբրահամ
 Յարութիւնեան Աստուած.
 » Աւագ
 » Բալաբէգ
 Յակովբեան Մամիկոն
 Նասիբեան Աղէքսանդր.
 Նաւասարդեան Գէորգ
 » Միքայէլ
 Շահբազեան Դաւիթ
 » Յարութիւն
 » Արշակ
 » Վահան
 Շահվերդեան Յովհաննէս
 Շովովնիկեան Գէորգ-բէկ
 Պատրեան Յովհաննէս
 Ռոստոմեան Վասիլ
 Սարեան Յովհաննէս
 Սաֆարեան Աւետիս
 Սարգսեան Մարգար
 » Եղբարք
 Վարդանեան Առաքել
 Վրթանէսեան Եղբարք
 Տէր-Աղէքսանդրեան Սիմ.
 Տէր-Գէորդեան Գրիգոր
 Տէր-Զաքարեան Յովհաննէս
 Տէր-Թովմասեան Յարութ.
 Տէր Պօղոսեան Յակովբ
 Տէր-Մինասեան Գէրգէոն
 Տէր-Պօղոսեան Եղբարք
 Փանեան Մկրտիչ
 Փիրումեան Իսրայէլ-բէկ

Փարմանեան Կարապետ
 Քոչարեան Յարութիւն
 Քալանթարեան Գրիգոր
 107 Քուշմանեան Պատուական
 »
 »
 ՍԽԱԼԻՍԼԱԳՈՒՄ
 519 Աբովեան Մարտիրոս քահ.
 Աղաբալեան Սեդրակ
 Աովանեան Զարմայր
 » Յովհաննէս
 Բաղչինեան տ. Աշխէն
 Բարսեղեան Խորեն աւ. ք.
 Բիւքիճեան Մկրտիչ
 Գրիգորեան Արշակ
 » Հայրապետ
 Դարբինեան Ներսէս
 » տ. Շուշանիկ
 Իւզբաշեան Տիգրան
 Խաչատրեան Խաչատուր
 Դաղանձեան Յարութիւն
 Դարայլանեան տ. Սօֆիա
 Մազաբեան Թադէոս
 » Կարապետ
 Մառանջեան տ. Աննա
 » Սեդրակ
 Մարգարեան Յակովբ
 Յարութիւնեան Յովհան.
 » Սարգիս
 Նալբանդեան Խաչատուր
 Շահպարտեան Աշոտ
 » Վարդան
 Զիլինկարեան Ստեփան

Պապոյեան Սարգիս
 Պիճիկեան Արշակ
 Սահաթիկեան Ղազարոս
 Սոմեջեան Յովհաննէս
 Վահրամեան Վահրամ
 Վանցեան Գրիգոր
 Վարդանէս Սարգիս
 Տէր-Գրիգորեան Զալալ
 35 Քաջազնունի Վարդգէս
 »
 ՍՐՄԱԿՐՈՒՄ
 554 Այվազեան Թէոդորոս
 » Զաքարեա
 » Եմելեան
 » Անտօն
 » Համբարձում
 Ալլահվերդեան Զաքարիա
 » Դանիէլ
 » Մակար
 » Եգոր
 » Մովսէս
 » Բարսեղ
 » Եգոր
 » Գալուստ
 Արաղաթեան Սօղոմոն
 Ասլանեան Եգոր
 » Պաւել
 » Զարթիկ
 » Իգնատիոս
 » Սիմէօն
 Արզումանեան Թեոդորոս
 Աղաջանեան Ֆերդինանդ

Ակսենտեան Սիմէօն
 » Մակար
 Անաշխեան Քրիստափոր
 Այդնեան Դաւիթ
 Ազնաուրեան Դիմիտրի
 Ազգիմեան Վրաս
 Ամիրաջեան Քրիստափոր
 Աւետիքեան Դաւիթ
 Աղաղուլեան Պօղոս
 Աղաղուլեան Սարգիս
 Առաքելեան Ստեփան
 Բաշինջաղեան Գրիգոր
 Բաղարսուկեան Կարապետ
 » Քրիստափոր
 » Յովհաննէս
 » Մկրտիչ
 » Գէորգ
 » Յակովբ
 » Մակար
 » Աննա
 » Սրբուհի
 Բարոնեան Միքայէլ
 » Գէորգ
 » Թադէոս
 » Գրիգոր
 Գրիգորեան Մատթէոս
 Գեօքչեան Քրիստոփոր
 Գասպարեան Վարդ. աւ. ք.
 » Գրիգոր
 » Գասպար
 » Սերովբէ
 » Յովսէփ
 » Անտօն
 » Միքայէլ

Գասպարեան Եղիա
 » Բարսեղ
 » Պետրոս
 » Սիմէօն
 » Ներսէս
 » Զարթիք
 » Աննա
 Գուճաջեան Կարապետ
 » Աղամ
 » Բարսեղ
 » Գաբրիէլ
 Դաւթեան Առաքել
 » Ստեփան
 » Եսայի
 » Միքայէլ
 Դօխեան Սարգիս
 Դարչինեան Աբրահամ
 » Աւետիք
 Դերիմ-Օղլեան Մանուկ
 Դանեան Աբրահամ
 Դիւօյեան Ստեփան
 Դեմիրջեան Գասպար
 Երիցփոխ-Պլոտնիկեան Գ.
 » Աղէքսան.
 Երեցփոխեան Պօղոս
 Երմիշեան Առաքել
 Թւելեան Գաբրիէլ քահ.
 Թորոսեան Ղազար
 » Պետրոս
 » Մարտիրոս
 » Մինաս
 » Յուդիտայ
 » Շուշանիկ
 » Գայեանէ

Թորոսեան Աննա
 » Հեղինէ
 Թամբեան Գրիգոր
 » Ստեփան
 » Բարսեղ
 Թւելեան Վարդան
 Թամանեան Աղէքսանդր
 Թերգեան Մակար
 » Յակոբ
 Թեմիրեան Դաւիթ
 » Եղիա
 Լազարեան Կարապետ
 Խաչերեսեան Պօղոս
 Խաչիկեան Գաբրիէլ
 » Քրիստափոր
 » Կարապետ
 » Թէոդոր
 » Մարիամ
 Խասրեքեան Մարկոս
 » Սօֆիա
 Խաչատրեան Քրիստափոր
 Խարաքելեան Սարգիս
 Խաչիկեան Դուկաս
 Կուսիկեան Բարսեղ
 » Յուլիտայ
 » Աղէքսանդր
 » Յովսէփ
 Կարախանեան Գաբրիէլ
 Կիրակոսեան Նազար
 Հախնազարեան Աւագ
 Հալաջեան Լուսեղէն †
 » Պօղոս
 » Յովակիմ
 Լաւրանեան Յակովբ

Ղարասուլեան Պետրոս
 » Մարիամ
 Ղաբախբաշեան Յովհան.
 Ղազիզեան Լուսեղէն
 Մահտեսի-Կարապետ. Ս.ո.
 Մերդինեան Յովհաննէս
 Մուրադեան Նիկողայոս
 » Յարութիւն
 » Կարապետ
 » Մելքոն
 » Վարդան
 » Քրիստափոր
 Միքսերեան Գէորգ
 » Միքայէլ
 Միանսարեան Բաղդասար
 Մալօյեան Յովհաննէս
 Մուրադչայեան Շողակաթ
 Մելքումեան Բաղդասար
 Յարութիւնեան Մակար
 » Յակովբ
 Յակոբջանեան Քրիստափոր
 Յովհաննիսեան Սարգիս
 Նազարեան Յովհաննէս
 » Յակովբ
 » Աղէքսանդր
 » Վլադիմիր
 » Մինաս
 Շահանեան Սարգիս
 Շերգիլեան Գէորգ
 Շարաբեան Լուսեղէն
 Շորեան Յարութիւն
 Շիրինեան Յարութիւն
 Շահինեան Գաբրիէլ †
 Շահնազարեան Սիմէօն

Շահնազարեան Բաղդասար
 » Տիգրան
 » Սիմէօն
 » Կառարինէ
 Զերազեան Բարսեղ
 Զուճարեան Մկրտիչ
 Զուկայեան Գէորգ
 Զուբարեան Ներսէս
 » Անտօն
 » Լուսնդէն
 Զբօտարեան Ղուկաս
 Պետրոսեան Յարութիւն
 » Ներսէս
 » Պետրոս
 » Պօղոս
 » Թորոս
 Պալեան Քրիստափոր
 Պոպովեան Յովհաննէս
 » Եղիա
 » Մինաս
 » Միքայէլ
 Պօպով.-Զերքեղեան Առ. տ.
 Պախալեան Յովհաննէս
 Պլոտնիկեան Պօղոս
 Զանթեմիրեան Կարապետ
 » Մովսէս
 Զէվահիրտջեան Պօղոս
 Զաղուբեան Քրիստափոր
 » Յարութիւն
 Սէֆէրեան Գէորգ քահ.՝
 » Սարգիս
 » Եսայի
 » Մարկոս
 » Թորոս

Սէֆէրեան Թադէոս
 » Սառա
 » Թագուհի
 » Վարվառէ
 Սարգսեան Գաբրիէլ
 Փանոսեան Պօղոս
 » Յովհաննէս
 Քօռօղլեան Կարապետ
 Քուրտշեան Մատթէոս
 Օհանեան Առաքել
 202 Օրդուխանեան Սիմէօն

ԿԱՐՍՈՒՄ

756 Արժ. Նահապետ վարդապ.
 Ազատեան Մարտիրոս
 Ազիզեան Յովհաննէս
 Աղէքսանդրեան Աղաթ
 Ամիրեան Խաչատուր
 Ասլանեան Յակովբ
 Արղանդօղեան Կարապետ
 Առաքելեան Սահակ
 Ապրէսեան Աբէլ
 Բաղդասարեան Սարգիս
 Բօրչէ ա. ք. Ռուս. եկ.
 Դրիգորեան Սեդրակ
 Դրեշկեան Մատթէոս
 Դրօզդով Պօրֆիրի.
 Եաղջեան Յարութիւն
 Զատիկեան Սաղդասար
 Էնֆիաջեան Գարեգին
 Էօքսուղեան Պետրոս
 Թոսուկեան Սարգիս

Թոսուկեան Ա.
 Խալաթեան Դաւիթ
 Խօջանէթեան Արշակ
 Խանամիրեան Մարտիրոս
 » Ռուբէն
 Մառուկով Թէօդոր
 Կիրակոսեան Յակովբ ք.
 Ղազարեան բժ, Աղէքսան.
 Ղազարեան Ղազար
 » Սարգիս
 Ղոնդախեան Խաչատուր
 » Մուրադ
 Ղոլանջեան Յակովբ
 Մանուկեան Մելքիսեդէկ ք.
 Մամիկոնեան Միքայէլ
 Մամուկեան Զարարեա
 Մարգարեան Թով.
 Մանուկ-Օղլեան Հաջիպապ
 Մանուսաջեան Մկրտիչ
 Մատինեան Սարգիս
 Մէջլումեան Մարտիրոս
 Մ-Յակովբեան տ. Եղիա
 Միրիմանեան Դաւիթ
 Մկրտումեան Սարիբէգ
 Մխիթարեան Սիմէօն
 Մուշեղեան տ. Եղիսաբէթ
 Մուրադեան Հաջի
 Մկրտումեան Տիգրան
 Յալութիւնեան Վանօ
 Յովհաննիսեան Արշակ
 » Կարապետ
 Յովհաննիսեան Աշոտ
 Յովսէփեան Կարապետ
 Շահնազարեան Գաբրիէլ

Շահինեան Ա.
 Շխեան Պետրոս
 Զալթուկեան Ա.
 Զիլինկարեան Մահ. Յակ.
 » Յովհաննէս
 Զմշկեան Հմայեակ
 Զախալեան Պետրոս
 Պապէլի բժիշկ
 Պարսամեան Պարսամ
 Ռաշմաջեան Թադէոս
 Սիլիկեան Հայրապետ
 » Ստեփան
 Սէյլանեան Տիգրան
 Սթօրշիկեան Վահան
 Ստամբօլցեան Խորէն քհ.
 Սանամեան Ստեփան
 Վանիցեան Խաչատուր
 » Մելքոն
 Վեշերկեպիլ բժ. Անտօն
 Վարդապետեան Հաջրապ.
 Տէր-Աղայեան Մկրտիչ
 Տէր-Եսայեան Աղէքսանդր
 Տէր-Կարապետեան Յակովբ
 Տէր-Մէլքիսեդէկեան Սար.
 Տէր-Յարութիւնեան բժ.Ա.
 Տէր-Յակոբեան Սմբատ
 Տէր-Յովհաննիսեան Սարգ.
 Տէր-Պետրոսեան Մինաս ք.
 Տէր-Պօղոսեան Արտաշէս
 Տէր-Սաղաթէլեան Մխ.
 Տէր-Ղազարեան Օհան
 Փալանջեան Հաջիպապ
 Քրդեան Դրիգոր
 Քոթանջեան Սարգիս

88 Օհանեան Կարապետ
 ԵՐԵՒԱՆՈՒՄ
 933 Գեր. Մեսրոպ արքեպիսկ.
 Սմբատեան
 Գեր. Երեմիա եպ. Գալստեան
 » Արիստակէս » Սեդրակեան
 » Գէորգ » Սուրբէնեան
 Արժ. Սահակ վ. Ամատունի
 » Աղամ վ. Արզումանեան
 » Սահակ վ. Այվազեան
 » Կիւրեղ » Սրապեան †
 Աղամիրզեան Աւետիք
 » տ. Սօֆիա
 Ահարոնեան Գեղէօն
 Ազարեան Ազարիա
 » Դանիէլ
 Ամիրեան Գրիգոր
 » տ. Զաւահիր
 Աղամեան Նիկողայոս
 Ասլանեան Բագրատ
 Աթանասեան Համբարձում
 Աւետեան Յարութիւն
 Աղամեան Յարութիւն
 » Աղամ
 Ազիզեան Գեղամ
 Աբգարեան Ոսկան
 Ափրիկեան Եագոր
 Աւագեան Երեմիա
 Աթանասեան Արամ
 Ալագեան Արտէմ
 Աբգարեան Մատթէոս

Աղամալեան Յովհաննէս
 Առամանեան օր. Օլգա
 Ափրիկեան Առաքել
 » տ. Տիրուհի
 » Բագրատ
 » Տիգրան
 Անտօնեան Գէորգ
 Ազիզեան Յովհաննէս
 Անտօնեան Յովակիմ
 Աղամեան Աբրահամ
 Արտագեան Բագրատ
 Արշակունի Աղաջան
 Աւետեան Սարգիս
 Ապստեան Լևոն
 Այդինեան Վասիլ
 Աւետիսեան Սիմէոն
 Արոյեան Գալուստ
 » Արմենակ
 Ալէքսանեան Գրիգոր
 Ամիրխանեան Լևոն
 Բաղրամեան Աղէքսանդր
 Բաբամեան Անդրէաս
 Բունիաթեան Միքայէլ
 Բուրնազեան Յովհաննէս
 Բաբայեան Միքայէլ
 » Աղէքսանդր
 » Աբգար
 Բաբասեան Սարգիս
 Բոյախեան Յովհաննէս
 Գալստեան Արամ
 » Յովհաննէս
 Գիւլիխանդանեան Մովսէս
 Գալստեան Գեղամ
 Գալումեան Հմայեակ

Գասպարեան Գէորգ
 » տ. Եղիսաբէթ
 » տ. Թեկղի
 Գիլներ տ. Սօֆիա
 Գէորգեան Բագրատ
 Գուլիջանեան Եագոր
 Գաբրիէլեան Արտաշէս
 Դաւթեան Դաւիթ
 Դիլանեան Օհան
 Դանիէլ տ. Յակովբ
 Դաւթեան Մարտիրոս
 Եղիազարեան Աղամալ
 Եթամեան Ստեփան
 Ենգիբարեան Մկրտիչ
 » Աւետիս
 Եղիազարեան Վասիլ
 » տ. Եղիսաբէթ
 » Աննա
 » Բարսեղ
 Ելիբէզեան Խուզի
 Թադէոսեան Մկրտիչ
 » Կարապետ
 » Թադէոս
 Խաչատրեան Տէր-Գարեգին
 » Սմբատ
 » Բագրատ
 » Խաչատուր
 Խանազատեան տ. Մարիամ
 » Գէորգ
 Խուզաբաշեան Ռուբէն
 Խորասանեան Յակովբ
 » տ. Շամամ
 Խեչումեան Գրիգոր
 Կարապետեան Յարութիւն

Կարապետեան Մարտիրոս
 Կամսարական Կարապետ
 » տ. Կատարինէ
 » Ստեփան
 Հասան-Զալալեան տ. Անտ.
 » Ռուբէն
 Հայրապետեան Յակովբ
 Հախումեան Սիմէոն
 Դորդանեան Բարսեղ
 » տ. Աննա
 Դամբարեան Օհանջան
 Դազարեան Գեղամ
 Ճաճիկեան Մելքոն
 Ճարայեան Արշակ
 Մուսաբէզեան Յովհաննէս
 Միքայէլեան Մուշեղ
 Մէլիք-Անդրէասեան Թադ.
 Մէլիքեան տ. Սօֆիա
 » Յովհաննէս
 Մալխասեան Համբարձում
 Մնացականեան տ. Աստղիկ
 » Գաբրիէլ
 » Միքայէլ
 Մարկոսեան Լևոն
 Մամիկոնեան օր. Մարիամ
 Մելեան օր. Արշանուշ
 Մահտեսի-Ռոստոմեան Գր.
 Միրաբեան Յակովբ
 Մարգարեան Սարգիս
 Մհերեան Թովմաս
 Մուսաբէկեան Մկրտիչ
 Մ. Փարսաղանեան Գր. Քէլ
 Մէլիք-Դադայեան Յար.
 Մէլիքեան Աննա

Մահտեսի-Բաբայան Ստ.
Մուրադեան Տիգրան
Մուշեղեան Բազրատ
Մէլիք-Գաղայան Հայկ
Միրզոյեան Հայրապետ
Մուսինեան Կրտիչ
Մէլիք-Մուրադեան Արշակ
Մանասերեան Յակովբ
Մինասեան Աղամ
Մէլիք-Աղամալեան Աղամալ
» » Ս. Տիրուհի
Մահտեսի-Թումանեան Կ.
Միրիմանեան Սիրելիս
Մէլիք-Գէորգեան Գէորգ
Մէլիք-Գաղայան Պողոս
Յակովբեան Վարդան
Յովհաննիսեան բժ. Յովհ.
» » Յովհաննէս
Յակովբեան Արշակ
Յակոբջանեան Արամ
Յարութիւնեան Նահապետ
Յովհաննիսեան Հայրապետ
» » Ս. Օսաննա
Յակովբեան Աղէքսանդր
Յովակիմեան Յովհաննէս
Յակոբեան Արամ
Յովումեան Գեղամ
Նազարէթեան Յովհաննէս
Նիկողոսեան Գրիգոր
Նալբանդեան Յովհաննէս
Նամիլեան Յարութիւն
Նահ-Մուրադեան Գրիգոր
Շուկովիկեան օր. Վարդ.
Պապովեան Նիմիտրի

Պողոսեան Վահան
Պանիկեան Մկրտիչ
Պողոսեան Յովհաննէս
Պարսամեան Մինաս
Պապաջանեան Գրիգոր
Պապայեան Օհան
Պանջուղեան Մինաս
Չանիբէգեան Սիմէօն
Չամալեան Մահտեսի Յակ.
Սարգսեան Միքայէլ
Սիմէօնեան Ներսէս
Սանահեան Բազրատ
Սողոմոնեան Յարութիւն
» » Գէորգ
Սողոյեան Գրիգոր
Սաֆարեան Տիգրան
Սարգսեան Սահակ
Սարուխանեան Յարութիւն
Վարդանեան Հմայեակ
» » Երանոս
» » Տրդատ
Տէր-Իսահակեան Սահակ
Տէր-Մարտիրոսեան Յովհ.
Տէր-Սարգսեան Մկրտիչ
Տէր-Յովսէփեան Խաչատուր
Տէր-Իսահակեան Եղոր
» » Ս. Հովսիսիմէ
Տէր-Յովհաննիսեան Հայկ
Տէր-Յակովբեան Ստեփան
Տէր-Մկրտչեան Հովսիսիմէ
Տ. Նիկողայոսեան օր. Աշխէն
Տէր-Յակովբեան Տիգրան
» » Ս. Աննա
Տէր-Զաքարեան Արշակ

Տէր-Գրիգորեան Էմին
Տէր-Խաչատրեան Գրիգոր
Տ. Մարտիրոսեան Սիրելեան
Տիգրանեան Լևոն
» » Ս. Ն.
Տէր-Մովսէսեան Եփրեմ
Տէր-Աբրահամեան Տիգրան
Տէր-Սարգսեան Մակար
» » Ս. Աշխէն
Տէր-Մկրտչեան Ենովբ
Տէր-Ածատրեան Վաղարշակ
Տէր-Անտօնեան Յովհաննէս
Տ. խաչատրեան Խաչատուր
Տէր-Յովսէփեան Յովսէփ
» » Ս. Եղիսաբէթ
Քալանթարեան Թադէոս
Քոչարեան Լևոն
Քաթանեան Աղէքսանդր
Քոչարեան Յովհաննէս

222

» Մարգար

ԳՕՐԻՈՒՄ

1155

Արովեան Զաքար
» » Յովհաննէս
Ալիսանեան Գրիգոր
Բաբայան Մովսէս
Գասպարեան Արշակ
Գրիգորեան Նիկ. ճարտ.
» » Ս. Նատալիա
Դերձիբաշեան Սեդրակ
Զազունեան Գէորգ
Թեղեան Գէորգ

Խուդարեան Կարթօ
Խիթարեան Գրիգոր
» » Անաստասիա
Ղամբարեան Վարդան
Ղուլիջեան Բարսեղ
Մուրադեան Եղիշէ վարդ.
Յակոբեան Մելքոյ
Ստեփանեան Գալուստ
» » Ս. Եկատերինէ
Տէր-Մինասեան Միքայէլ
Տէր-Յարութիւնեան Սող.
Տէր-Մինասեան Սահակ ք.
Տէր Յակոբեան Եկատերինէ
Փերջանգեան Բաղդասար
25 Օվեան Կարապետ

ԱԼԷԲՍԱՆԴՐԱՊՈԼՈՒՄ

1180

Արաբաջեան Աղէքսանդր
Աբոյեան Աղէքսանդր
Ալիբէկեան Եղիսաբէթ
Ամիրջանեան Յովհաննէս
Աղէքսանդրեան Խաչատուր
Անդրէասեան Օլիմպիադա
Արշակունի Թադէոս
Արեշատեան Հովսիսիմէ
Աւետիսեան Մկրտիչ
Բաբայան Հայկ
» » Զաբէլ
Բաղդասարեան Արամ
Բաջադեան Վաղարշակ †
Բեբուրեան Պետրոս
Բզն. Էնի Կարապետ

Գասպարեան Վաղարշակ
Գեօնջեան Մեսրոպ քահ.
Իրամբեան Բաղդասար †
» Յովհաննէս
Էլբակեան Վարոս
Խահակեան Խաչատուր
Խալաթեան Յովհաննէս
Խան-Անուշեան Արշակ
Խաչատրեան Արշակ
Խոյեցեան Սիմէօն
» տ. Աննա
Խուրդաշեան Միքայէլ
Խաչվանքեան Յակովբ
Կարապետեան Արշակ
» Նիկողայոս
Կոստանեան տ. Աննա
» տ. Վարվառէ
Կրիտեան Յակովբ
Կորանեան Արամ
Զիթոյցեան Պետրոս
Ղասաբեան Գէորգ
Ղոլթուղճեան Համբ.
» Բաղդասար
» Մարտիրոս
Մալոյեան Աւետիք
Միքայէլեան Գէորգ
Մովսիսեան Գրիգոր
Մուլթաֆեան Յակովբ
Մուրազեան Մէլիք
Յարութիւնեան Յարութ.
Յակոբեան Յովհաննէս
Յովհաննջանեան տ. Հեղինէ
Պապաջանեան Միքայէլ
Զամբազեան Զուրաբ

Ջանլաթեան Կարապետ
» Աղաբէգ
Սարաջեան Արշակ
Սանոյեան Յարութիւն
» Յովհաննէս
Սահակեան Սարգիս
Սէյլանեան Եղիշէ
Ստեփանեան Վաղարշակ
Վեհապետեան Ստեփան
Վիրաբեան Սմբատ
Տէր-Պօղոսեան Մարտ. ք.
» Յակովբ
Տալեան Գրիգոր
Տէր-Մինասեան Յովհաննէս
Փէշումալճեան Նազարէթ
Քէշիշեան Պետրոս †

88

ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏՈՒՄ

1268

Արժ. Թումա տրեղայ Բաղ-
դասարեան
» Արսէն վ. Ղլտճեան
» Տիրայր աբեղ. Տէր-
Յովհաննիսեան
» Գրիգոր քահ. Տէր-
Գրիգորեան
Շնորհ. Բ. Վարդազարեան
Արշակունի Աղաբէգ
Աղազատեան Գարսեան
Աբէլեան Զաքար
Ասլանեան Լևոն
Աւետիքեան տ. Համասիփիւ
Բէզնազարեան Երուանդ

Գիւլիսանդանեան Անդր.
Գեօղարեան Տիգրան
Եղեկեան Աւետիք
Զաքարեան Սմբատ
Խօջանէթեան Յովհաննէս
Մուշեղեան Յովհաննէս
Մանուէլեան Լևոն
Մաղաթեան Եղիշէ
Յովսէփեան Հայրապետ
Նաւասարդեան Գեղամ
Շաթիրեան Յակովբ
Զիլինկարեան Գ.
Սուքիասեան Պետրոս
Սանասարեան Աւետիս
Սլիունի Գարսեան
Սաղաթէլեան Յովհաննէս
Վարդանեան բժ. Արմենակ
Տէր-Պետրոսեան Ոթոն
Տ.-Գրիգորեան Համազասպ
Տէր-Գաբրիէլեան Սարգիս
Փիլիպպոսեան Ս.
Օհանջանեան Աւետիս
» Գրիոտափոր

35

ԱԽԱՅԽԱՅՈՒՄ

1303

Աբրահամեան Մկրտիչ
Ազնաուրեան Աղէքսանդր
Այվազեան Աղէքսանդր
Ասլանեան Մարտիրոս
Աղաջանեան Գրիգոր
Առաքելեան Արամ
Բուղուղեան Գրիգոր

Բաղոյեան Դաւիթ
Բալբուրդցեան Մանուկ
Բուղուղեան Արշակ
Բալբուրդցեան Յարութ.
» Աղէքսանդր
Բաղրատունեան Մկրտիչ
Գասպարեան Գասպար
Գրիգորեան Կարապետ
Գուլիկեան Գասպար
Դաւրանեան Կոստանդին
Զարտարեօյ
Զօրանեան Գրիգոր
Էնֆիաջիան Բարսամ
Խօջիկեան Յակովբ
Կանչեան Մանուկ
Կրօպինսկի Լիւդովիկոս
Կափոյեան Լևոն
Հիւրմիւզեան Վարոս
Ղուլումճիբաշեան Սարգիս
Ղազարոսեան Յարութիւն
Ղասապաշեան Յակովբ
Ղազաղեան Աբրահամ քհ.
Ճարակեան Խորէն
» Յարութիւն
Մ.-Հայկազեան տ. Վարվ.
» Խահակ
Մինասեան Արտաշէս
Մովսիսեան Յովհաննէս
Մէփիսով Միքայէլ
Մանուկեան Աւետիս
Մովսիսեան Մանուկ
Մարութեան Կարապետ
Մարտիրոսեան տ. Պեղեգիա
Մելքոնեան Առաքել

Պետրոսեան Տիգրան
 Զանփօլագեան Ստեփան
 » Զաքար
 » օր. Դշխունհի
 » Սմբատ
 » Կ. Մարիամ
 Զալալեան Բարսեղ
 Սահրաթեան Առաքել
 Տէր-Խաչատրեան Համազ.
 Տէր-Գրիգորեան Մկր. քհ.
 Տէր-Յովհաննիսեան Եղիա
 38 Գրմոյեան Պետրոս

ՆՈՐ-ԲԱՅԱԶԻՏՈՒՄ

1484 Արժ. Կիւրեղ վ. Կիւրեղեան
 Ափրիկեան Մատթէոս
 Արծրունի Գէորգ
 Արեւշատեան Յովհաննէս
 Աղաջանեան Տիգրան
 Ազատեան Սարգիս քհ.
 Ատովմեան Երուանդ
 Ազիզեան Ներսէս
 Բուռնազեան Աւետիս
 Բուռնիաթեան Խաչատուր
 Բատիկեան Ստեփան
 » Գէորգ
 Բաղդասարեան Գրիգոր
 Բաղամեան Խաչատուր
 Բաղդասարեան Սարիբէկ
 Բուռնազեան Իզնատիոս
 Գորոյեան Տիգրան
 Դաշեան Գէորգ

Թամէեան Մարգարայ
 Խաչատրեան Հայրապետ
 Մամիկոնեան Արշակ
 Մալաթեան Աղէքսանդր
 Յովնանեան Սահակ
 Յակովբեան Վահրամ
 Սինանեան Գէորգ
 Սարգսեան Աղէքսանդր
 Սանամեան Գէորգ
 Սարգսեան Սողոմոն
 Տէր-Գրիգորեան Վահան
 Տ. Մեղքիսեդէկեան Սարիբ.
 Տէր-Մարտիրոսեան Տիգր.
 Տէր-Միքայէլեան Հայկ-Ար.
 Տէր-Ստատրեան Սիմէօն
 Փիլօյեան Սարգիս
 35 Գոշարեան Աղէքսան

ԴԵՐԲԵՆԴՈՒՄ

1519 Ապրէսեան Յարութիւն
 Ազարեան Միքայէլ
 Բուռնիաթիան Յովհաննէս
 Երուսաղէմեան Եղիա
 Իւզբաշեան Գրիգոր
 Իսաղուլեան Սարգար
 Ղազարեան Կոստանդին
 Միրզոյեան Յովակիմ
 Մալխասեան Պօղոս
 Շահիջանեան Աղէքսանդր
 » Կարապետ
 Պօղոսեան Աթանէս
 Պապովեան Մակար

Պապայեան Մկրտիչ
 Ռոստոմ
 16 Սարուխանեան Մարգարէ

Հ. ՆԱԽԻՋԵԻԱՆՈՒՄ

1535 Աղամեան Կարապետ
 Աթանասեան Յովհաննէս
 Բաբայեան Մկրտիչ
 Բաղալեան Ղազար
 Եղգարեան Մահտեսի Սահ.

Եղգարեան Արշակ
 Հախնազարեան Նիկողայ
 Մովսիսեան Կիրակոս
 Մեղքիսեդէկեան Յովհ.
 Մ.-Փաշայեան Զաւար-բէկ
 Նազարեան Համբարձում
 Պօղոսեան Սիմէօն
 Պօղոսեան Պօղոս
 Զանջիկեան Երանոս
 Տէր-Մինասեան Սարգիս
 16 Գարդաշեան Սմբատ

1550

Երկուսն էլ մահացան
 չարքով՝ մահացաւ իսկ
 սոխազդարձ Սոխա
 Բիւրի մահովքով իսկ
 Բիւր-սոխա Զմախաճ-ն
 Եւ յաղաղաւ մահացաւ
 Զմիկ ի մահացոյ
 սոյն մահացոյ
 Եւ յաղաղ մահովք Զմա
 յաղաղ մահովք Սոխ
 աղաղ մահացաւ

[illegible]

2013

ՀՀ Ազգային գրադարան

16873

NL0049144

ՀԱՄԱՌՕՏ ՀԱՇԻԻ

I Մտից և ելից Մողնույ սուրբ Պետրոս եկեղեցւոյ վասն 1892—1894 թ. և II նոյն եկեղեցւոյ կամաւոր նուիրատուաց՝ ներքին և արտաքին բարեգործութեանց համար վասն 1893 և 1894 թ.

№	Մ Ո Ւ Տ Ք.	ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՄԱՏԵԱՆՆԵՐԻՅ.						Նուէրների մատենից	
		1892		1893		1894		1893	1894
		ա.	կ.	ա.	կ.	ա.	կ.	ա.	կ.
1	Ի 1-ն լուսնվարի Ա. Մայր գումար (տոկոսաբեր թղթեր, երկու տոմսակ, որոնցից մինը ՚ի գումարի 4703 ա. 5 1/2%, իսկ միւրը 500 ա. 4 0/0). . .	5203		5203		5203			
	Բ. Առ ձեռն գրամ. . .	119	95	167	24	254	35		
2	Տոկոսիք մար և առ ձեռն գումարներէց. . .	245	73	265	73	447	31		
3	Սպիտակ ամբողջ մոմի վաճառումից. . .	1036	57	1688	4	1645	47		
4	Արդիւնք կիսալրեալ մոմերի. . .	204	75	162	50	197	50		
5	Գանձանակ և աջահամբոյր մասանց. . .	77	68	142	98	179	18		
6	Վարձ դիւղարդի, դադաղասեղանի, ջահերի և թաղերի. լուսա- ղին մկրտութեան և պսակի. . .	293	70	431	65	347	68		
7	Խաչահանէք և վարագործացէք. . .	25		20		15			
8	Խանութի վարձ. . .	440		480		274			
9	Անակնկալ արդիւնք և ապառիկ. . .	11		37	50	7	70		
10	Առանձին մատենանով եկեղեցւոյ բարեգործութեանց համար ստաց- ուած է նուէրներ հետեւեալ անձանցից **). . .							913	
11	Մասնաւոր գումար (քահանայից պատկանեալ տոմս ՚ի գումարի 720 ա. տոկոսիք սոյն գումարի, սխալ մուտք և այլն). . .	747	36	770	36	747	36		
Ը ն գ ա մ ե ն ը. . .		8404	74	9369		9318	55	913	

*) 1894 թ. խանութի 8 ամսուայ վճար 256 ա. ապառիկ է, գործը ոստիկանատանն է, ներկայումս խանութը տը-
րուած է ուրիշ մարդու հոկտեմբերից, ամսական 38 ա.

**) Պ. Պ. Ե. Փիթոյեանց 100 ա. Տ. Վ. Թամաշեանց 100 ա. Գ. Փոլիսեանց 50 ա. Ե. Մանթաշեանց 50 ա. Մ. Զահ-
Պարոնեանց 50 ա. Կ. Փրիգոնեանց 50 ա. Տ. Կ. Խոսրովեանց 40 ա. Տ. Ն. Բաշնադարեանց 25 ա. Տ. Ս. Խոսրովեանց 25 ա. Տ. Տեք-Սարգսեանց 25 ա. Յ. Արիստոմեանց 25 ա. Ե. Ծատուրեանց 22 ա. Պ. Ալիբեկեանց 20 ա. Ե. Փրիգոնեանց (ընկ.)
20 ա. Յ. Ամիրեանց 15 ա. Ս. Խալաթեանց 15 ա. Բ. Ալիբեկեանց 15 ա. Կ. Ալիսանեանց 10 ա. Ե. Մատինեանց 10 ա. Գ. Մեղրիսեանց 10 ա. Ե. Զոհրաբեանց 10 ա. Գ. Միսանիկեանց 10 ա. Յ. Տէրջանեանց 10 ա. Յ. Ալիսանեանց 10 ա. Ն. Փրիգոնեանց 10 ա. Խ. Խաչատրեանց 10 ա. Մ. Ստեփանեանց 5 ա. Ե. Արդանեանց 5 ա. Գ. Քուչարեանց 5 ա. Բ. Մի-
րմանեանց 5 ա. Գ. Խլապարեանց 5 ա. Ե. Սողոմոնեանց 5 ա. Յ. Պարեանց 5 ա. Գ. Տէր-Գրիգորեանց 5 ա. Տ. Կ. Մի-
րմանեանց 3 ա. Յ. Պեպկեանց 3 ա. Ս. Դովլաթեանց 3 ա. Գ. Պապիսեանց 2 ա. Ընդամենը 913 ուրբի:

***) 1892 թ. արդիւնքների տարբերութիւնը համեմատելով միւս տարիների հետ բացատրուում է նորաւոր, որ մեծ ար-
դիւնքները լինում են մինչև Զատիկը, իսկ իմ գործունէութիւնը սկսուած է նոյն տարուայ Զատիկից յետոյ:

Վարեորութիւն չկայ ապացուցանելու, որ մեր եկեղեցիները, ինչպէս և նորա սպասաւորների զգեստները բա-
րեգործութեանց կարգու են: Մողնույ սուրբ Պետրոս եկեղեցին բացառութիւն չի կազմում այդ բանում, ուստի և
երեցփոխանական պաշտօն ստանձնած օրիցս՝ իմ գլխաւոր ջանքն այն է եղել, զոնէ աչքի ընկնող թերութիւն-
քը վերացնել: Եկեղեցւոյ սեպհական միջոցներով հոգալ այդ կարիքները անհնար էր, այս պատճառով հոգեւոր
իշխանութեան թոյլտուութեամբ ստորագրութիւն բաց արի ծխականաց մէջ և գոյացած 913 ուրբին մի կողմից,
միւս կողմից եկեղեցւոյ սեպհական արդիւնքներով հոգացի հետեւեալ անհրաժեշտ պէտքերը — ա) եկեղեցւոյ պա-
տերը և կամարները լուանալ եւ տուել և լաք քսել, բ) գնուած է երեք մեծ և չորս փոքր գորգեր, գ) գրուած
է չորս չուգունէ վառարաններ, դ) գնուած է երեսուն շապիկ դպրաց և երգեցիկ խմբի համար, ե) նորոգուած
են եկեղեցւոյ ջահերը, զ) գնուած է երկու հատ սաղաւարտ և այլն և այլն: Այս ամենը պատկանում են եկե-
ղեցւոյ ներքին բարեգործութեանը: Ե) Եկեղեցւոյ գմբէթները ներկուել են ձիթով, բ) եկեղեցւոյ տանիքը և պա-
տերը նորոգուել և ներկուել են տանձաներկով, թ) փողոցի կողմից Արգէթի քարից ձեւելիք է շինուած, ժ) գը-
նուել է վեց հատ նստարան բազի համար, ժա) եկեղեցւոյ բազում գտնուած մի հարկանի բնակարանի տանիքը
նորոգուել է: (Այս բնակարանի ներքին թերութիւնները հոգացել է նոյն եկեղեցւոյ միաբան բարեկ. Սահակ քահանայ
Սահակեանը իւր սեպհական ծախսով ՚ի գումարի 400 ա. այն պայմանով, որ երկու տարի ժամանակ անվարձ
բնակի այնտեղ: Բնակարանի ժամանակամիջոցը կրանում է 1895 թ. սեպտեմբերի 7-ն, որից յետոյ տարեկան
200 ա. վարձ կատարուի):

Թէ և այս ամենը կատարուած են, բայց դեռ ևս շատ հոգալիք կան եկեղեցին բարեգործ վիճակի մէջ դը-
նելու համար, զոր օրինակ. — ա) պէտք է եկեղեցւոյ պատերը սուազել և ներկել ձիթով՝ ենթաբերելով շէնքը
ճարտարապետական ձեւի, բ) տանիքի կղմնորները թիթեղի վերածել, գ) զանգակատունը պղնձեայ թիթեղով
պատել, դ) եկեղեցւոյ դաւթում ջուր բերել, ե) հանգիստւոր տօների համար պէտք է չորս միաբան քահանա-
ների համար միատեսակ շուրջառներ՝ ընտիր կտորից, միատեսակ շապիկներ երկու տարեկանների, չորս դպիւր-
ների և քսան երգիչների համար: (Եկեղեցւոյ մայր մատենանից երևում է, որ հնումն այդ ամենը հոգացում էր
ծխականների նուիրած գաւ կտորներով, բայց չնայելով հնաւանդ սովորութեան և կարգադրութեան հոգեւոր իշ-
խանութեան՝ որով դատերը եկեղեցւոյ սեպհականութիւն է ճանաչում, եկեղեցւոյ շուրջառացու գաւերը քահա-
նայքը ներկայումս տարբեր ձեւով են գործածում.) գ) պէտք է միջոց որոնել քարոյից ունենալու, է) եկեղեցւոյ
աղբատ ծխականներին հարկաւոր է օգնել, բ) թոշակ սպասաւորներին, թ) անհրաժեշտ է մշտական և կանո-
նաւոր երգեցիկ խումբ ունենալ, ժ) պէտք է եկեղեցւոյ հարաւային կողմից տները՝ մինչև հին Բէհթութեան փո-
ղոցը գնել և փոքր բակն ընդլայնելով՝ եկեղեցին ազատել այնպիսի անվայել տեսարաններից, որոնք չեն յար-
մարում նորա գազափայլին, և այլն, և այլն:

№	Ծ Ա Խ Ք.	ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՄԱՏԵԱՆՆԵՐԻՅ.						Նուէրների մատենից	
		1892		1893		1894		1893	1894
		ա.	կ.	ա.	կ.	ա.	կ.	ա.	կ.
1	Գնուած է սպիտակ ամբողջ մոմ ՚ի գումարի. . .	647	50	804	25	767	50		
2	Գնուած է կիսալրեալ մոմ ՚ի գումարի. . .	9	60						
3	Ռոճիկ սպասաւորաց եկեղեցւոյ (տիրացուներին, երգեցիկ խմբին, ժամակոչներին և զիշերապահին). . .	1068	50	1007	30	1009		60	
4	Նպաստ (ղրամ և զգեստ) եկեղեցւոյ սպասաւորաց և աղքատ ծխա- կանաց. . .			90	18	124			
5	Ռոճիկ գործակալին. . .	25		25		25			
6	Ռոճիկ առաջնորդի քարտուղարին. . .					30			
7	Վճարած է մեռն բերող քահանային. . .					5			
8	Չափաբերական մատենաների համար. . .	10		10		10			
9	Միաբանութեան վճարած է զրնարացէք արդիւնքից և վախճ ա- նուանեալ մասնադրամը. . .	10		20		20			
10	Քաղաքական և արքունի հարկ վասն 1888—1894 թ. . .	58	83	46	76	46	66		
11	Յորդանանի շինութեան համար. . .	50				30			
12	Եկեղեցւոյ դաւթի տների և խանութի ապահովութեան համար վասն 1890—1895 թ. . .					258	25		
13	Ծախսուած է եկեղեցւոյ ներքին և արտաքին մաքրութեան և բարեգործութեանց համար (շապիկներ, ջահեր նորոգել, եկեղեցւոյ արտաքին շինութեանց կարկատաններին, դաւթում ծառեր տնկե- լուն, վառարանների խողովակներ շինելուն և գորգերի կարկատե- լուն) . . .	139	60	304	55	392	82	224	20
14	Գնուած է երեք հատ մեծ գորգեր (մէկի երկայն 9 արշ. լայն. 5 արշ. իսկ երկուսը ամեն մէկի երկ. 7 արշ. լայն. 3 արշ. տուած է 220 ա. 80 կող.) չորս մանր գորգեր (երկ. 3 1/2 արշ. լայն. 1 1/4 արշ. տուած է 56 ա.) . . .					30		246	80
15	Եկեղեցւոյ ներքինը լուանալու և ներկելու. . .			50				350	
16	Եկեղեցւոյ արեւելեան կողմի երկու սենեակի տանիքի վերանորոգու- թեան և ուրիշ կարկատանների համար. . .			363	33				
17	Եկեղեցւոյ դրսի կողմի սալաչատակ շինելու և դաւթում քարալա- տակը տեղ տեղ նորոգելու համար. . .			179	40				
18	Մանր ծախսեր (փայտ, ածուխ, ջուր, շապիկներ կարկատել և այլն). . .	268	11	240	52	151	33		
19	Վեց հատ նստարաններ, որոնք գտնուում են եկեղեց. դաւթում. . .							32	
20	Մասնաւոր գումար (քահանայապատկան և այլն). . .	27	36	50	36	27	36		
Ը ն գ ա մ ե ն ը. . .		2314	50	3191	65	2926	92	913	

Ծախսը մուտքից հանելով մնում է 91-ն լուսնվարի 1895 ամի.

ա) Եկեղեցւոյ պատկանեալ՝ 1) տոկոսաբեր թղթեր երկու տոմս. մի-
նը 5000 ա. 5 1/2%, միւրը 500 ա. 4 0/0 և 2) առ ձեռն գրամ
171 ա. 63 կող. ընդամենը . . .

(Լս մոմ ի գումարի՝ վաճառելի գնով 105 ա.)

բ) Մասնաւոր գումար. . .

Հ ա շ ու է կ շ ե ռ. . .

Այս ամենը, որոնք յարգու ծխականների սրտին մօտիկ ինչպիսիք են՝ նոցա խորին ուշադրութեանն առա-
ջարկելով՝ յոյս ունեմ, որ կգտնուին անձինք, որոնք զրգուած քրիստոնէական ջերմեանդութիւնից՝ կցանկան
խրեանց անունը բաւերժացնել այս կամ այն բարեպաշտական փշառակներով և ալպէս կկերպանան այն թերու-
թիւնքը, որոնք չեն յարմարում Մողնույ ծխականների անուան:

Երեցփոխան՝ Աւետիս Վարդապետեանց:

Սոյն հաշիւը՝ սկսած 1892 թ. մայիսից, վերաւորակցելիք և վերեւ բերած թուերը վասն 1892, 1893 և 1894
թ. բոլոր ամենայնիւ գտանք ճիշտ: 1895 թ. 22 փետրուարի:

Հաշուէտեսներ՝ Ստեփան Լիսիցեանց
Յ. Տէր-Մարկոսեանց